

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

Sammenskrivning af det anmeldte det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed

I henhold til § 2, stk. 8, jf. § 2, stk. 9, i bekendtgørelse om anmeldelse af det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed skal livsforsikringsselskabet hvert år inden udgangen af juni indsende en sammenskrivning af selskabets samlede gældende anmeldte tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed til Finanstilsynet. Det sammenskrevne tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed skal inkludere alle anmeldelser af det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed, der i henhold til § 20, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed er indsendt til Finanstilsynet inden udgangen af det foregående år. Det sammenskrevne tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed må ikke indeholde tidligere anmeldte regler og satser, der ikke længere er gældende ved udgangen af det foregående år. Ved livsforsikringsselskaber forstås: livsforsikringsaktieselskaber, tværgående pensionskasser og filialer af udenlandske selskaber, der har tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed efter § 11 i lov om finansiel virksomhed.

Brevdato
Den 19. juni 2015
Livsforsikringsselskabets navn
PensionDanmark Pensionsforsikringsaktieselskab
Offentlig tilgængelighed
Det sammenskrevne samlede anmeldte tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed er offentlig tilgængeligt, medmindre livsforsikringsselskabet hér angiver, at grundlaget m.v. indeholder dele, der i henhold til bekendtgørelsens § 5, stk. 2, ikke er offentlig tilgængelige, og tillige indsender et ekstra eksemplar af det sammenskrevne tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed til Finanstilsynet, hvor disse dele er udeladt, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 9,
Sammenskrevet gældende anmeldt teknisk grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed
Livsforsikringsselskabet skal angive en sammenskrivning af det samlede anmeldte tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 8 og 9.
PensionDanmark har vedlagt det for selskabet sammenskrevne, gældende anmeldte tekniske grundlag. Sammenskrivningen er udarbejdet i henhold til bekendtgørelsens § 2, stk. 8 og 9 og indeholder alle anmeldelser af det tekniske grundlag m.v., der i henhold til § 20, stk.1, i lov om finansiel virksomhed er indsendt til Finanstilsynet inden udgangen af året 2014.
Navn
Angivelse af navn
Torben Möger Pedersen
Dato og underskrift
Den 19. juni 2015

Navn Angivelse af navn
Anders Bruun
Dato og underskrift
Den 19. juni 2015 Anders Bruun Direktør, CFO
Navn Angivelse af navn
Dato og underskrift

***Teknisk grundlag for
PensionDanmark
Pensionsforsikringsaktieselskab***

Indholdsfortegnelse

1	Grundlaget for beregning af forsikringspræmierne og livsforsikringshensættelserne	6
1.1	Beregningsgrundlaget HTS Pension 2000 livsforsikringsklasse I	6
1.1.1	Risikoelementer	7
1.1.2	Rente	10
1.1.3	Grundlag	10
1.1.4	Omkostninger	12
1.1.5	Nettopassiver for etlivsforsikringer	13
1.1.6	Passiver for kollektive forsikringer	14
1.1.7	Risikopræmie for eventuelle forsikringsdele	16
1.1.8	Præmiebetalingsrente	16
1.1.9	Tilladte grundformer	17
1.1.10	Tilladte forsikringsformer	18
1.1.11	Formelbilag	18
1.2	Beregningsgrundlaget HTS Pension 2000 livsforsikringsklasse III	22
1.2.1	Risikoelementer	23
1.2.2	Renter, stigningstakter og fastsættelse af ydelser	24
1.2.3	Grundlag	27
1.2.4	Omkostninger	28
1.2.5	Passiver for tolivsforsikringer	29
1.2.6	Passiver for kollektive forsikringer	29
1.2.7	Risikopræmie for eventuelle forsikringsdele	29
1.2.8	Præmiebetalingsrente	29
1.2.9	Anvendte aktuelle grundformer	30
1.2.10	Tilladte forsikringsformer	31
1.2.11	Formelbilag	32
1.3	Præmiegrundlaget HTS Pension 2000 Gruppeliv	33
1.3.1	Almindelige bestemmelser	33
1.3.2	Rente	33
1.3.3	Omkostnings- og sikkerhedstillæg samt bonus	33
1.3.4	Risikoparametre til beregning af gruppelivspræmier	34
1.3.5	Beregning af risikopræmier	34
1.4	Beregningsgrundlaget Fællesgrundlag for renteforsikringer 1966 (P66)	37
1.4.1	Risikoelementer	37
1.4.2	Rente	38
1.4.3	Forsikringsformer	38
1.5	Beregningsgrundlaget G82KAD 2,5 pct.	39
1.5.1	Risikoelementer	39

1.5.2	Rente	39
1.5.3	Nettogrundlag	40
1.5.4	Bruttogrundlag	40
1.5.5	Nettopassiver for etlivsforsikringer	41
1.5.6	Nettopassiver for tolivsforsikringer	42
1.5.7	Bestemmelser vedrørende kollektive ordninger	42
1.5.8	Anvendte grundformer	42
1.5.9	Præmiebetalingsrente	43
1.5.10	Pensionshensættelser til markedsværdi	43
1.5.11	Bilag	45
1.6	Livsforsikringshensættelsen	46
1.6.1	Garanterede ydelser	47
1.6.2	Bonuspotentialer på fremtidig præmie	48
1.6.3	Bonuspotentialer på fripolicydelser	49
1.6.4	Forsikringsklasse III	49
2	Regler for beregning og fordeling af overskud til forsikringstagerne og andre berettigede efter forsikringsaftalerne	50
2.1	PensionDanmarks overskudspolitik	50
2.1.1	Formål	50
2.1.2	Definitioner	50
2.1.3	Resultat til fordeling	50
2.1.4	Udgangspunkt for fordelingen af resultat	52
2.1.5	Risikoforrentning	53
2.1.6	Bonuspotentialer på fripolicydelser	57
2.1.7	Overførsel fra egenkapitalen til forsikringstagerne	58
2.1.8	Fordeling mellem forsikringstagerne	59
2.1.9	Ugaranteret pensionstillæg	60
2.2	Bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25 % forsikringsklasse I	60
2.2.1	Almindelige bestemmelser	60
2.2.2	Beregning og tildeling af bonusbeløbet	61
2.2.3	Risikopræmier	61
2.2.4	Omkostningssatser	62
2.2.5	Kontorente	62
2.2.6	Tillæg til aktuelle pensioner	62
2.2.7	Prognoserente	62
2.2.8	Forlods kontorente	62
2.2.9	Udbetalingsrenten	62
2.2.10	Fastsættelse af satser	62

2.2.11	Ikrafttræden	63
2.2.12	Teknisk beskrivelse til bonusregulativ	63
2.3	Bonusregulativ for forsikringer tegnet på grundlaget P66 4,25%, forsikringsklasse I	65
2.3.1	Almindelige bestemmelser	65
2.3.2	Beregning og tildeling af bonusbeløbet	65
2.3.3	Risikopræmier	65
2.3.4	Omkostningssatser	65
2.3.5	Kontorente	65
2.3.6	Tillæg til aktuelle pensioner	66
2.3.7	Prognoserente	66
2.3.8	Forlods kontorente	66
2.3.9	Udbetalingsrenten	66
2.3.10	Fastsættelse af satser	66
2.3.11	Ikrafttræden	66
2.3.12	Teknisk beskrivelse	66
2.4	Bonusregulativ for forsikringer tegnet på grundlaget HTS Pension 2000 Gruppeliv	67
2.4.1	Generelt	67
2.4.2	Beregning af årets resultat	68
2.4.3	Tilbagebetaling af overskud	68
2.5	Bonusregulativ for tidligere medlemmer af Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark	68
2.5.1	Omfattede	68
2.5.2	Regulering	68
2.5.3	Status	69
3	Satser	69
3.1	Satser vedrørende teknisk grundlag for forsikringsklasse I	69
3.1.1	Risikoelementer	69
3.1.2	Rente	71
3.1.3	Grundlag	71
3.1.4	Omkostninger	71
3.1.5	Bilag 1	73
3.1.6	Bilag 2	74
3.1.7	Bilag 3	75
3.2	Satser vedrørende bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25%, forsikringsklasse I	76
3.2.1	Kontorente	76
3.2.2	Pensionisttillæg	76
3.2.3	Prognoserente og udbetalingsrente	77
3.3	Satser vedrørende bonusregulativ for forsikringer på grundlaget P66 4,25%, forsikringsklasse I	77

3.3.1	Kontorente	77
3.3.2	Pensionistbonus	77
3.3.3	Foreløbig kontorente	77
3.4	Satser vedrørende teknisk grundlag for forsikringsklasse III	78
3.4.1	Risikoelementer	78
3.4.2	Rente	80
3.4.3	Grundlag	81
3.4.4	Omkostninger	82
3.5	Satser vedrørende teknisk grundlag for Gruppeliv	84
3.5.1	Rente	84
3.5.2	Estimeret pris, nettopræmien π	84
3.5.3	Opkrævet pris, bruttopræmien π_{brutto}	85
3.5.4	Solvensbidrag	86
3.6	Satser vedrørende markedsværdigrundlaget	86
3.6.1	Risikoelementer	86
3.6.2	Renter	87
3.6.3	Omkostninger	87
3.6.4	Begrænsningsintensiteter	88
4	Selskabets principper for genforsikring	88
5	Regler for oplysninger, som de forsikringssøgende skal afgive til bedømmelse af risikoforholdene	89
5.1	Forsikringer tegnet under forsikringsklasse I	89
5.2	Forsikringer tegnet under forsikringsklasse III	89
6	Regler, hvorefter pensionsordninger med løbende udbetalinger tegnet eller aftalt som obligatoriske ordninger i et forsikringsselskab eller pensionskasse kan overføres fra eller til selskabet i forbindelse med overgang til anden ansættelse eller i forbindelse med virksomhedsoverdragelse eller virksomhedsomdannelse	89

Teknisk grundlag for PensionDanmark

Nærværende sammenskrivning af teknisk grundlag er udarbejdet i henhold til bekendtgørelse om anmeldelse af det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed § 2, stk. 8 og 9 og indeholder alle anmeldelser af det tekniske grundlag m.v., der i henhold til § 20, stk.1, i lov om finansiel virksomhed er indsendt til Finanstilsynet inden udgangen af året 2014.

PensionDanmark udbyder arbejdsmarkedspensionsprodukter, som et supplement til de offentlige pensionsydelse.

Det typiske medlem bliver tilbudt en produktpakke bestående af opsparing til livsvarig alderspension og ratepension suppleret med dækninger ved dødsfald, førtidspension, visse kritiske sygdomme og en skadesforebyggende sundhedsordning alle etableret som gruppelivsdækninger.

Langt størstedelen af hensættelserne til alderspension er etableret som forsikringsklasse III produkter, hvor PensionDanmark i udbetalingsfasen anvender en udjævningsmodel på livsvarig alderspension med det formål at sikre en jævn regulering af den udbetalte pension.

Aktuelle ydelser ved aktuel førtidspension hensættes også på forsikringsklasse III.

PensionDanmarks tekniske grundlag for forsikringsklasse III indeholder ingen former for garantier og kan løbende ændres.

Bestanden på forsikringsklasse I består af en række mindre bestande med grundlagsrenter på henholdsvis 1,5 pct., 2,5 pct. og 4,25 pct. For bestandene på forsikringsklasse I har bestyrelsen vedtaget, at fordelingen af det realiserede resultat ikke følger kontributionsbekendtgørelsen, men i stedet er defineret i den anmeldte overskudspolitik.

1 Grundlaget for beregning af forsikringspræmierne og livsforsikringshensættelserne

1.1 Beregningsgrundlaget HTS Pension 2000 livsforsikringsklasse I

Dette grundlag anvendes til de af PensionDanmarks medlemmer som ved siden af deres opsparing til livsvarig alderspension, ratepension og kapitalpension har en aktuel opsparingssikring og løbende supplerende førtidspension startet mellem den 1. januar 2000 og 31. december 2008 og til medlemmer, som var overgået til aktuel alderspension eller bidragsfritagelse inden den 1. januar 2000. Herunder også et lille antal ægtefælle- og børnepensionister, som vedrører disse medlemmer.

Dette forsikringstekniske grundlag er garanteret, hvad angår ydelsernes størrelse. Det indebærer, at de satser, der indgår i satsbilaget, kan ændres, men at ydelserne ikke kan reguleres negativt som følge af satsændringen. Satsene vil især kunne ændres, hvis forholdene udvikler sig til ugunst for selskabet.

En udvikling, der kan begrunde en ændring i risikoelementerne, anses for indtruffet, hvis de faktiske erfaringer afviger fra det tidligere anmeldte, eller hvis der på grundlag af andre pålidelige data er grundlag for at ændre forventningerne til den fremtidige udvikling. En udvikling, der kan begrunde en ændring i omkostningselementerne, anses for indtruffet ved ændringer i de faktiske omkostninger, som tillæggene finansierer.

En udvikling, der kan begrunde en ændring i rentesatserne, anses for indtruffet ved ændringer i de finansielle markedsforhold, ved ændringer i forventningerne til den fremtidige udvikling i markedsforholdene eller ved ændringer i skattereglerne.

Ændring af grundlagselementerne vil få betydning for ydelser købt for fremtidig bonus og for eventuelle fremtidige indbetalinger.

En forsikring kan opdeles i følgende mulige komponenter:

- > Eventuel del – opsparingsforsikringer, livsforsikringsklasse I.
- > Risikodækning – risikodækning ved invaliditet og død, livsforsikringsklasse I.
- > Aktuell del – dækninger under løbende udbetaling, livsforsikringsklasse I.

1.1.1 Risikoelementer

X betegner fyldt alder.

1.1.1.1 Aldersberegning

For alle medlemmer opgøres alderen som alder i år og hele måneder på optagelsestidspunktet med tillæg af den tid, der er gået siden optagelsestidspunktet.

Alderen beregnes fra den første i måneden efter fødselsmåneden.

1.1.1.2 Basisdødelighed før og efter alderspensionering for oplevelsesforsikringer

Der benyttes unisex-dødelighedstavlen:

μ_x^d betegner dødsintensiteten.

$$\mu_x^d = a^d + 10^{b^d + c^d X - 10}$$

a^d, b^d, c^d er angivet i satsbilag.

1.1.1.3 Basisdødelighed for risikoforsikringer ved død

Der benyttes unisex dødelighedstavlen:

$\mu_{x,t}^{f,d}$ betegner intensiteten for dødsfald anvendt i år t .

$\mu_{x,t}^{f,d}$ beregnes med udgangspunkt i de observerede dødsfald blandt selskabets medlemmer i årene op til estimationstidspunktet. Intensiteterne kerneudglattes som vist nedenfor:

$$\mu_{x,t}^{f,d} = \frac{\sum_{i=1}^n K\left(\frac{\|x - x_i\|}{b}\right) \frac{O_i}{E_i}}{\sum_{i=1}^n K\left(\frac{\|x - x_i\|}{b}\right)} (1 + s)$$

hvor $K(\omega)$ er defineret ved

$$K(\omega) = e^{-a\omega^2}$$

og, hvor

O_i = konstaterede antal dødsfald i det i 'te aldersinterval

E_i = antal dækkede medlemmer i det i 'te aldersinterval

x_i = midtpunktet i det i 'te aldersinterval
 $\|x - x_i\|$ = afstanden mellem x og x_i
 n = antal aldersintervaller
 s = sikkerhedstillæg

For aldre over *ALDER* beregnes intensiteten lineært som $\mu_{x,t}^{f^d} = (ax + z)(1 + s)$.

ALDER, a , z , s , b , α og $\mu_{x,t}^{f^d}$ er angivet i satsbilag.

I dette tilfælde beregnes l_x som

$$l_x = e^{-\int_{x_0}^x \mu_{\xi,t}^{f^d} d\xi}$$

hvor beregningen af integralet foretages ved formelen i formelbilaget.

For PensionDanmarks lærlingeprodukt anvendes gennemsnittet af $\mu_{x,t}^{f^d}$ for alder x_{L1} til alder x_{L2} , hvor x_{L1} og x_{L2} er angivet i satsbilaget.

1.1.1.4 Anvendt dødelighed for invalidepensionister

μ_x^{id} betegner dødsintensitet for invalidepensionister

$$\mu_x^{id} = a^{id} + 10^{b^{id} + c^{id}x - 10}$$

Hvor a^{id} , b^{id} , c^{id} er angivet i satsbilag

1.1.1.5 Intensitet for kritisk sygdom

$\mu_{x,t}^{ks}$ betegner intensiteten for kritisk sygdom anvendt i år t .

$\mu_{x,t}^{ks}$ beregnes med udgangspunkt i de observerede tilfælde af kritisk sygdom blandt selskabets medlemmer i årene op til estimationstidspunktet.

Intensiteterne kerneudglattes som vist nedenfor:

$$\mu_{x,t}^{ks} = \frac{\sum_{i=1}^n K\left(\frac{\|x - x_i\|}{b}\right) \frac{O_i}{E_i}}{\sum_{i=1}^n K\left(\frac{\|x - x_i\|}{b}\right)} (1 + s)$$

hvor $K(\omega)$ er defineret ved

$$K(\omega) = e^{-a\omega^2}$$

og hvor

O_i = konstaterede antal tilfælde af kritisk sygdom i det i 'te aldersinterval

E_i = antal dækkede medlemmer i det i 'te aldersinterval

x_i = midtpunktet i det i 'te aldersinterval

$\|x - x_i\|$ = afstanden mellem x og x_i

n = antal aldersintervaller

s = sikkerhedstillæg

For aldre over *ALDER* beregnes intensiteten lineært som $\mu_{x,t}^{ks} = (ax + z)(1 + s)$.

ALDER, a , z , s , b , α og $\mu_{x,t}^{ks}$ er angivet i satsbilag.

I dette tilfælde beregnes l_x som

$$l_x = e^{-\int_{x_0}^x \mu_{x,t}^{ks} d\xi}$$

hvor beregningen af integralet foretages ved formlen i formelbilaget.

For PensionDanmarks lærlingeprodukt anvendes gennemsnittet af $\mu_{x,t}^{ks}$ for alder x_{L1} til alder x_{L2} , hvor x_{L1} og x_{L2} er angivet i satsbilaget.

1.1.1.6 Basisinvaliditet i forbindelse med arbejdsevnekriteriet

Der benyttes unisex-invaliditetstavlen:

$\mu_{x,t}^{ai, aek}$ betegner intensiteten for invaliditet anvendt i år t .

$\mu_{x,t}^{ai, aek}$ beregnes med udgangspunkt i de observerede tilfælde af invaliditet blandt selskabets medlemmer i årene op til estimationstidspunktet. Intensiteterne kerneudgattes som vist nedenfor:

$$\mu_{x,t}^{ai, aek} = \frac{\sum_{i=1}^n K\left(\frac{\|x - x_i\|}{b}\right) \frac{O_i}{E_i}}{\sum_{i=1}^n K\left(\frac{\|x - x_i\|}{b}\right)} (1 + s)$$

hvor $K(\omega)$ er defineret ved

$$K(\omega) = e^{-\alpha\omega^2}$$

og hvor

O_i = konstaterede antal tilfælde af invaliditet i det i 'te aldersinterval

E_i = antal dækkede medlemmer i det i 'te aldersinterval

x_i = midtpunktet i det i 'te aldersinterval

$\|x - x_i\|$ = afstanden mellem x og x_i

n = antal aldersintervaller

s = sikkerhedstillæg

For aldre over *ALDER* beregnes intensiteten lineært som $\mu_{x,t}^{ai, aek} = (ax + z)(1 + s)$.

ALDER, a , z , s , b , α og $\mu_{x,t}^{ai, aek}$ er angivet i satsbilag.

I dette tilfælde beregnes l_x som

$$l_x = e^{-\int_{x_0}^x \mu_{x,t}^{ai, aek} d\xi}$$

hvor beregningen af integralet foretages ved formlen i formelbilaget.

For PensionDanmarks lærlingeprodukt anvendes gennemsnittet af $\mu_{x,t}^{ai, aek}$ for alder x_{L1} til alder x_{L2} , hvor x_{L1} og x_{L2} er angivet i satsbilaget.

1.1.1.7 Kollektive ægtefællepensioner

U betegner tilstanden: Medlemmet er ikke i et pensionsberettigende forhold.

G betegner tilstanden: Medlemmet er i et pensionsberettigende forhold med en pensionsberettiget person.

γ betegner intensiteten for overgang fra U til G.

σ_x betegner intensiteten for overgang fra G til U af anden årsag end den pensionsberettigede persons død.

Aldersfordelingen for den pensionsberettigede person ved overgang fra U til G er normalt fordelt, hvor:

λ_x betegner fordelings middelværdi.

S betegner fordelings spredning.

1.1.1.8 Risikoelementer for kollektiv ægtefællepension

Der anvendes samme risikoelementer som i G82-grundlaget for kollektiv ægtefællepension med mandlig forsørger:

$$\gamma_x = 0,15 \cdot 10^{\frac{-(x-28)^2}{28(x-15)}} \quad \text{for } x > 15; \quad \gamma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\sigma_x = 0,012 \cdot 10^{\frac{-(x-15)^2}{1600}} \quad \text{for } x > 15; \quad \sigma_x = 0 \quad \text{for } x \leq 15$$

$$\lambda_x = 0,615 \cdot x + 8$$

$$s_x = \left(0,21 - \frac{1}{x-10}\right) \cdot x$$

1.1.2 Rente

1.1.2.1 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten betegnes i det følgende $i^{\text{Opgørelsesrente}}$ % p.a. Opgørelsesrenten finder anvendelse for risikopassiver og de tilhørende aktuelle risikopassiver for risikopensioner tilkendt i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008.

$i^{\text{Opgørelsesrente}}$ % p.a. er angivet i satsbilaget.

1.1.3 Grundlag

1.1.3.1 Passiv

Ved passivet for en forsikring eller forsikringsdel forstås kapitalværdien af alle selskabets øjeblikkelige og fremtidige forpligtelser. Passivet for månedlige ydelser beregnes, som om ydelserne forfaldt diskret primo måneden.

1.1.3.2 Anvendelse af passiv

Passivet finder anvendelse for risikoforsikringsdele under udbetaling og i risikopassiver ved beregning af risikopræmien.

1.1.3.3 Reserve for aktuelle forsikringsdele

Reserven for forsikringsdele under udbetaling beregnes for hensættelser defineret som tekniske hensættelser:

Reserve ultimo måned = Reserve primo måned
- Risikopræmie (valør ultimo måned)
- Udbetaling (valør primo måneden).
+ Tilskrivning af kontorente (efter PAL)

Reserven for forsikringsdele under udbetaling beregnes for hensættelser defineret som individuelle hensættelser.

Reserve ultimo måned = Reserve primo måned
- Risikopræmie(valør ultimo måned)
+ andel af underskud på risiko vedrørende investeringsgruppen (valør ultimo år)
- andel af underskud på risiko vedrørende investeringsgruppen efter individuel PAL (valør ultimo år)
+ Indbetaling(valør ultimo måneden plus x_d dage).
- Udbetaling inkl. pensionisttillæg efter PAL (valør primo måneden)
+ Pensionisttillæg før individuel PAL (valør primo måneden)
- Omkostningsbelastning (valør ultimo måned)
+ andel af underskud på omkostning vedrørende investeringsgruppen (valør ultimo år)
- andel af underskud på omkostning vedrørende investeringsgruppen efter individuel PAL (valør ultimo år)
+ Tilskrivning af kontorente før individuel PAL
- Fradrag for individuel PAL (følger tilskrivning af kontorente)

Risikopræmien er beskrevet i 1.1.7.

1.1.3.4 Reserve for eventuelle forsikringsdele

Reserven for eventuelle forsikringsdele beregnes ved månedlig fremregning.

Reserve ultimo måned = Reserve primo måned
- Risikopræmie(valør ultimo måned)
+ andel af underskud på risiko vedrørende investeringsgruppen (valør ultimo år)
- andel af underskud på risiko vedrørende investeringsgruppen efter individuel PAL valør ultimo år)
+ Indbetaling (valør ultimo måneden plus x_d dage).
- Udbetaling (valør primo måneden).
- Omkostningsbelastning (valør ultimo måned)
+ andel af underskud på omkostning vedrørende investeringsgruppen (valør ultimo år)
- andel af underskud på omkostning vedrørende investeringsgruppen efter individuel PAL (valør ultimo år)
+ Tilskrivning af kontorente før individuel PAL

- Fradrag for individuel PAL (følger tilskrivning af kontorente)

Risikopræmien er beskrevet i afsnit 1.1.7.

Omkostningsbelastningen er beskrevet i afsnit 1.1.4. Kontorenten anvendes i overensstemmelse med det anmeldte bonusregulativ.

Eventuelle forsikringsdele består af opsparing til alderspension for invalidepensionister med start af udbetaling før 31. december 1999. Opsparing til alderspension for invalidepensionister med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008 er forsikringsklasse III.

1.1.3.5 Nettoreserve

Nettoreserven udgør reserven – jf. afsnit 1.1.3.3 og 1.1.3.4 – gange en faktor (1-k) og udtrykker forsikringens værdi.

Størrelsen k er et kursværn, der anmeldes til Finanstilsynet og er gældende indtil fremsendelse af ny anmeldelse.

1.1.3.6 Generelle begrænsninger

En forsikring må ikke opbygges, så dens reserve på noget tidspunkt kan blive negativ.

En forsikring, der indeholder invaliditetsydelse, må ikke være opbygget, så reserven kan falde ved invaliditetens indtræden, eller opbygget så reserven kan stige ved reaktivering.

1.1.4 Omkostninger

1.1.4.1 Indbetaling

Ved indbetaling forstås enhver faktisk foretaget indbetaling. Selskabet har ikke etablerings- eller løbende omkostninger, som er omfattet af "Bekendtgørelse om betaling af visse omkostninger for livsforsikringsvirksomhed". De omkostningstillæg, som den enkelte aftale pålægges indeholder derfor ikke sådanne andele.

1.1.4.2 Belastning af indbetaling

Indbetalinger – efter eventuelt fradrag af arbejdsmarkedsbidrag – belastes med OMK1 %
OMK1 % er angivet i satsbilag.

1.1.4.3 Belastning af forsikring

Forsikringen belastes med OMK2 kr. pr. måned. Hvilende medlemmer belastes med OMKH2 kr. pr. måned. OMK2 og OMKH2 er angivet i satsbilag for forsikringsklasse III.

1.1.4.4 Hvilende medlemskab

Alle medlemmer, som er omfattet af dette tekniske grundlag, anses af selskabet for værende enten hvilende eller aktuelle. En overgang til hvilende medlemskab er derfor ikke mulig.

1.1.4.5 Udtrædelsesgodtgørelse

Udtrædelsesgodtgørelsen udgør nettoreserven, jf. 1.1.3.5.

1.1.4.6 Administrationsreserve

Der afsættes ingen administrationsreserve, da omkostningsbelastningen kan tilpasses det faktiske omkostningsniveau.

1.1.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

1.1.5.1 Nettopassiv for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse

1.1.5.1.1 Indførelse af betegnelser

I det generelle udtryk for nettopassivet for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse indgår følgende betegnelser:

$S_{x+\theta}^d$ betegner nettopassivet ved forsikredes død i alder $x + \theta$.

S_{x+n} betegner nettopassivet ved forsikredes oplevelse af alder $x + n$.

1.1.5.1.2 Nettopassiv for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse

$$K(x,n) = \int_0^n \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot S_{x+\theta}^d d\theta + \frac{D_{x+n}}{D_x} \cdot S_{x+n}$$

Der anvendes en basisdødelighed for at undgå selektion.

1.1.5.1.3 Risikopassiv og passiv for aktuelle forsikringsdele som er afledt af invaliditet

Der anvendes dødelighedsintensiteter for invalidepensionister.

1.1.5.1.4 Nettopassiv for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse

1.1.5.1.4.1 Indførelse af betegnelser

I det generelle udtryk for nettopassivet for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse indgår følgende betegnelser:

$S_{x+\theta}^{ad}$ betegner nettopassivet ved forsikredes død i alder $x + \theta$ som aktiv.

S_{x+n}^a betegner nettopassivet ved forsikredes oplevelse af alder $x + n$ som aktiv.

$S_{x+\tau}^{id}(x+\theta)$ betegner nettopassivet ved forsikredes død i alder $x + \tau$ som invalid givet, at invaliditeten er indtrådt i alder $x + \theta$.

$S_{x+n}^i(x+\theta)$ betegner nettopassivet ved forsikredes oplevelse af alder $x + n$ som invalid givet, at invaliditeten er indtrådt i alder $x + \theta$.

$Y_{x+\tau}^i(x+\theta)d\tau$ betegner invaliditetsydelse mellem alder $x + \tau$ og $x + \tau + d\tau$ givet, at invaliditeten er indtrådt i alder $x + \theta$.

$S_{x+\theta}^{ii}$ betegner engangsydelse ved varig invaliditet i alder $x + \theta$.

For nettopassiver og ydelser gælder begrænsninger som nævnt i det følgende.

1.1.5.1.4.1.1 Generelle begrænsninger

De i punkterne 1.1.5.1.1 og 1.1.5.1.4.1 anførte nettopassiver og ydelser skal alle være ikke-negative.

For de i punkterne 1.1.5.1.4.1 anførte nettopassiver og ydelser skal endvidere gælde:

$$S_{x+\tau}^{id}(x+\theta) \leq S_{x+\tau}^{ad} \text{ for } x + \theta \leq 65 \text{ og for hvert } \tau > \theta$$

$$S_{x+\tau}^{id}(x+\theta) = S_{x+\tau}^{ad} = S_{x+\tau}^d \text{ for } x + \theta > 65 \text{ og for hvert } \tau > \theta$$

$$S_{x+n}^i(x+\theta) = S_{x+n}^a = S_{x+n} \text{ for } x + \theta > 65 \text{ og for hvert } n > \theta$$

$$S_{x+\theta}^{ii} = 0 \text{ for } x + \theta > 65$$

Af betingelsen $x + n \leq 67$ følger endelig, at

$$Y_{x+\tau}^i(x+\theta) = 0 \text{ for } x + \tau > 67$$

1.1.6 Passiver for kollektive forsikringer

1.1.6.1 Bestemmelser vedrørende kollektive forsikringer

Bestemmelser, der omhandler ægteskab og ægtefæller, gælder tilsvarende for registreret partnerskab og registrerede partnere.

1.1.6.1.1 Kollektiv ordning

Betingelserne for at etablere forsikringer med kollektive ydelser er, at de tegnes i henhold til en overenskomst. Det er endvidere en betingelse, at det ikke drejer sig om en bestand, hvori de enkelte personer er indtrådt, eller hvoraf der udskydes enkelte medlemmer eller grupper efter regler, der sandsynliggør en udvælgelse til væsentlig ugunst for pensionskassen øvrige medlemmer. Det samme gælder regler for valgmulighed med hensyn til ægtefællepension og børnepension.

1.1.6.1.1.1 Bestemmelser vedrørende størrelsen af de enkelte kollektive ydelser og aldersgrænser for disse

1.1.6.1.1.1.1 Kollektiv ægtefællepension

Den kollektive ægtefællepension (grundform 814) skal opfylde mindst et af følgende krav:

- a. Ikke overstige invalidepensionen.
- b. Ikke overstige den pensionsgivende gage.

Se endvidere afsnit 1.1.6.1.1.2 om reduktion af kollektiv ægtefællepension efter udbetalingen af kollektiv livsforsikringssum til ugifte.

En ægtefælle er berettiget til ægtefællepension, hvis ægteskabet er indgået før forsikredes fyldte 67. år, og ægteskabet på dødsfaldstidspunktet har bestået i 3 måneder. 3-månedersfristen gælder dog ikke, hvis døden skyldes et ulykkestilfælde eller en akut infektionssygdom.

Pensionsregulativet kan indsnævre betingelserne for medlemmets ret til kollektiv ægtefællepension.

1.1.6.1.1.2 Kollektiv livsforsikring (ophørende eller livsbetinget) med udbetaling til ugifte

Den kollektive livsforsikringssum til ugifte (det vil sige personer i tilstand U) må ikke overstige 4 gange årsbeløbet for den kollektive ægtefællepension. Efter udbetalingen af den kollektive livsforsikringssum til ugifte reduceres årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension med 25 % af den udbetalte livsforsikringssum.

Dersom forsikringen omfatter alderspension, skal udløbstidspunktet for den kollektive livsbetingede livsforsikring være sammenfaldende med alderspensioneringstidspunktet. Medlemmets alder på udløbstidspunktet for den kollektive livsforsikring skal være mellem 60 og 67 år.

1.1.6.1.1.3 Beregningsregler vedrørende de enkelte kollektive ydelser

1.1.6.1.1.3.1 Ægteskabshyppighed g_x og aldersfordeling $f({}^\eta|x)$ i kollektiv ægtefællepension

De – i nedenstående formler – indgående betegnelser er defineret i afsnit 1.1.1.7 og 1.1.1.8.

Den forsikrede person betegnes x , mens den til ægtefællepension berettigede person betegnes η .

l^γ og l^σ er dekrementfunktioner, svarende til intensiteterne γ_x og σ_x , mens l er dekrementfunktionen svarende til normal dødeligheden for η .

$\varphi({}^\eta|x)d\eta$ betegner sandsynligheden for, at en x -årig forsikret, der overgår til tilstand G, starter i et pensionsberettigende forhold med en person med alder η i intervallet fra η til $\eta + d\eta$.

Alderen η er normalt fordelt med middelværdi λ_x og spredning s_x .

$u_v(x)$ betegner sandsynligheden for, at en x -årig forsikret befinder sig i tilstand U efter at have været i tilstand G netop v gange ($v = 1, 2, 3, \dots$).

$g_v({}^\eta|x)d\eta$ betegner sandsynligheden for, at en x -årig forsikret befinder sig i tilstand G for v 'te gang ($v = 1, 2, 3, \dots$) og er i et pensionsberettigende forhold med en person med alder η i intervallet fra η til $\eta + d\eta$.

$u_v(x)$ og $g_v({}^\eta|x)$ bestemmes rekursivt ved:

$$u_0(x) = \frac{l_x^\gamma}{l_a^\gamma},$$

hvor $a = 15$

$$g_v({}^\eta|x) = \int_a^x u_{v-1}(\xi) \cdot \gamma_\xi \cdot \varphi(\xi + \eta - x | \xi) \cdot \frac{l_x^\sigma}{l_\xi^\sigma} \cdot \frac{l_\eta}{l_{\xi + \eta - x}} d\xi$$

og

$$u_v(x) = \int_{-\infty}^{\infty} d\eta \int_a^x g_v(\xi + \eta - x | \xi) \cdot (\sigma_\xi + \mu_{\xi + \eta - x}) \cdot \frac{l_x^\gamma}{l_\xi^\gamma} d\xi$$

Herefter bestemmes:

$$g_x = \sum_{v=1}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} g_v(\eta|x) d\eta$$

og

$$f(\eta|x) = \frac{1}{g_x} \cdot \sum_{v=1}^{\infty} g_v(\eta|x)$$

1.1.7 Risikopræmie for eventuelle forsikringsdele

* $\pi(x,t)$ betegner den månedlige risikopræmie for en x årig til tid t

V_t betegner reserve ultimo måned t

$S_{x,t}^d$ betegner risikopassiv ved død i alder x på tid t

$\frac{1}{12} q_{x|t}^d$ betegner sandsynligheden for, at en, der er x år på tid t , dør inden for den næste $1/12$

år, som defineret i formelbilaget.

1.1.7.1 Generel form for risikopræmie ved død

$$*\pi(x,t+1) = \frac{1}{12} q_{x|t}^d (S_{x,t}^d - V_t)$$

1.1.7.2 Opsparing uden betingelse om oplevelse

$$S_x^d = V_x \quad *\pi(x) = 0$$

1.1.7.3 Opsparing betinget af at forsikrede er i live på tid $t+1$

$$S_x^d = 0$$

$$*\pi(x,t+1) = \frac{1}{12} q_{x|t}^d (-V_t)$$

Det er en betingelse, at opsparingen udbetales i form af livrente.

1.1.8 Præmiebetalingsrente

Forsikringer uden invaliditetsydelse tegnes uden ret til præmiefritagelse ved invaliditet, præmiebetalingsrente.

1.1.8.1 Præmiebetalingsrente for forsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet

$$\bar{a}^a(x,r) = v^{\frac{30+x-d}{360}} \cdot \frac{\bar{N}_x - \bar{N}_{x+r}}{D_x}, \quad x+r \leq 70$$

Indbetalingerne har valør ultimo måneden plus x_d dage, hvorfor præmiebetalingsrenten tilbagediskonteres med 1 måned plus x_d dage.

1.1.9 Tilladte grundformer

1.1.9.1 Generelle forhold

Grundformerne er alle opbygget ud fra de generelle nettopassiver i afsnit 1.1.3.1.

1.1.9.2 125 Livsbetinget livsforsikring

$$S_{x+0}^d = 0, S_{x+n} = 1$$
$$K_{125}(x,n) = \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

1.1.9.3 135 Simple kapitalforsikring

$$S_{x+0}^d = v^{n-\theta}, S_{x+n} = 1$$
$$K_{135}(n) = v^n$$

1.1.9.4 210 Livsvarig livrente

$$n = 0, S_{x+0} = \bar{a}_x$$
$$K_{210}(x) = \bar{a}_x$$

1.1.9.5 211 Opsat livrente

$$S_{x+0}^d = 0, S_{x+n} = \bar{a}_{x+n}$$
$$K_{211}(x,n) = \frac{\bar{N}_{x+n}}{D_x}$$

1.1.9.6 215 Ophørende livrente

$$n = 0, S_{x+0} = \bar{a}_{x:\overline{m}|}$$
$$K_{215}(x,m) = \frac{\bar{N}_x - \bar{N}_{x+m}}{D_x}$$

1.1.9.7 235 Arverente

Arverenten i aktuel form udgøres af en annuitet, jf. formelbilag.

1.1.9.8 715 Kollektiv ophørende livsforsikring til ugifte

Forsikringssummen udbetales ved medlemmets død inden alder $x + n$, dersom forsikrede ved dødsfaldet befinder sig i tilstand U, jf. afsnit 1.1.1.7.

$$S_{x+0}^d = u,$$
$$u = 0,20$$

$$K_{715}(x,n) = u \cdot \frac{\overline{M}_x - \overline{M}_{x+n}}{D_x}$$

$60 \leq x+n \leq 67$, jf. afsnit. 1.1.6.1.1.2.

Livsforsikringssummen må ikke overstige 4 gange årsbeløbet for den livsvarige kollektive ægtefællepension.

Hensættelsen til grundform 715 indgår ikke længere i den retrospektive hensættelse men alene i de garanterede ydelser.

1.1.9.9 814 Kollektiv ægtefællepension ophørende senest 10 år efter forsørgers død

Ægtefællepensionen udbetales fra forsørgers død og så længe den efterladte lever – udbetalingen ophører dog senest 10 år efter forsørgers død.

$$n \rightarrow \infty, S_{x+\theta}^d = g_{x+\theta} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \overline{a}_{\eta:10}^I d\eta = g_{x+\theta} \cdot \overline{a}_{\eta_{x+\theta}:10}^I$$

$$K_{814}(x) = \int_0^{\infty} \frac{D_{x+\theta}}{D_x} \cdot \mu_{x+\theta} \cdot g_{x+\theta} d\theta \int_{-\infty}^{\infty} f(\eta|x+\theta) \cdot \overline{a}_{\eta:10}^I d\eta$$

Symboler med I er beregnet, jf. pkt. 1.1.1.4.

Se endvidere punkt 1.1.1.7 om grænsen for pensionens størrelse.

Hensættelsen til grundform 814 indgår ikke længere i den retrospektive hensættelse men alene i de garanterede ydelser.

1.1.10 Tilladte forsikringsformer

1.1.10.1 Minimum for risiko

Enhver forsikring skal indeholde en vis forsikringsrisiko, hvilket er opfyldt ved tegning af en eller flere af de grundformer, der er nævnt i afsnit 1.1.9.

1.1.11 Formelbilag

1.1.11.1 Integrationsformler

Den efterfølgende formelbeskrivelse indeholder beregning af et antal integraludtryk.

Beregningen er sket ved numerisk integration under anvendelse af én af følgende formler, som der i det enkelte tilfælde vil være henvist til.

1.1.11.1.1 Laplace's formel uden differenser:

Når der ikke medtages differenser, bliver formlen:

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{2} \cdot f(a) + \frac{1}{2} \cdot f(b) + \sum_{v=a+1}^{b-1} f(v)$$

For $b = a + 1$ fås specielt

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{2} \cdot f(a) + \frac{1}{2} \cdot f(b)$$

1.1.11.1.2 Simpson's kvadraturformel:

Idet der regnes med intervalllængde $\frac{1}{2}$, fås:

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{6} \cdot \left(f(a) + 4 \cdot \sum_{v=a}^{b-1} f\left(v+\frac{1}{2}\right) + 2 \cdot \sum_{v=a+1}^{b-1} f(v) + f(b) \right)$$

For $b = a + 1$ fås specielt

$$\int_a^b f(t) dt = \frac{1}{6} \cdot \left(f(a) + 4 \cdot f\left(a+\frac{1}{2}\right) + f(b) \right)$$

1.1.11.1.3 Nøjagtighed

Alle beregninger foretages med 16 betydende cifre (dobbelt præcision).

1.1.11.2 Etlivsstørrelser

For en given rentefod i og et givet sæt af Makeham-konstanter A , $\log B - 10$ og $\log C$ er

l_x (henholdsvis l_x^{ai}) og D_x beregnet ved

$$l_x = e^{-A(x-x_0) - \frac{B}{\ln C} (e^{x \cdot \ln C} - e^{x_0 \cdot \ln C})}$$

$$D_x = e^{-\delta \cdot x - A \cdot (x-x_0) - \frac{B}{\ln C} (e^{x \cdot \ln C} - e^{x_0 \cdot \ln C})}$$

hvor

$$\delta = \ln(1+i) \text{ og } x_0 = 1 \text{ (radiksalder)}$$

og hvor $\ln x$ og e^x er biblioteksfunktioner med en nøjagtighed på 16 betydende cifre.

De øvrige dekrement- og kommutationsstørrelser er beregnet ved:

$$l_x^a = l_x \cdot l_x^{ai}$$

$$D_x^a = D_x \cdot l_x^{ai}$$

$$D_x^{a0} = e^{-\delta \cdot x} \cdot l_x^{ai}$$

$$D_x^0 = e^{-\delta \cdot x}$$

$$\bar{N}_x = \overset{(12)}{N}_x = \frac{1}{12} \cdot \sum_{v=0}^{12 \cdot (120-x) - 1} D_{x+\frac{v}{12}}$$

$$\bar{N}_x^a = \overset{(12)}{N}_x^a = \frac{1}{12} \cdot \sum_{v=0}^{12 \cdot (120-x) - 1} D_{x+\frac{v}{12}}^a$$

$$\bar{N}_x^{ai} = \bar{N}_x \cdot l_x^{ai} - \bar{N}_x^a$$

$$\overline{M}_x = M_x^{(12)} = \sum_{v=0}^{12 \cdot (120-x) - 1} D_{x+\frac{v}{12}} \cdot v^{\frac{1}{12}} \cdot q_{x+\frac{v}{12}}^d$$

$$\overline{M}_x^{ai} = M_x^{ai(12)} = \sum_{v=0}^{12 \cdot (120-x) - 1} D_{x+\frac{v}{12}}^a \cdot v^{\frac{1}{12}} \cdot q_{x+\frac{v}{12}}^{ai}$$

Hvor

$${}_{\frac{1}{12}}q_x^d = \left(1 - \frac{l_{x+\frac{1}{12}}}{l_x} \right) l_{x+\frac{1}{12}}$$

er sandsynligheden for, at en x-årig dør i løbet af den næste måned. Og

$${}_{\frac{1}{12}}q_x^{ai} = \frac{l_{x+\frac{1}{12}}}{l_x} \cdot \left(1 - \frac{l_{x+\frac{1}{12}}^{ai}}{l_x^{ai}} \right)$$

er sandsynligheden for, at en x-årig bliver invalid (og ikke dør) i løbet af den næste måned.

1.1.11.3 Kollektive størrelser

1.1.11.3.1 Ægtefællepension

Beregning af de kollektive elementer $g_x, f(y|x)$

x betegner alder for forsørgeren.

y betegner alder for den forsørgede.

Som aldersgrænser for x benyttes:

Nedre grænse = $x_0 = 15$

Øvre grænse = 125

Som aldersgrænse for y benyttes:

Nedre grænse = $\max\{x - 62, 1\}$

Øvre grænse = $\min\{x + 62, 125\}$

Dekrementfunktionerne l_x^γ, l_x^σ og l_y^I er beregnet ved

$$l_x^\gamma = e^{-\int_{x_0}^x \gamma_\theta d\theta}$$

$$l_x^\sigma = e^{-\int_{x_0}^x \sigma_\theta d\theta}$$

$$l_y^I = e^{-\int_1^y \mu_\theta^I d\theta}$$

hvor beregningen af de indgående integraler er foretaget ved formlen i afsnit 1.1.11.1.

Tætheden for normalfordelingen $\varphi(\eta|x)$ er beregnet ved

$$\varphi(\eta|x) = \frac{0,3989423}{s_x} \cdot e^{-\frac{u^2}{2}},$$

$$\text{hvor } u = \frac{\eta - \lambda_x}{s_x}$$

De, i formlerne for $g(\eta|x)$, $u(x)$ og g_x , indgående integraler er beregnet ved formlen i afsnit 1.1.11.1.

Idet rekursionen standses for $v = 3$, fremkommer følgende udtryk:

$$g_x = \sum_{v=1}^3 \int_{-\infty}^{\infty} g_v(\eta|x) d\eta$$

$$f(\eta|x) = \frac{1}{g_x} \cdot \sum_{v=1}^3 g_v(\eta|x)$$

1.1.11.3.2 Kollektive kapitalværdier:

Den kollektive kapitalværdi $\bar{a}(y_x)$ er bestemt ved

$$\bar{a}(y_x) = \begin{cases} 0 & \text{for } y_1 < y_0 + 1 \\ \frac{1}{2} \cdot (f(y_0|x) \cdot \bar{a}^1(y_0) + f(y_1|x) \cdot \bar{a}^1(y_1)) & \text{for } y_1 = y_0 + 1 \\ \frac{1}{2} \cdot (f(y_0|x) \cdot \bar{a}^1(y_0) + f(y_1|x) \cdot \bar{a}^1(y_1)) \\ + \sum_{y=y_0+1}^{y_1-1} f(y|x) \cdot \bar{a}^1(y) & \text{for } y_1 > y_0 + 1 \end{cases}$$

med

$$y_0 = \max\{x-62, 1\} \quad \text{og}$$

$$y_1 = \begin{cases} \min\{x+62, 125\} & \text{for livsvarig ægtefællepension} \\ \min\{x+62, 125, u\} & \text{for ophørende ægtefællepension} \end{cases}$$

hvor u er ophørsalder for ægtefællepensionen, og $\bar{a}^1(y_x)$ er renten til forsørgede, idet denne rente svarer til formen af ægtefællepensionen.

Gennemsnitsalder for den forsørgede:
Denne beregnes ved:

$$y_x = \sum_{y=y_0}^{y_1} y \cdot f(y|x)$$

hvor

$$y_0 = \max\{x - 62, 1\}$$

$$y_1 = \min\{x + 62, 125\}$$

Nettopassiver:

Nettopassivet, der kan udtrykkes ved formlen

$$\frac{1}{D_x} \cdot \int_x^{120} D_t \cdot \mu_t \cdot g_t \cdot \bar{a}(y_t) dt$$

beregnes som

$$\frac{1}{D_x} \cdot \sum_{v=0}^{12(120-x)-1} D_{x+\frac{v}{12}} \cdot v^{\frac{1}{12}} \cdot q_{x+\frac{v}{12}} \cdot S_{x+\frac{v+1}{12}}^d$$

hvor $S_x^d = g_x \cdot \bar{a}(y_x)$

Værdierne af S_x^d for brudte aldre beregnes ved lineær interpolation mellem de primært beregnede værdier for hele aldre.

1.1.11.4 Annuiteter

Denne formel er kun afhængig af renten i og er følgende:

Diskret forudbetalt annuitet:

$$a_{\overline{n}|}^{(m)} = \frac{1-v^n}{d^{(m)}} \quad m=1,2,3,4,12$$

hvor $v = \frac{1}{1+i}$

og $d^{(m)} = m \cdot \left(1 - v^{\frac{1}{m}}\right)$

1.2 Beregningsgrundlaget HTS Pension 2000 livsforsikringsklasse III

Dette forsikringstekniske grundlag er ugaranteret. Det indebærer, at elementerne i det forsikringstekniske grundlag løbende kan ændres – herunder de satser, der indgår i satsbilaget, især hvis forholdene udvikler sig til ugunst for selskabet.

En udvikling, der kan begrunde en ændring i risikoelementerne, anses for indtruffet, hvis de faktiske erfaringer afviger fra det tidligere anmeldte, eller hvis der på grundlag af andre pålidelige data er grundlag for at ændre forventningerne til den fremtidige udvikling.

En udvikling, der kan begrunde en ændring i omkostningselementerne, anses for indtruffet ved ændringer i de faktiske omkostninger, som tillæggene finansierer.

En udvikling, der kan begrunde en ændring i rentesatserne, anses for indtruffet ved ændringer i de finansielle markedsforhold, ved ændringer i forventningerne til den fremtidige udvikling i markedsforholdene eller ved ændringer i skattereglerne.

De ydelser, der kan beregnes i henhold til det forsikringstekniske grundlag er ugaranterede, idet deres størrelse er betinget af de grundlagselementer, der til enhver tid indgår i grundlaget. Ændring af grundlagselementerne vil få betydning ved beregning af ydelser for allerede foretagne indbetalinger og for fremtidige indbetalinger.

Dette tekniske grundlag er gældende for forsikringer, der er tilknyttet investeringsfonds, livsforsikringsklasse III, tegnet i HTS Pension fra 1. januar 2000 og forsikringer overført fra forsikringsklasse I pr. 20. maj 2009 eller senere som følge af reaktivering.

I henhold til dette grundlag administreres følgende indbetalingstyper, der opgøres som adskilte forsikringsdele:

- 1) Bidrag indbetalt fra arbejdsgiver
- 2) Private supplerende indbetalinger
- 3) Bidrag indbetalt til SP ordningen
- 4) Bidrag til opsparing til supplerende alderspension

En forsikring kan opdeles i følgende mulige komponenter:

- > Eventuel del - renteforsikringer, der er tilknyttet investeringsfonds uden garanti, livsforsikringsklasse III.
- > Risikodækning - Risikodækning ved invaliditet og død, livsforsikringsklasse III.
- > Aktuel del - Dækninger under løbende udbetaling, livsforsikringsklasse III.
- > Aktuel præmiefritagelse, livsforsikringsklasse III.

Opsparing og risikodækning skal altid kombineres. Aktuel del kan ikke etableres ved nytegning.

1.2.1 Risikoelementer

x betegner fyldt alder.

1.2.1.1 Aldersberegning

For alle forsikringstagere opgøres alderen som alder i hele måneder. Alderen beregnes fra den første i måneden efter fødselsmåneden.

1.2.1.2 Basisdødelighed til beregning af risikopræmier før og efter alderspensionering

Der benyttes en unisex dødelighed, som er givet ved den nuværende dødelighed fastsat i nedenstående afsnit.

1.2.1.3 Basisdødelighed til beregning af alderspensioner

PensionDanmark anvender en unisex dødelighed, $\mu(x, t)$, som er givet ved en vægt mellem den for mænd og kvinder fastsatte dødelighed på formen:

$$\mu(x, t, k) = \tilde{\mu}(x, t, k) \left(\exp(a_{40,k}r_{40} + a_{60,k}r_{60} + a_{80,k}r_{80}) \right) (1 - R(x, k))^{t-2012}$$

Hvor

$\tilde{\mu}$ er Finanstilsynets benchmarkdødelighed for 2012.

x er alder

t er kalenderåret

k er køn

R er Finanstilsynets benchmark for forventet fremtidig levetidsforbedringer for 2012.

Faktorerne $a_{40,k}$, $a_{60,k}$, $a_{80,k}$ er estimeret på basis af Finanstilsynets offentliggjorte benchmark for året 2012 i overensstemmelse med analyse defineret af Finanstilsynet i brev af 9. december 2010.

Parametrene, der anvendes i den kønsvægtede dødelighed er estimeret til følgende:

Periode/Parameter	$a_{40,kvinde}$	$a_{60,kvinde}$	$a_{80,kvinde}$
31.12.2014 – indtil andet anmeldes	-0,0560	0,2816	0,0000

Periode/Parameter	$a_{40,mand}$	$a_{60,mand}$	$a_{80,mand}$
31.12.2014 – indtil andet anmeldes	0,1368	0,2109	0,1864

I satsbilagets afsnit 1.2.1. er angivet den nuværende dødelighed, $\mu(,2012)$, og de forventede fremtidige levetidsforbedringer $R(x)$. Dødsintensiteten i alder x i kalenderår t er givet ved at kombinere den nuværende dødelighed og de forventede fremtidige levetidsforbedringer på følgende vis:

$$\mu(x, t) = \mu(x, 2012)(1 - R(x))^{t-2012}$$

Der interpoleres mellem hele aldre.

1.2.1.4 Anvendt dødelighed for invalidepensionister

Der benyttes unisex-dødelighedstavlen:

μ_x^{id} betegner dødsintensitet for invalidepensionister.

$$\mu_x^{\text{id}} = a^{\text{id}} + 10b^{\text{id}} + c^{\text{id}}x - 10$$

a^{id} , b^{id} , c^{id} er angivet i satsbilag.

1.2.2 Renter, stigningstakter og fastsættelse af ydelser

Al opsparing til alderspension og alle hensættelser til ydelser ved supplerende førtidspension tilskrives det optjente markedsafkast. Til beregning af ydelser, prognoser og hensættelser ved tilkendelse af supplerende førtidspension anvendes forskellige rentesatser. Indbetalinger forrentes fra tidspunktet for modtagelse plus 1 dag.

Alle renter fremgår af satsbilaget, og er gældende indtil nye anmeldes.

1.2.2.1 Alderspensioner, hvor PensionDanmarks udjævningsmekanisme anvendes

PensionDanmarks udjævningsmekanisme anvendes på al opsparing til livsvarig alderspension, herunder også på opsparing til ratepension, som er konverteret til livsvarig udbetaling.

Reguleringen fastsættes årligt. Efterfølgende beregnes forventet fremtidig regulering.

1.2.2.1.1 *Principperne bag udjævningsmekanismen*

Formålet med PensionDanmarks udjævningsmekanisme er at sikre en stabil pensionsudbetaling, hvor købekraften samtidig fastholdes.

Udjævningsmekanismen er derfor udviklet ud fra følgende ønsker:

- > Stor stabilitet i de udbetalte pensioner med meget lille risiko for, at udsving i investeringsafkastet, renteniveauet eller levetiden nødvendiggør en nedsættelse af de udbetalte pensionsydelse.
- > Stor sandsynlighed for at de udbetalte pensionsydelse kan hæves, så købekraften fastholdes.
- > Alle risici bæres af medlemmerne, så egenkapitalen ikke belastes.

Når et medlem pensioneres, fastsættes den årlige pension ud fra:

- > Værdien af medlemmets depot
- > Medlemmets forventede restlevetid
- > En forsigtig forventning til det fremtidige investeringsafkast
- > En for året vedtaget regulering af pensioner under udbetaling

Alle medlemmer starter ved pensionering med en buffer, idet pensionerne fastsættes under ønsket om en fremtidig positiv regulering. Bufferen udgør forskellen mellem nutidsværdien af en flad ydelse, og nutidsværdien af en ydelse med plads til regulering.

Hvert år fastsættes en regulering af pensionerne. Ud fra den fastsatte regulering, medlemmets faktiske depot, medlemmets forventede restlevetid og forventning til investeringsafkastet beregnes en buffer. Bufferen er et udtryk for, hvor meget der i fremtiden er råd til at lade pensionerne stige med. Den beregnede buffer er individuel for hver pensionist. Det er også muligt at fastsætte årets regulering af pensionen ud fra et ønske om bufferens størrelse – altså muligheden for fremtidig regulering.

Tab og gevinst i forhold til forventningerne udjævnes via bufferen over de kommende år. Alle afvigelser i investeringsafkastet, renteniveauet og levetiden absorberes i første omgang af bufferen. Først når bufferen er tilstrækkelig lille, er det nødvendigt at nedsætte ydelserne.

1.2.2.1.1.1 *Regulering af livsvarige alderspensioner*

Alle aktuelle pensioner reguleres som udgangspunkt ved årsskiftet, dog giver PensionDanmarks forsikringsbetingelser mulighed for at regulere pensionerne på et vilkårligt tidspunkt.

Ydelsen, Y_t ved regulering på tid t fastsættes ud fra medlemmets reserve til livsvarig alderspension, V_t , og passivstørrelsen, $P(x, t, p_{x,t}, \{i_t\}, s_x)$.

Passivet på tid t er givet ved

$$P(x, t, p_{x,t}, \{r_t\}, s_x) = \sum_t p(x; x+t)(1+r_t)^{-t}(1+s_x)^t$$

hvor

- > x er medlemmets alder på reguleringstidspunktet, t
- > $p_{x,t}$ er kohortedødeligheden for en x årig på tid t
- > $\{i_t\}$ er afkastkurven, der er selskabets forventning til det fremtidige afkast
- > s_x er forventningen til den fremtidige regulering for kohorten

$p_{x,t}$ og $\{r_t\}$ er angivet i satsbilaget til det tekniske grundlag.

Fastsættelse af den fremtidige regulering, s_x , sker som beskrevet nedenfor.

1.2.2.1.1.1.1 Særligt for medlemmer, der pensioneres i løbet af året

Ved pensionering i løbet af året beregnes ydelsen ud fra reserven $\check{V}_t$ givet ved

$$\check{V}_t = V_t \cdot \frac{1 + r_t}{1 + k_t}$$

hvor

- > k_t er det faktiske afkast, der er tilskrevet reserven siden seneste reguleringstidspunkt
- > r_t er den danske swaprentekurve anvendt ved seneste reguleringstidspunkt

Medlemmets reserve stilles på denne måde, som var pensioneringen sket ved årsskiftet. Ved første reguleringstidspunkt efter pensionering er medlemmet stillet på samme måde som et medlem, der har været pensionist i hele perioden.

1.2.2.1.1.1.2 Fastsættelse af regulering

Forventningen til den fremtidige regulering s_x fastsættes ud fra følgende størrelser:

- > $\tilde{s}_x$ er den ønskede regulering for det enkelte medlem
- > s_x^* er en potentiel fremadrettede regulering af det enkelte medlem

For hvert medlem med aktuel udbetaling bestemmes s_x^* som løsningen til:

$$\tilde{s}_x \cdot Y_{t-1} = \frac{V_t}{P(x, t, p_{x,t}, \{r_t\}, s_x^*)}$$

altså hvad er der givet en regulering nu, er råd til at regulere med fremover. For alle medlemmer er s_x^* individuelt fast sat.

1.2.2.2 Prognoser for alderspensioner, hvor PensionDanmarks udjævningsmekanismer anvendes

Prognoser for livsvarig alderspension regnes med udgangspunkt i medlemmets opsparing og passivet beskrevet i afsnit 1.2.2.1.

1.2.2.3 Alderspensioner, hvor PensionDanmarks udjævningsmekanismer ikke anvendes

PensionDanmarks udjævningsmekanisme anvendes ikke på ratepensioner.

Den årlige pension fastsættes ud fra opsparingen på reguleringstidspunktet og rentesatsen i^R angivet i satsbilaget. Ved tilkendelse af alderspension midt i året fastsættes pensionen indtil næste regulering på samme måde som ved regulering.

Anvender: i^R

1.2.2.4 Prognoser for alderspensioner, hvor PensionDanmarks udjævningsmekanismer ikke anvendes

Prognoser for ratepensioner regnes med udgangspunkt i medlemmets opsparing og rentesatsen i_p^R .

1.2.2.5 Hensættelser til løbende ydelser ved førtidspensionering

Hensættelser til løbende ydelser ved supplerende førtidspension omfatter hensættelser til supplerende førtidspension og opsparingssikring.

Ved tilkendelse fastsættes hensættelsen ud fra den forventede restlevetid, jf. afsnit 1.2.1.4 og rentesatsen i^{IP} , angivet i satsbilaget.

Anvender: i^P

1.2.2.6 Regulering af løbende ydelser ved supplerende førtidspension

Tilkendte løbende ydelser ved supplerende førtidspension reguleres med satsen s , jf. satsbilaget.

Anvender: s

1.2.3 Grundlag

1.2.3.1 Passiv

Ved passivet for en forsikring eller forsikringsdel forstås kapitalværdien af alle selskabets øjeblikkelige og fremtidige forpligtelser.

Passivet for månedlige ydelser beregnes, som om ydelserne forfaldt diskret primo måneden.

1.2.3.2 Anvendelse af passiv

Passivet finder anvendelse for forsikringsdele under udbetaling og i risikopassiver ved beregning af risikopræmie.

1.2.3.3 Reserve for aktuelle forsikringsdele

Reserven for forsikringsdele under udbetaling beregnes jf. afsnit 1.2.3.4

1.2.3.4 Reserve for eventuelle forsikringsdele

Reserven for eventuelle forsikringsdele beregnes ved månedlig fremregning:

Reserve ultimo måned	= Reserve primo måned
	- Risikopræmie
	+ Andel af underskud på risiko vedrørende klasse III
	- Andel af underskud på risiko vedrørende klasse III
	- Efter individuel PAL
	+ Indbetalinger
	- Udbetalinger inkl. pensionisttillæg efter PAL
	+ Pensionisttillæg før individuel PAL
	- Omkostningsbelastning
	+ Andel af underskud på omkostninger vedrørende klasse III
	- Andel af underskud på omkostninger vedrørende klasse III
	efter individuel PAL
	+ Tilskrivning af afkast før PAL
	- PAL

Risikopræmien og omkostningsbelastningen er beskrevet i senere afsnit.

Afkastet svarer til afkastet på de tilknyttede investeringsfonde. Afkastet kan være positivt som negativt. Der er i ingen tilfælde nogen form for garanti for afkastets størrelse.

1.2.3.5 Generelle begrænsninger

En forsikring må ikke opbygges, så dens reserve på noget tidspunkt kan blive negativ.

En forsikring, der indeholder invaliditetsydelse, må ikke være således opbygget, at reserven kan falde ved invaliditetens indtræden, eller opbygget, så reserven kan stige ved reaktivering.

1.2.4 Omkostninger

1.2.4.1 Indbetaling

Ved indbetaling forstås enhver faktisk foretaget indbetaling. Selskabet har ikke etablerings- eller løbende omkostninger, som er omfattet af "Bekendtgørelse om betaling af visse omkostninger for livsforsikringsvirksomhed". De omkostningstillæg, som den enkelte aftale pålægges indeholder derfor ikke sådanne andele.

1.2.4.1.1 Belastning af indbetaling

Indbetalinger – efter eventuelt fradrag af arbejdsmarkedsbidrag – belastes med OMK1 % OMK1 % er angivet i satsbilag.

1.2.4.2 Belastning af forsikring

Forsikringen belastes med OMK2 kr. pr. måned. Hvilende forsikringstagerer belastes med OMKH2 kr. pr måned.

Medlemmer med PensionDanmarks lærlingeprodukt belastes med OMKL2 kr. pr. måned. OMK2, OMKH2 og OMKL2 er angivet i satsbilag.

1.2.4.3 Belastning af depot

Depotet belastes med administrations- og handelsomkostninger, som afhænger af de investeringspuljer, som forsikringstagerens opsparing er tilknyttet og som forsikringstagerne selv fastlægger fordelingen på gennem Frit Puljevalg.

Omkostningerne består af depotaafhængige administrationsomkostninger (OMK3 % p.a.), depotaafhængige investeringsomkostninger, som opgøres ud fra de interne omkostninger i den enkelte investeringsforening og et fast månedligt gebyr (OMK4).

Handler foretaget af forsikringstageren foretages samtidig på samtlige dele, som forsikringstageren har adgang til at handle på, så procentfordelingen mellem puljerne bliver ens på de omfattede forsikringsdele. I forbindelse med handler betales OMK5 % af det handlede beløb og et fast gebyr OMK6.

OMK3 %, OMK4, OMK5 % og OMK6 er angivet i satsbilag.

1.2.4.4 Hvilende medlemskab

Ved overgang til hvilende medlemskab opgøres forsikringstagerens samlede reserve. Hvis forsikringstagerens samlede reserve ved overgang eller senere bliver mindre end UDG1 kroner, udbetales udtrædelsesgodtgørelsen kontant til forsikringstageren og forsikringen ophører, dog udbetales beløb under UDG2 kroner ikke.

UDG1 og UDG2 er angivet i satsbilag.

1.2.4.5 Udtrædelsesgodtgørelse

For forsikringsdele vedrørende bidrag indbetalt fra arbejdsgiver og indbetalinger til den supplerende alderspension udgør udtrædelsesgodtgørelsen reserven ifølge Afsnit 1.2.3.4 uden fradrag.

For forsikringsdele vedrørende private supplerende indbetalinger udgør dtrædelsesgodtgørelsen reserven ifølge afsnit 1.2.3.4 fratrukket GEBYR kroner.

GEBYR er angivet i satsbilaget.

1.2.4.6 Administrationsreserve

Der afsættes ingen administrationsreserve, da omkostningsbelastningen kan tilpasses det faktiske omkostningsniveau.

1.2.5 Passiver for tolivsforsikringer

Anvendes ikke.

1.2.6 Passiver for kollektive forsikringer

Anvendes ikke.

1.2.7 Risikopræmie for eventuelle forsikringsdele

${}^*\pi(x,t)$ betegner den månedlige risikopræmie for en x årig til tid t

V_t betegner reserve ultimo måned t

$S_{x,t}^d$ betegner risikopassiv ved død i alder x på tid t

$\frac{1}{12} q_x^d$ betegner sandsynligheden for, at en, der er x år på tid t , dør inden for den næste

$1/12$ år, som defineret i formelbilaget.

1.2.7.1 Generel formel for risikopræmie ved død

$${}^*\pi(x,t+1) = \frac{\frac{1}{12} q_x^d}{\frac{1}{12} p_x^d} (S_{x,t}^d - V_t)$$

1.2.7.2 Opsparing uden betingelse om oplevelse

$$S_{x,t}^d = V_t \cdot {}^*\pi(x,t+1) = 0$$

1.2.7.3 Opsparing betinget af, at forsikrede er i live på tid $t+1$

$$S_{x,t}^d = 0 \cdot {}^*\pi(x,t+1) = \frac{\frac{1}{12} q_x^d}{\frac{1}{12} p_x^d} (-V_t)$$

Det er en betingelse, at opsparingen udbetales i form af livrente.

1.2.8 Præmiebetalingsrente

Forsikringer uden invaliditetsydelse tegnes uden ret til præmiefritagelse ved invaliditet, præmiebetalingsrente givet i afsnit 1.2.8.1.

1.2.8.1 Præmiebetalingsrente for forsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet

$$\bar{a}^a(x,r) = \frac{\bar{N}_x - \bar{N}_{x+r}}{D_x} \quad x+r \leq 70$$

Indbetalingerne har valør fra en dag efter modtagelse.

1.2.9 Anvendte aktuelle grundformer

1.2.9.1 Generelle forhold

Grundformerne er alle opbygget ud fra de generelle nettopassiver.

Risikopassiv ved død i alder t S_t^d

Risikopassiv ved overlevelse til alder t S_t

1.2.9.1.1 135 Simpel kapitalforsikring

$$S_{x+\theta}^d = v_{n-\theta}, \quad S_{x+n} = 1$$

$$K_{135}(n) = v_n$$

1.2.9.1.2 185 Simpel kapitalforsikring i rater

$$S_{x+\theta}^d = v_{n-\theta} \cdot \bar{a}_g, \quad S_{x+n} = \bar{a}_g$$

$$K_{185}(n) = v_n \cdot \bar{a}_g$$

Hvor $\bar{a}_g$ er en diskret forudbetalt annuitet på g år.

1.2.9.1.2.1 210 Livsvarig livrente

$$n = 0, \quad S_{x+0} = \bar{a}_x$$

$$K_{210}(x) = \frac{\bar{N}_x}{D_x}$$

1.2.9.1.2.2 211 Opsat livrente

$$S_{x+\theta}^d = 0, \quad S_{x+n} = \bar{a}_{x+n}$$

$$K_{211}(x, n) = \frac{\bar{N}_{x+n}}{D_x}$$

1.2.9.1.2.3 213 Opsat livrente med reservesikring

Det gælder altid at $n \leq m$.

Risikopassiv (strakspassiv) ved død:

$$S_{x+\theta}^d = \begin{cases} v_{n-\theta} \bar{a}_{x+n} & \text{for } \theta \leq n \leq m, \text{ dvs i reservesikringsperioden} \\ 0 & \text{for } n < \theta \leq m, \text{ dvs efter reservesikringsperioden} \end{cases}$$

Nettopassiv ved oplevelse af opsættelsesalder ($x+m$):

$$S_{x+n} = \bar{a}_{x+m}$$

Forventet kapitalværdi (passiv) i alder x :

$$K_{213}(x, n, m) = \begin{cases} v_n K_{211}(x+n, x+m) & \text{for } 0 < n < m, \text{ dvs reservesikrings ophører inden opsættelsesalder} \\ v_n \bar{a}_{x+n} & \text{for } 0 < n = m, \text{ dvs reservesikring helt frem til opsættelsesalder} \\ K_{211}(x, m) & \text{for } n \leq 0 < m, \text{ dvs prolongeret ud over reservesikrings ophør} \\ K_{210}(x) & \text{for } n \leq m \leq 0, \text{ dvs efter opsættelsesalder (aktuel)} \end{cases}$$

Risikosum ved død

$$R_{213}(x+\theta, n, m) = \begin{cases} -\bar{a}_{x+n} & \text{for } \theta \leq n, \text{ dvs i reservesikringsperioden} \\ R_{211}(x+\theta, m) & \text{for } n \leq \theta < m, \text{ dvs i prolongeret tilstand} \\ R_{210}(x+\theta) & \text{for } n \leq m \leq \theta < m, \text{ dvs i aktuel tilstand} \end{cases}$$

1.2.9.1.2.4 215 Ophørende livrente

$$n = 0, S_{x+0} = \bar{a}_{x:\overline{m}|}$$

$$K_{215}(x, m) = \frac{\bar{N}_x - \bar{N}_{x+m}}{D_x}$$

1.2.9.1.2.5 216 Opsat, ophørende livrente

Livrenten betales i højst m år fra alder x+n til alder x+n+m.

$$S_{x+0}^d = 0, S_{x+n} = \bar{a}_{x+n:\overline{m}|}$$

$$K_{216}(x, n, m) = \frac{\bar{N}_{x+n} - \bar{N}_{x+n+m}}{D_x}$$

1.2.9.1.2.6 235 Arverente

Arverenten i aktuel form udgøres af en annuitet.

1.2.10 Tilladte forsikringsformer

1.2.10.1 Minimum for risiko

Enhver forsikring skal indeholde en vis forsikringsrisiko. Dette er opfyldt ved det forhold, at livsforsikringsklasse III produkterne tegnes som en del af et samlet produkt, der ligeledes består af livsforsikringsklasse I risikoforsikringer.

1.2.10.2 Selskabets grundformkombinationer

Afhængig af forsikringstagerens bidragsprocent anvendes der en fast procent af bidraget efter fradrag af omkostninger og risikodækninger til:

$$K_{135}(x, 65-x) \quad K_{185}(x, 65-x) \quad \text{og} \quad K_{211}(x, 65-x)$$

Medlemmer, der vælger at indbetale til den supplerende alderspension, vil desuden få tilknyttet $K_{213}(x, 65-x)$.

Ved alderspensionering vil der være mulighed for at konvertere grundformerne 135 og 185 til grundform 210 inden for gældende lovgivning med og uden grundform 235.

1.2.11 Formelbilag

1.2.11.1 Nøjagtighed

Alle beregninger foretages med 16 betydende cifre (dobbelt præcision).

1.2.11.2 Etlivsstørrelser

For en given rentefod i og et givet sæt af Makeham-konstanter A , $\log B - 10$ og $\log C$ er

l_x (henholdsvis l_x^{ai}) og D_x beregnet ved

$$l_x = e^{-A(x-x_0) - \frac{B}{\ln C} (e^{x \ln C} - e^{x_0 \ln C})} \quad \text{og}$$

$$D_x = v_x \cdot l_x \cdot \eta_x$$

hvor

$$\eta_k = (1 + S_t^A)^k, \text{ er stigningstakten}$$

$$v_k = (1 + i_k)^{-k}$$

og

$$i_{\frac{j}{12}} = i_k = i_{\left[\frac{j}{12}\right]} + \left(i_{\left[\frac{j}{12}\right]+1} - i_{\left[\frac{j}{12}\right]} \right) \cdot \left(\frac{j}{12} - \left[\frac{j}{12} \right] \right) \quad \text{hvor}$$

$[y]$ betegner heltallet af y

og $i_0, i_1, \dots, i_{120}$ er den et-årige nul-kuponrente i år $0, 1, \dots, 120$.

Og $i_0 = i_1$

Og $i_j = i_{30}$, for $j = 31, \dots, 120$

$x_0 = 1$ (radiksalder)

og hvor e^x er en biblioteksfunktion med en nøjagtighed på 16 betydende cifre.

De øvrige dekrement- og kommutationsstørrelser er beregnet ved:

$$\bar{N}_x = N_x^{(12)} = \frac{1}{12} \cdot \sum_{v=0}^{12 \cdot (120-x) - 1} D_{x + \frac{v}{12}}$$

hvor

$$\frac{1}{12} q_x^d = \left(1 - \frac{l_{x + \frac{1}{12}}}{l_x} \right) \frac{l_x}{l_{x + \frac{1}{12}}}$$

er sandsynligheden for, at en x -årig dør i løbet af den næste måned.

1.2.11.3 Annuiteter

Alle annuiteter regnes som diskrete forudbetalte annuiteter.

1.3 Præmiegrundlaget HTS Pension 2000 Gruppeliv

1.3.1 Almindelige bestemmelser

Grundlaget omfatter alle eventuelle gruppelivs forsikringer i selskabet, ved aktualisering af en forsikring overgår den til at være underlagt beregningsgrundlaget HTS2000 forsikringsklasse III og det tilhørende bonusregulativ.

Aktuelle løbende ydelser, der hidrører fra gruppelivsdækninger, omtales under et som risikopensioner, passiver, der knytter sig til risikopensioner, omtales som risikopassiver.

1.3.2 Rente

1.3.2.1 Rente i forbindelse med præmiebetaling

Der beregnes ikke rente i forbindelse med beregning af betalingstermin til gruppeliv.

1.3.2.2 Rente til beregning af passiver

Ved beregning af risikopassiver benyttes opgørelsesrenten

- > for risikopensioner med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008 i henhold til forsikringsteknisk grundlag for forsikringsklasse I,
- > for risikopensioner med start af udbetaling efter 1. januar 2009 anvendes rentesatsen i^{IP} i henhold til forsikringsteknisk grundlag for forsikringsklasse III til beregning af reserven i forbindelse med aktualisering.

1.3.3 Omkostnings- og sikkerhedstillæg samt bonus

1.3.3.1 Belastning af forsikring med omkostningsbidrag

Indbetalingerne til gruppelivspræmie belastes ikke med omkostningsbidrag.

1.3.3.2 Belastning af forsikring med sikkerhedstillæg

Sikkerhedstillæg indregnes i bonus, jf. afsnit 1.3.3.3.

1.3.3.3 Bonus

Bonus til gruppeliv indregnes i nettopræmien ved at fratække GBONPCT af nettogruppelivspræmien.

Aktuelle gruppelivsforsikringer med start af udbetaling før 31. december 2008 tilskrives kontorente i overensstemmelse med anmeldt bonusregulativ for forsikringsklasse I.

Aktuelle gruppelivsforsikringer med start af udbetaling efter 1. januar 2009 hensættes på forsikringsklasse III, og har således ikke ret til rentebonus.

1.3.3.4 Satsbilag

Til det tekniske grundlag for gruppeliv knytter sig et bilag med satser gældende for Pension-Danmark Pensionsforsikringsaktieselskab. Satserne er gældende indtil nye satser anmeldes til Finanstilsynet.

1.3.3.5 Afrunding m.v.

Ved beregning af de månedlige bruttopræmier for de enkelte gruppelivsprodukter afrundes til hele øre.

Ved beregning af præmien for det enkelte gruppelivsprodukt nedenfor angives bonus med fodtegn til angivelse af produktet.

1.3.4 Risikoparametre til beregning af gruppelivspræmier

1.3.4.1 Parametre til beregning af risiko

Ved fastsættelse af hyppigheder for invaliditet, dødsfald og diagnosticering af kritisk sygdom til beregning af grupperisikopræmier benyttes de i teknisk grundlag for forsikringsklasse I anmeldte risikoparametre.

1.3.5 Beregning af risikopræmier

1.3.5.1 Grupperisikopræmie til dødsfaldssum

Årlig nettopræmie for 1 krone dækning beregnes ved:

$$\pi^d = \frac{12 \cdot \sum_x \frac{1}{12} q_{x+1/2}^d \cdot S_{i,x}^d}{\sum_{i,x} S_{i,x}^d},$$

hvor $\frac{1}{12} q_{x+1/2}^d$ er defineret i henhold til teknisk grundlag for forsikringsklasse I, og $S_{i,x}^d$, er den fastsatte dødsfaldssum for det i'te medlem med alder x.

Bruttopræmien fastsættes som

$$\pi_{brutto}^d = \pi^d \cdot (1 - GBONPCT_d)$$

π^d og π_{brutto}^d er angivet i satsbilaget til bonusregulativet for gruppeliv.

$GBONPCT_d$ kan være positiv såvel som negativ.

1.3.5.2 Grupperisikopræmie til sum ved førtidspension

Ved beregning af nettopræmie for sum ved førtidspension indgår følgende størrelser:

AN_x^{is} , antallet af dækkede i alder x

S^{is} , der angiver sum ved førtidspension for et givet medlem.

Årlig nettopræmie for 1 krone dækning beregnes ved:

$$\pi^{is} = \frac{12 \cdot \sum_x \frac{1}{12} q_{x+1/2}^{ai,aek} \cdot AN_x^{is}}{\sum_x AN_x^{is}},$$

hvor $\frac{1}{12} q_{x+1/2}^{ai,aek}$ er defineret i henhold til teknisk grundlag for forsikringsklasse I.

Bruttopræmien fastsættes som

$$\pi_{brutto}^{is} = \pi^{is} \cdot (1 - GBONPCT_{is})$$

π^{is} og π_{brutto}^{is} er angivet i satsbilaget til bonusregulativet for Gruppeliv.

$GBONPCT_{is}$ kan være positiv såvel som negativ.

Såfremt summen kommer til udbetaling uden aftrapning ved tab af erhvervsevne inden for et bestemt erhverv, erstattes π_{brutto}^{is} med $\pi_{erhverv,brutto}^{is}$ i ovenstående beregning af bruttopræmien, hvor $\pi_{erhverv,brutto}^{is}$ baserer sig på den forventede skadesudgift for det pågældende erhverv. Der sker særskilt anmeldelse af $\pi_{erhverv,brutto}^{is}$ med tilhørende satser.

1.3.5.3 Grupperisikopræmie til kritisk sygdom

Ved beregning af nettopræmien for sum ved diagnosticering af en kritisk sygdom indgår følgende størrelser

AN_x^{ks} , antallet af kritisk sygdomsdækkede i alder x

S^{ks} , der angiver sum til kritisk sygdom for et givet medlem.

Årlig nettopræmie for 1 krone dækning beregnes ved

$$\pi^{ks} = \frac{12 \cdot \sum_x \frac{1}{12} q_{x+1/2}^{ks} \cdot AN_x^{ks}}{\sum_x AN_x^{ks}},$$

hvor $\frac{1}{12} q_{x+1/2}^{ks}$ er defineret i henhold til teknisk grundlag for forsikringsklasse I.

Bruttopræmien fastsættes som

$$\pi_{brutto}^{ks} = \pi^{ks} \cdot (1 - GBONPCT_{ks})$$

π^{ks} og π_{brutto}^{ks} er alle angivet i satsbilaget til bonusregulativet for gruppelev.

$GBONPCT_{ks}$ kan være positiv såvel som negativ.

1.3.5.4 Grupperisikopræmie til løbende supplerende førtidspension

Årlig nettopræmie for 1 krone dækning beregnes ved

$$\pi^{li} = \frac{12 \cdot \sum_x \frac{1}{12} q_{x+1/2}^{ai, aek} \cdot S_{x+1/2}^{ai} \cdot AN_x^i}{\sum_x AN_x^i},$$

hvor

$S_{x+1/2}^{ai} = a_{x+1/2:n-(x+1/2)}^{-i}$ opgøres i henhold til teknisk grundlag for forsikringsklasse I med anvendelse af udbetalingsrenten.

AN_x^i er antal invalidedækkede medlemmer i alder x .

Bruttopræmien fastsættes som

$$\pi_{brutto}^{li} = (\pi^{li} \cdot (1 - GBONPCT_{li}))$$

π^{li} og π_{brutto}^{li} er angivet i satsbilaget til bonusregulativet for gruppeliv. $GBONPCT_{li}$ kan være positiv såvel som negativ.

I forbindelse med tilkendelse af invalidepension overføres reserven til forsikringsklasse III. Forsikringen er herefter underlagt beregningsgrundlaget HTS2000 forsikringsklasse III.

1.3.5.5 Grupperisikopræmie til opsparingssikring

Årlig nettopræmie for 1 krone dækning beregnes ved

$$\pi^{os} = \frac{12 \cdot \sum_x k_{x+\frac{1}{2}} \cdot \frac{1}{12} q_{x+\frac{1}{2}}^{ai, aek} \cdot S_{x+\frac{1}{2}}^{ai} \cdot AN_x^i}{\sum_x AN_x^i},$$

hvor

$S_{x+\frac{1}{2}}^{ai} = a_{x+\frac{1}{2}:n-(x+\frac{1}{2})}^{-i}$ opgøres i henhold til teknisk grundlag for forsikringsklasse I med anvendelse af udbetalingsrenten.

AN_x^i er antal medlemmer med ret til opsparingssikring ved tilkendelse af invalidedækning i alder x .

$k_{x+\frac{1}{2}}$ er en aldersafhængig faktor, som fastsættes for hvert udbetalingskriterie for at sikre en overensstemmelse mellem præmien og forventningerne til skadesniveauet. Der gælder, at

$k_{x+\frac{1}{2}}$ er 1 uanset alder for opsparingssikring ved tilkendelse af invalidedækning, og $k_{x+\frac{1}{2}}$ er 0,4 uanset alder for opsparingssikring ved ansættelse i fleksjob.

Bruttopræmien for opsparingssikring ved tilkendelse af invalidedækning fastsættes som

$$\pi_{brutto}^{os} = \pi^{os} \cdot (1 - GBONPCT_{os})$$

Mens bruttopræmien for opsparingssikring ved ansættelse i fleksjob, fastsættes som

$$\pi_{brutto}^{osf} = \pi^{os} \cdot (1 - GBONPCT_{osf})$$

π^{os} , π_{brutto}^{os} og π_{brutto}^{osf} er angivet i satsbilaget til bonusregulativet for gruppeliv. $GBONPCT_{os}$ og $GBONPCT_{osf}$ kan være positiv såvel som negativ.

I forbindelse med tilkendelse af opsparingssikring overføres reserven til forsikringsklasse III. Forsikringen er herefter underlagt beregningsgrundlaget HTS2000 forsikringsklasse III.

1.3.5.6 Forebyggende behandling

Til gruppelivsordningen kan der knyttes forebyggende behandling i form af tværfaglig behandling. I så fald vil der blive opkrævet et omkostningstillæg til gruppelivspræmierne til betaling for de pågældende tilbud.

Den samlede tillæg, $GBOMK_{forebyggende\_TVF}$ er todelt. $GOMK_{forebyggende\_TVF}$ betales direkte af medlemmet, resten betales af gruppelivsbonushensættelsen.

Både GBOMK_{forebyggende_TVF} og GOMK_{forebyggende_TVF} anmeldes til Finanstilsynet og er gældende frem til næste anmeldelse.

For medlemmer med forebyggende behandling i form af sundhedsordning tilknyttet gruppelevsordningen, gives der rabat på gruppelevspræmierne til invalidepensionen og opsparingssikringen svarende til GRABAT%_{forebyggende_TVF} procent af den samlede ydelse fra invalidepensionen og opsparingssikringen.

Procentsatsen GRABAT%_{forebyggende_TVF} anmeldes til Finanstilsynet og er gældende frem til næste anmeldelse.

Til gruppelevsordningen kan endvidere knyttes produktet Hurtig Diagnose. I så fald vil der blive opkrævet et tillæg til gruppelevspræmierne til betaling for de pågældende tilbud.

Det samlede tillæg, GBOMK_{forebyggende_HD} er todelt. GOMK_{forebyggende_HD} betales direkte af medlemmet, resten betales af gruppelevsbonushensættelsen.

Både GBOMK_{forebyggende_HD} og GOMK_{forebyggende_HD} anmeldes til Finanstilsynet og er gældende frem til næste anmeldelse.

For medlemmer med den forebyggende behandling Hurtig Diagnose tilknyttet gruppelevsordningen, gives der rabat på gruppelevspræmierne til invalidepensionen og opsparingssikringen svarende til GRABAT%_{forebyggende_HD} procent af den samlede ydelse fra invalidepensionen og opsparingssikringen.

Procentsatsen GRABAT%_{forebyggende_HD} anmeldes til Finanstilsynet og er gældende frem til næste anmeldelse.

1.4 Beregningsgrundlaget Fællesgrundlag for renteforsikringer 1966 (P66)

Dette grundlag anvendes for medlemmer omfattet af de tidligere Arbejderbevægelsens Pensionskasse (APK) samt Pensionskassen for Chauffører (Pfc).

1.4.1 Risikoelementer

Døds- og invalideintensiteter er på Gompertz-Makeham form:

$$\mu_x = \alpha + \beta \cdot \gamma^x$$

Grundlag	Intensitet	$1000 \cdot \alpha$	$10 + \log(\beta)$	$\log(\gamma)$
P66M	μ_x	0,625	5,54567	0,042
P66M	μ_x^k	0,625	5,37567	0,044
P66M	μ_x^β	0,600	3,79000	0,072
P66K	μ_y	0,250	5,37767	0,042
P66K	μ_y^k	0,250	5,03767	0,046

P66K	μ_y^β	0,900	3,96609	0,072
K66M	μ_x	0,625	5,54567	0,042
K66M	μ_x^κ	0,625	5,37567	0,044
K66M	μ_x^β	0,600	3,79000	0,072
K66K	μ_y	0,625	5,41967	0,042
K66K	μ_y^κ	0,625	5,07967	0,046
K66K	μ_y^β	0,900	3,96609	0,072
L66M	μ_x	0,250	5,54567	0,042
L66K	μ_y	0,250	5,37767	0,042

1.4.2 Rente

Det tekniske grundlag benytter en rente på 4,25 %.

1.4.3 Forsikringsformer

1.4.3.1 Forsikringsformer for forsikringer tegnet i APK

Grundlagselementerne er beskrevet i Fællesgrundlaget for renteforsikringer 1966. Anvendelsen omfatter følgende forsikringsformer:

- > Livsvarig pensionsforsikring. Kombination af en livsvarig alderspension og løbende invalidepension af samme størrelse samt opsparingssikring (præmiefritagelse ved 2/3 invaliditet).
- > Grundlaget for dødelighed og invaliditet er P66M for mænd og P66K for kvinder.
- > Eventuel enkepension henholdsvis enkemandspension (60 pct. af alderspensionen).
- > Grundlaget for enkepension er P66M for forsørger og L66K for forsørgede. Grundlaget for enkemandspension er K66K for forsørger og L66M for forsørgede.
- > Supplerende engangsydelse ved alderspensionering mod nedsættelse af den livsvarige alderspension (individually beregnet)
- > Ophørende børnepension (20 pct. af alderspensionen) med udløb ved barnets alder 24.
- > Grundlaget for dødelighed og invaliditet er P66M for mænd og K66K for kvinder.
- > Ugiftesum (400 pct. af ægtefællepensionen)

1.4.3.2 Forsikringsformer for forsikringer tegnet i P6C

Grundlagselementerne er beskrevet i Fællesgrundlaget for renteforsikringer 1966. Anvendelse omfatter følgende forsikringsformer:

- > Livsvarig pensionsforsikring. Kombination af en livsvarig alderspension og løbende invalidepension af samme størrelse samt opsparingssikring (præmiefritagelse ved 2/3 invaliditet).
- > Grundlaget for dødelighed og invaliditet er P66M for mænd og P66K for kvinder.
- > Eventuel enkepension henholdsvis enkemandspension (60 pct. af alderspensionen).
- > Grundlaget for enkepension er P66M for forsørger og L66K for forsørgede. Grundlaget for enkemandspension er K66K for forsørger og L66M for forsørgede.
- > Ophørende børnepension med udløb ved barnets alder 21.
- > Grundlaget for dødelighed og invaliditet er P66M for mænd og K66K for kvinder.

1.5 Beregningsgrundlaget G82KAD 2,5 pct.

Dette grundlag anvendes af tidligere medlemmer af Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark (PKAD).

1.5.1 Risikoelementer

y betegner fyldt alder for en kvinde.

1.5.1.1 Aldersberegning

For alle medlemmer opgøres alderen som alder i år og måneder på optagelsestidspunktet med tillæg af den tid, der er gået siden optagelsestidspunktet.

1.5.1.2 Normal dødelighed

Dødelighedstavlen G82KAD benyttes.
 μ betegner dødsintensiteten.

1.5.1.2.1 G82 KAD

$$\mu_y = 0,000500 + 10^{5.728 + 0.038(y-1) - 10}$$

1.5.1.3 Normal invaliditet

Invaliditetstavlen GA82 KAD benyttes.

μ^{ai} betegner intensiteten for overgang fra aktiv til invalid.

1.5.1.3.1 GA82 KAD

$$\mu_y^{ai} = 0,00006 + 10^{4.71609 - 0.060(y-1) - 10}$$

1.5.2 Rente

1.5.2.1 Teknisk rente

Den tekniske rente er 2,5 pct. p.a.

1.5.2.2 Kombineret omkostnings- og sikkerhedstillæg

Anvendes ikke.

1.5.2.3 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten er 2,5 pct. p.a.

1.5.3 Nettogrundlag

1.5.3.1 Nettopassiv

Ved nettopassivet for en pensionsordning forstås kapitalværdien af alle pensionskassens øjeblikkelige og fremtidige forpligtelser.

Nettopassivet for månedlige ydelser beregnes, som ydelserne forfalder, d.v.s. diskontinuert.

1.5.3.2 Præmiebetalingsrente

Ved præmiebetalingsrenten for en pensionsordning forstås kapitalværdien pr. 1 krone præmiebetaling.

1.5.3.3 Nettopræmie

Nettopræmien b^N bestemmes som forholdet mellem nettopassivet og præmiebetalingsrenten.

1.5.3.4 Nettoindskud

Nettoindskuddet I^N bestemmes som forskellen mellem nettopassivet ved pensionering og pensionshensættelsen umiddelbart før pensionering.

1.5.3.5 Nettopensionshensættelse

Nettopensionshensættelsen beregnes efter regler beskrevet i afsnit 1.5.11.

1.5.4 Bruttogrundlag

1.5.4.1 Præmie og indskud

Ved præmien forstås enhver fremtidig i pensionsordningen forudsat indbetaling samt den del af første indbetaling, der svarer til de fremtidige i pensionsordningen forudsatte indbetalinger. Bruttopræmien er identisk med nettopræmien.

Andre indbetalinger er indskud.

1.5.4.2 Bruttopensionshensættelse

Bruttopensionshensættelsen beregnes som nettopensionshensættelsen jf. afsnit 1.5.3.3.

1.5.4.3 Administrationshensættelse

Bruges ikke, idet hensættelse til fremtidig administration sker i henhold til reglerne om hensættelser til markedsværdi.

1.5.4.4 Udtrædelsesgodtgørelse

Udtrædelsesgodtgørelsen for pensionsordningen udgør 100 pct. af nettopensionshensættelsen.

1.5.5 Nettopassiver for etlivsforsikringer

1.5.5.1 Nettopassiv for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse

1.5.5.1.1 Indførelse af betegnelser

I det generelle udtryk for nettopassivet for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse indgår følgende betegnelser:

S_{y+v}^d betegner nettopassivet ved medlemmets død i aldersintervallet $(y + v - \frac{1}{12}, y + v]$.

S_{y+n} betegner nettopassivet ved medlemmets oplevelse af alder $y+n$.

1.5.5.1.2 Nettopassiv for etlivsforsikringer uden invaliditetsydelse

$$K(y, n) = \sum_{v=0}^{n \cdot 12 - 1} \frac{D_{y+\frac{v}{12}}}{D_y} q_{y+\frac{v}{12}} v^{\frac{1}{12}} S_{y+\frac{v}{12}}^d + \frac{D_{y+n}}{D_y} \cdot S_{y+n},$$

$$\text{hvor } q_{y+\frac{v}{12}} = 1 - \frac{\ell_{y+\frac{v+1}{12}}}{\ell_{y+\frac{v}{12}}}$$

1.5.5.2 Nettopassiv for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse

1.5.5.2.1 Indførelse af betegnelser

I det generelle udtryk for nettopassivet for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse indgår følgende betegnelser:

S_{y+v}^{ad} betegner nettopassivet ved medlemmets død i aldersintervallet $(y + v - \frac{1}{12}, y + v]$ som aktiv.

S_{y+v}^{ai} betegner nettopassivet ved medlemmets invaliditet i aldersintervallet $(y + v - \frac{1}{12}, y + v]$.

S_{y+n}^{a} betegner nettopassivet ved medlemmets oplevelse af alder $y+n$ som aktiv.

$S_{y+\tau}^{\text{id}}(y+v)$ betegner nettopassivet ved medlemmets død i aldersintervallet $(y + \tau - \frac{1}{12}, y + \tau]$ som invalid, givet at invaliditeten er indtrådt i aldersintervallet

$(y + v - \frac{1}{12}, y + v]$.

$S_{y+n}^{\text{i}}(y+v)$ betegner nettopassivet ved medlemmets oplevelse af alder $y+n$ som invalid, givet at invaliditeten er indtrådt i aldersintervallet $(y + v - \frac{1}{12}, y + v]$.

$Y_{y+\tau}^i(y+\nu) d\tau$ betegner invaliditetsydelsen i aldersintervallet $(y+\tau - \frac{1}{12}, y+\tau]$, givet at invaliditeten er indtrådt i aldersintervallet $(y+\nu - \frac{1}{12}, y+\nu]$.

$S_{y+\nu}^{ii}$ betegner engangsydelse ved varig invaliditet i aldersintervallet $(y+\nu - \frac{1}{12}, y+\nu]$.

1.5.5.2.2 Nettopassiv for etlivsforsikringer med invaliditetsydelse

$$K(y^a, n) = \sum_{\nu=0}^{n \cdot 12 - 1} \frac{D^a_{y+\frac{\nu}{12}}}{D_y^a} \left(q_{y+\frac{\nu}{12}}^{ad} v^{\frac{1}{12}} S_{y+\frac{\nu}{12}}^{ad} + q_{y+\frac{\nu}{12}}^{ai} v^{\frac{1}{12}} S_{y+\frac{\nu}{12}}^{ai} \right) + \frac{D_{y+n}^a}{D_y^a} \cdot S_{y+n},$$

hvor

$$S_{y+\frac{\nu}{12}}^{ai} = S_{y+\frac{\nu}{12}}^{ii} + \sum_{\tau=\nu}^{n \cdot 12 - 1} \frac{D_{y+\frac{\tau}{12}}^i}{D_{y+\frac{\nu}{12}}^i} \cdot q_{y+\frac{\tau}{12}}^{id} \cdot v^{\frac{1}{12}} \cdot S_{y+\frac{\tau}{12}}^{id} \left(y + \frac{\tau}{12} \right) + \frac{D_{y+n}^i}{D_{y+\frac{\nu}{12}}^i} \cdot S_{y+n}^i \left(y + \frac{\nu}{12} \right) + \sum_{\tau=\nu}^{n \cdot 12 - 1} \frac{D_{y+\frac{\tau}{12}}^i}{D_{y+\frac{\nu}{12}}^i} \cdot Y_{y+\frac{\tau}{12}}^i \left(y + \frac{\nu}{12} \right)$$

og hvor $y+n \leq 67$

$$q_{y+\frac{\nu}{12}} = 1 - \frac{l_{y+\frac{\nu+1}{12}}}{l_{y+\frac{\nu}{12}}} ; \quad q_{y+\frac{\nu}{12}}^{ai} = \frac{l_{y+\frac{\nu+1}{12}}}{l_{y+\frac{\nu}{12}}} - \frac{l_{y+\frac{\nu+1}{12}}^a}{l_{y+\frac{\nu}{12}}^a}$$

1.5.5.3 Sammenhæng mellem 1.5.5.1.2 og 1.5.5.2.2

Såfremt

$$S_{y+\nu}^{ii} = 0,$$

$$Y_{y+\tau}^i(y+\nu) = 0,$$

$$S_{y+\tau}^d = S_{y+\tau}^{ad} = S_{y+\tau}^{id}(y+\nu) \text{ og}$$

$$S_{y+n} = S_{y+n}^a = S_{y+n}^i(y+\nu)$$

for $0 < \nu < \tau < n$

er 1.5.5.1.2 og 1.5.5.2.2 identiske.

1.5.6 Nettopassiver for tolivsforsikringer

Anvendes ikke.

1.5.7 Bestemmelser vedrørende kollektive ordninger

Anvendes ikke.

1.5.8 Anvendte grundformer

Grundformerne er opbygget ud fra de generelle nettopassiver i afsnit 1.5.5.

1.5.8.1 Nettopassiver uden kollektive elementer og uden invaliditetsydelse, beregnet ud fra afsnit 1.5.5.1

1.5.8.1.1 Renteforsikringer

1.5.8.1.1.1 210 Livsvarig livrente

$$n = 0, S_{y+0} = a(12)_y$$

$$K_{210}(y) = a(12)_y$$

1.5.8.1.1.2 211 Opsat livrente

$$S_{y+v}^d = 0, S_{y+n} = a(12)_{y+n} \\ (12)$$

$$K_{211}(y, n) = \frac{N_{y+n}}{D_y}$$

1.5.8.2 Nettopassiver uden kollektive elementer men med invaliditetsydelse, beregnet ud fra afsnit 1.5.5.2.2

1.5.8.2.1 Renteforsikringer

1.5.8.2.1.1 415 Ophørende invaliderente

$$S_{y+v}^{ad} = 0, S_{y+v}^{ai} = a_{\overline{y+v:n-v}|} (12), S_{y+n}^a = 0$$

$$K_{415}(y^a, n) = a_{\overline{y:n}|} (12) - a_{\overline{y+n:n}|}^a (12), \quad y+n \leq 60$$

1.5.9 Præmiebetalingsrente

1.5.9.1 Præmiebetalingsrente for etlvsforsikringer uden præmiefritagelse ved invaliditet

$$a(12)(y, r) = \frac{N_y(12) - N_{(y+r)}(12)}{D_y}, \quad y+r \leq 55$$

1.5.9.2 Præmiebetalingsrente for etlvsforsikringer med præmiefritagelse ved invaliditet

$$a^a(12)(y, r) = \frac{N_y^a(12) - N_{(y+r)}^a(12)}{D_y^a}, \quad y+r \leq 60$$

1.5.10 Pensionshensættelser til markedsværdi

Dette afsnit supplerer afsnittene 1.5.2 Rente, 1.5.3 Nettogrundlag, 1.5.4 Bruttogrundlag og 1.5.11 bilag.

Beregningen af hensættelserne for det enkelte medlem i forbindelse med overførsel og tilbagekøb er som beskrevet i afsnit 1.5.4, mens de regnskabsmæssige hensættelser for det enkelte medlem opgøres som den største værdi af beregningen efter reglerne i afsnit 1.5.3 og 1.5.4 og de i dette afsnit beskrevne regler.

Opgørelse af livsforsikringshensættelser til markedsværdi tager udgangspunkt i regnskabsbekendtgørelsens § 66. Livsforsikringshensættelserne dekomponeres i regnskabsposterne Garanterede ydelser, Bonuspotentiale på fremtidige præmier og Bonuspotentiale på fripolicydelser, idet beregningerne foretages særskilt for hver forsikring.

Det skal bemærkes, at ingen forsikringsdele i pensionskassen er berettigede til overskudsandele udover lønafhængig regulering af tilsagnene.

Principperne for beregning af aktiver og passiver tager udgangspunkt i det tekniske grundlag for pensionskassen, idet satser og parametre til brug for beregningerne er anført i satsbilaget.

Selskabet styrker hensættelserne til pensionsforpligtigelser i den tidligere firmapensionskasse Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark (PKAD) med 39 mio. kr., som følge af øgede forventninger til levetiden. Styrkelsen blev afsat med virkning for regnskabsåret 2009.

1.5.10.1 Garanterede ydelser

For hver police bestemmes hensættelsen som

$$(1) \quad V_x^G = Y_x^G \cdot P_x^M + PV_x(O^M) - \pi_x^B \cdot A_x^M$$

og de samlede hensættelser som

$$(2) \quad V^G = \sum_{x \in I} V_x^G$$

Elementerne i (1) defineres på følgende måde:

Y_x^G er det opgjorte tilsagn hørende til forsikringsaftalen.

P_x^M er nutidsværdien af en kroners ydelse. Nutidsværdien opgøres som beskrevet i afsnit 1-9 i det tekniske grundlag.

A_x^M er nutidsværdien af en kroners præmie. Nutidsværdien opgøres som beskrevet i afsnit 1-9 i det tekniske grundlag.

π_x^B er den aftalte tarifmæssige fremtidige præmie hørende til den garanterede ydelse.

Præmien er eksklusiv arbejdsmarkedsbidrag, og er opgjort efter principperne beskrevet i afsnit 1.5.11.

$PV_x(O^M)$ er nutidsværdien af de faktiske omkostninger hørende til den fremtidige administration af forsikringsaftalen.

Ved beregning af nutidsværdierne P_x^M og A_x^M benyttes følgende parametre: En rentesats fastsat efter principperne beskrevet i satsbilaget, risikointensiteter fastsat efter principperne beskrevet i satsbilaget samt en omkostningssats O , som fremgår af satsbilagets.

Samme omkostningssats benyttes for alle medlemmer. Det betyder, at nutidsværdien af de faktiske omkostninger hørende til den fremtidige administration af forsikringsaftalen fastsættes som en sats tilbagediskonteret med passivet for en straks begyndende livsvarig livrente (benævnt $P_x^{M,210}$). Dette passiv beregnes med samme risikointensiteter og med samme diskonteringsrente som de øvrige beregnede nutidsværdier:

$$PV_x(O^M) = O \cdot P_x^{M,210}$$

1.5.10.2 Bonuspotentiale på fremtidige præmier

Denne post benyttes ikke, da forsikringerne ikke er bonusberettigede.

1.5.10.3 Bonuspotentiale på fripolicydelser

Denne post benyttes ikke, da forsikringerne ikke er bonusberettigede.

1.5.11 Bilag

Nettopensionshensættelsen bestemmes efter følgende regler:

Notation:

$\underline{q}$	Optagelsesdato
p	Pensioneringsdato
Y_t	Alder tid t .
ξ	$\min(\underline{q} + 10, p)$
b_1^N	Årlig nettopræmie for tiden t , $\underline{q} \leq t < \xi$.
b_2^N	Årlig nettopræmie for tiden t , $\xi \leq t < p$.
$f_0, f_1, \dots, f_9$	Faktorer til optrapning af indbetalingerne.
P	Det regulativmæssige pensionstilsagn ved optagelse.

Idéen er at optrappe indbetalingerne til pensionsordningen efter en skala, således at der i perioden op til pensioneringstidspunktet opbygges de nødvendige pensionshensættelser.

I op til 10 år efter optagelsestidspunktet foretages en reduceret opbygning af pensionshensættelserne på baggrund af ækvivalenspræmien b_1^N , der fastsættes på optagelsestidspunktet.

Hvis pensioneringstidspunktet nås indenfor 10 års perioden, suppleres pensionshensættelsen med et indskud, således at pensionshensættelsen på pensioneringstidspunktet altid svarer til de fremtidige forpligtelser.

Falder pensioneringstidspunktet efter 10 års perioden, fastsættes ved udgangen af perioden en ny ækvivalenspræmie b_2^N , der opbygger pensionshensættelsen frem til pensioneringstidspunktet.

Der gælder følgende definition:

For $a \leq 0$ sættes

$$a(12)(y, a) = a^a(12)(y, a) = K_{415}(y, a) = 0.$$

For $r > 0$ sættes

$$akt(y, r) = a(12)(y, \min(55 - y, r)) + \frac{D_{\max(y, 55)}^a}{D_y^a} \cdot a^a(12)(\max(y, 55), r - 55 + y).$$

For $y \leq y_p$ defineres

$$pas_y = (y_p - y)^a(12)_y + \frac{D_{\max(y, 55)}^a}{D_y^a} \cdot K_{415}(\max(y, 55), y_p - \max(y, 55))$$

Ved optagelse bestemmes

$$b_1^N = \frac{p \cdot pas_{y_{\underline{0}}}}{akt(y_{\underline{0}}, y_p - y_{\underline{0}})}.$$

I perioden frem til tid ξ opbygges pensionshensættelsen på baggrund af følgende indbetalinger:

for $\underline{0} \leq t < \xi$

$$aktiv_1(y_t) = f_{[t-\underline{0}]} \cdot akt(y_t, y_{\xi} - y_t) + \sum_{i=[t-\underline{0}]+1}^{[\xi-\underline{0}]} (f_i - f_{i-1}) \cdot \frac{D_{y_{\underline{0}+i}}^a}{D_{y_t}^a} \cdot akt(y_{\underline{0}+i}, y_{\xi} - y_{\underline{0}+i})$$

Hensættelsen til tid ξ , opgjort til tid $\underline{0}$ bliver således

$C \cdot pas_{y_{\underline{0}}}$, hvor

$$C = b_1^N \frac{aktiv_1(y_{\underline{0}})}{pas_{y_{\underline{0}}}}.$$

For $\underline{0} \leq t < \xi$ bliver pensionshensættelsen PH_{y_t} således

$$PH_{y_t} = C \cdot pas_{y_t} - b_1^N \cdot aktiv_1(y_t).$$

Hvis pensioneringstidspunktet falder efter 10 års perioden, fastsættes ved udgangen af perioden et nyt nettobidrag som skal opbygge pensionshensættelsen fuldt ud til pensioneringstidspunktet.

$$b_2^N = \frac{P \cdot pas_{y_{\xi}} - PH_{y_{\xi}}}{akt(y_{\xi}, y_p - y_{\xi})}.$$

For $\xi \leq t < p$ bliver pensionshensættelsen PH_{y_t} således

$$PH_{y_t} = P \cdot pas_{y_t} - b_2^N \cdot akt(y_t, y_p - y_t).$$

1.6 Livsforsikringshensættelsen

Opgørelse af livsforsikringshensættelser til markedsværdi tager udgangspunkt i Bekendtgørelse nr. 1310 af 16. december 2008 om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. Alle paragraf henvisninger nedenfor er til denne bekendtgørelse.

Ifølge § 66 dekomponeres livsforsikringshensættelserne i passivposterne 9.1. Garanterede ydelser, 9.2. Bonuspotentiale på fremtidige præmier samt 9.3. Bonuspotentiale på fripolicydelser, idet beregningerne foretages særskilt for hver forsikring.

Principperne for beregning af aktiver og passiver tager udgangspunkt i selskabets anmeldte tekniske grundlag for forsikringsklasse I, idet satser og parametre til brug for beregningerne er anført i selskabets anmeldte gældende satsbilag vedrørende markedsværdi grundlag for forsikringsklasse I.

Det bemærkes, at forsikringsdele under forsikringsklasse I (bortset fra gruppelevsforikringer) er omfattet af ret til bonus.

Herfra er dog undtaget en gruppe medlemmer af den tidligere firmapensionskasse Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark (PKAD). Passivpost 9.1 for denne medlemsgruppe opgøres i henhold til afsnit 1.5.10.

Herfra er derudover undtaget en gruppe medlemmer i det tidligere Arbejderbevægelsens Pensionskasse (APK), hvis pensionstilsagn indeholder løfter om garanteret regulering i forhold til udviklingen i et givet løn- og pristal. Passivpost 9.1 for denne gruppe medlemmer opgøres med udgangspunkt i renten angivet i satsbilaget til dette grundlag med fradrag af satsen D%, jf. satsbilaget og med fradrag af satsen for forventet fremtidig årlig regulering af tilsagnet, jf. satsbilaget.

1.6.1 Garanterede ydelser

For hver livsforsikrings- og investeringskontrakt bestemmes garanterede ydelser, jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 43, som

$$(1) \quad V_x^G = Y_x^G P_x^{MV} - \pi_x A_x^{MV} + PV_x(O^M)$$

Passivpost 9.1 Garanterede ydelser opgøres herefter jf. § 66 stk.1, samt bilag 1 nr. 61, som

$$(2) \quad V^G = \sum_{x \in I} V_x^G + \theta + \vartheta + RBNS + \rho$$

Elementerne i (1) fastsættes under følgende forudsætninger.

Y_x^G er den garanterede ydelse hørende til livsforsikrings- og investeringskontrakten uden hensyntagen til fremtidig regulering som følge af bonustilskrivning.

P_x^M er nutidsværdien af en kroners ydelse.

A_x^M er nutidsværdien af en kroners præmie.

Diskonteringsrenten, som indgår i P_x^M og A_x^M , er fastsat jf. § 66 stk. 4, 3) som beskrevet i bilag 8 i bekendtgørelsen. For forsikringer tegnet på P66 4,25 pct. fratrækkes et risikotillæg på D% procentpoint jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 54.

P_x^M og A_x^M er beregnet ud fra de bedst mulige skøn over de involverede forsikringsrisici, jf. § 66 stk. 4, 1). Risikointensiteterne, der benyttes i P_x^M og A_x^M , er derudover fastsat inklusive et risikotillæg, der afspejler et skønnet tillæg, som virksomheden på markedet må forventes at skulle betale til en erhverver af virksomhedens bestand af livsforsikrings- og investeringskontrakter, for at denne vil påtage sig risikoen for udsving i størrelsen af og betalingstidspunkterne for de garanterede ydelser, jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 54.

π_x er den aftalte fremtidige præmie hørende til den garanterede ydelse.

$PV_x(O^M) = A_x^{MV} \cdot P(omk^{MV})$ er nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af kontrakten.

omk^{MV} er det bedst mulige skøn over de samlede omkostninger, som et medlem gennemsnitligt forventes at kunne administreres for under de vilkår, der er gældende på markedet jf. § 66 stk. 4, 3). Hertil er der lagt et risikotillæg der afspejler et skønnet tillæg, som virksomheden på markedet må forventes at skulle betale til en erhverver af

virksomhedens bestand af livsforsikrings- og investeringskontrakter, for at denne vil påtage sig risikoen for udsving i størrelsen af og betalingstidspunkterne for de garanterede ydelser, jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 54. omk^{MV} fremgår af satsbilaget.

$P(omk^{MV})$ angiver kontraktens andel af de samlede omkostninger, som et medlem gennemsnitligt forventes at kunne administreres for under de vilkår, der er gældende på markedet. De samlede omkostninger deles forholdsmæssigt mellem medlemmets opsparingskontrakter, hvorfor den enkelte kontrakts andel af de samlede omkostninger varierer.

Elementerne i (2) fastsættes under følgende forudsætninger.

V_x^G er garanterede ydelser for livsforsikrings- og investeringskontrakt x, jævnfør (1).

θ er et solidarisk tillæg, der afspejler sandsynligheden for at forsikringstageren omskriver forsikringsaftalen til fripolice, foretager genkøb eller overfører til et andet pensionsinstitut, jævnfør § 66, stk. 1, 2. pkt.

ϑ er et solidarisk tillæg, der afspejler sandsynligheden for at forsikringstageren foretager genkøb eller overførsel til et andet pensionsinstitut, jævnfør § 66, stk. 5, 2. pkt..

$RBNS$ er en solidarisk hensættelse til dækning af fremtidige ydelser foranlediget af indtrufne forsikringsbegivenheder, jf. § 66 stk. 6.

Selskabets risikodækninger på forsikringsklasse I undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25% tegnes under gruppelevsordningen, hvor der foretages særskilt hensættelse til dækning af fremtidige ydelser foranlediget af indtrufne forsikringsbegivenheder.

For forsikringer tegnet på P66 4,25% er dækningen af fremtidige ydelser foranlediget af allerede indtrufne begivenheder indregnet under erstatningshensættelserne.

$RBNS$ sættes derfor til 0.

ρ er risikotillægget jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 54. Dvs. det skønnede tillæg, som virksomheden på markedet må forventes at skulle betale til en erhverver af virksomhedens bestand af livsforsikrings- og investeringskontrakter, for at denne vil påtage sig risikoen for udsving i størrelsen af og betalingstidspunkterne for de garanterede ydelser.

Der anvendes risikotillæg ved opgørelsen af bedst mulige skøn over de involverede forsikringsrisici, samt ved opgørelsen af bedst mulige skøn over de omkostninger, som kontrakterne gennemsnitligt forventes at kunne administreres for under de vilkår, der er gældende på markedet. For forsikringer tegnet på P66 4,25% anvendes der derudover et risikotillæg ved opgørelsen af diskonteringsrenten. Herudover sættes ρ til 0.

1.6.2 Bonuspotentiale på fremtidig præmie

For hver livsforsikrings- og investeringskontrakt bestemmes garanterede fripoliceydelser, jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 42, som

$$(3) \quad V_x^F = Y_x^F P_x^{MV} + PV_x(O^M)$$

hvor Y_x^F er den ydelse, der er garanteret forsikringstageren i henhold til kontrakten ved omtægning til fripolice. Nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af fripolice er den samme som nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af kontrakten, dvs. $PV_x(O^M) = A_x^{MV} \cdot P(omk^{MV})$ som nærmere beskrevet

ovenfor. Det skyldes, at hvilende medlemmer i selskabet betaler samme stykomkostningsats som betalende medlemmer.

Passivpost 9.2 Bonuspotentiale på fremtidige præmier opgøres herefter jf. § 66 stk. 2, samt bilag 1 nr. 60 m.v., som

$$(4) \quad BP^{Frem} = \sum_{x \in I} V_x^{bp}$$

hvor

$$(5) \quad V_x^{bp} = maks\{0; V_x^F - V_x^G\} = maks\{0; P_x^{MV} (Y_x^F - Y_x^G) + \pi_x A_x^{MV}\}$$

Selskabet opgør hensættelserne under betingelserne i § 66, stk. 7, 1. pkt. Selskabet benytter således ikke muligheden for modregning af negative og positive bonuspotentialer på fremtidige præmier for forsikringsdele, hvor der benyttes unisexintensiteter, jævnfør § 66, stk. 9 samt § 66, stk. 7, 2. pkt. Der lægges risikotillæg til de bedst mulige skøn over de involverede forsikringsrisici, jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 54.

1.6.3 Bonuspotentiale på fripolicydelser

Passivpost 9.3 Bonuspotentiale på fripolicydelser opgøres jf. § 66 stk. 3, samt bilag 1 nr. 62 m.v., som

$$(6) \quad BP^{Fri} = \sum_{x \in I} V_x^{bf} - AR - L\hat{A}N\_BP^{Fri}$$

hvor

$$(7) \quad V_x^{bf} = maks\{0; \bar{V}_x - V_x^F\} = maks\{0; \bar{V}_x - Y_x^F P_x^{MV} - PV_x(O^M)\}$$

I det $\bar{V}_x$ er værdien af den retrospektive hensættelse for kontrakten jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 59, og AR er nutidsværdien af det forventede fremtidige administrationsresultat.

Det forventede fremtidige administrationsresultat er 0, idet det er en del af selskabets anmeldte overskudspolitik løbende at fastsætte satser for omkostninger, så indtægter og udgifter er i balance. Derfor sættes AR til 0.

$L\hat{A}N\_BP^{Fri}$ er lånet i bonuspotentiale på fripolicy. Lånet opgøres i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

Selskabet opgør hensættelserne under betingelserne i § 66, stk. 8. Selskabet benytter altså ikke muligheden for modregning af negative og positive bonuspotentialer på fripolicydelser for forsikringsdele, hvor der benyttes unisexintensiteter, jævnfør § 66, stk. 9. Der lægges risikotillæg til de bedst mulige skøn over de involverede forsikringsrisici, jf. bekendtgørelsens bilag 1 nr. 54.

1.6.4 Forsikringsklasse III

Forsikringsdele under forsikringsklasse III er ikke omfattet af ret til bonus. Forpligtelserne håndteres regnskabsmæssigt som beskrevet i § 68, stk. 1.

2 Regler for beregning og fordeling af overskud til forsikringstagerne og andre berettigede efter forsikringsaftalerne

2.1 PensionDanmarks overskudspolitik

2.1.1 Formål

Denne overskudspolitik fastsætter principper for fordelingen af resultatet af selskabets drift mellem egenkapitalen og de forsikrede. PensionDanmarks bestyrelse har på møde den 9. november 2010 besluttet, at det realiserede resultat fordeles som defineret i denne overskudspolitik og ikke som defineret i bekendtgørelse 358 af 6. april 2010 om kontributionsprincippet. Principperne gælder indtil ny anmeldelse foretages.

2.1.2 Definitioner

Der anvendes følgende definitioner.

Kontributionsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 358 af 6. april 2010 om kontributionsprincippet.

Skyggekonti: Konti, der tjener til opsamling af andele af årets realiserede resultat, som egenkapitalen i henhold til overskudspolitikens overordnede principper er berettiget til, men som ikke overføres til denne, fordi årets realiserede resultat ikke har en størrelse, som muliggør en overførsel. På separat skyggekonto for hver investeringsgruppe føres desuden egenkapitalens udlæg til medlemmerne, som følge af, at kollektivt bonuspotentiale og bonuspotentiale på fripolicer ikke er i stand til at dække et negativt resultat. Skyggekontoen reduceres i efterfølgende år, hvor det realiserede resultat har en tilstrækkelig størrelse, i det der først reduceres for den del der skyldes egenkapitalens udlæg. Skyggekonti forrentes med samme afkastsats som egenkapitalen.

2.1.3 Resultat til fordeling

Selskabet har fem adskilte investeringsgrupper, hvoraf denne overskudspolitik gælder for de tre:

- > Investeringsgruppe 1 knyttet til forsikringer tegnet på P66 4,25 pct.
- > Investeringsgruppe 2 knyttet til aktuelle invalidepensionister, aktuelle opsparingssikringer og børnerenter med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008 tilgået fra selskabets gruppelivsgrundlag
- > Investeringsgruppe 3 knyttet til aktuelle invalidepensioner og aktuelle opsparingssikringer og deres tilknyttede eventuelle alderspensioner, aktuelle alderspensionister, aktuelle børnerenter, aktuelle ægtefællepensioner, samt eventuelle ægtefællepensioner tilknyttet invalide- og alderspensionerne alle med start af udbetaling før 31. december 1999

Der skelnes mellem det realiserede resultat, der kan henføres til hver af de tre investeringsgrupper.

Hensættelser vedrørende den tidligere Pensionskasse for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark (PKAD) investeres separat. PKAD er ikke bonusberettiget.

Resultatet vedrørende egenkapitalen stammer fra:

- > Afkastet af investeringsaktiver tilknyttet egenkapitalen
- > Pensionsafkastskat vedrørende egenkapitalens investeringsaktiver

- > Risikoforrentning
- > Udligning af skyggekonti inkl. rente
- > Omkostningsresultatet for forsikringsklasse III
- > Resultatet vedrørende PKAD, hvad enten dette er positivt eller negativt
- > Resultat af øvrige forsikringer uden ret til bonus, og hvor bonusregulativ for gruppeliv ikke definerer en fordeling
- > Resultatandele indregnet direkte på egenkapitalen, jf. § 83, stk. 1 i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser
- > Ugaranteret tillæg ydet fra egenkapitalen til pensionisttillæg, jf. afsnit 2.1.9 og bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25 pct., forsikringsklasse I. Pensionisttillægget bortfalder pr. 1. januar 2014.
- > Solvensbidrag for forsikringsklasse III
- > Tab inden for hver af investeringsgrupperne, som ikke kan dækkes af investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale eller bonuspotentiale på fripolicer vedrørende gruppen.

2.1.3.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Resultatet af investeringsgruppe 1's drift hidrører fra forsikringsdele under forsikringsklasse I.

Det realiserede resultat for forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1 beregnes som beskrevet i kontributionsbekendtgørelsens § 2.

Det realiserede resultat kan henføres til:

- > Renteresultatet, der udgøres af forskellen mellem det faktiske afkast af investeringsgruppens aktiver og den rente, som tilskrives forsikringstagerne i henhold til det anmeldte beregningsgrundlag.
- > Risikoresultatet, der udgøres af forskellen mellem de opkrævede risikopræmier og summen af udbetalte ydelser og reservespring, herunder styrkelser af livsforsikringshensættelserne for investeringsgruppe 1.

Administrationsresultatet der udgøres af ændringer i hensættelsen til fremtidig administration samt faktiske omkostninger for forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1.

2.1.3.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Resultatet af investeringsgruppe 2's drift hidrører fra forsikringsdele under forsikringsklasse I.

Det realiserede resultat for investeringsgruppe 2 beregnes som beskrevet i kontributionsbekendtgørelsens § 2.

Det realiserede resultat kan henføres til:

- > Renteresultatet, der udgøres af forskellen mellem det faktiske afkast af investeringsgruppens aktiver og den rente, som tilskrives forsikringstagerne i henhold til det anmeldte beregningsgrundlag.

- › Risikoresultatet, der udgøres af forskellen mellem de opkrævede risikopræmier og summen af udbetalte ydelser og reservespring, herunder styrkelser af livsforsikringshensættelserne for investeringsgruppe 2.

Administrationsresultatet der udgøres af ændringer i hensættelsen til fremtidig administration samt faktiske omkostninger for forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2.

2.1.3.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Resultatet af investeringsgruppe 3's drift hidrører fra forsikringsdele under forsikringsklasse I.

Det realiserede resultat for investeringsgruppe 3 beregnes som beskrevet i kontributionsbekendtgørelsens § 2.

Det realiserede resultat kan henføres til:

- › Renteresultatet, der udgøres af forskellen mellem det faktiske afkast af investeringsgruppens aktiver og den rente, som tilskrives forsikringstagerne i henhold til det anmeldte beregningsgrundlag.
- › Risikoresultatet, der udgøres af forskellen mellem de opkrævede risikopræmier og summen af udbetalte ydelser og reservespring, herunder styrkelser af livsforsikringshensættelserne for investeringsgruppe 3.

Administrationsresultatet, der udgøres af ændringer i hensættelsen til fremtidig administration samt forskellen mellem opkrævet administrationsomkostninger og faktiske omkostninger for forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3.

2.1.4 Udgangspunkt for fordelingen af resultat

Som udgangspunkt sker der følgende fordeling:

2.1.4.1 Renteresultat

2.1.4.1.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Renteresultat genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1 overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.1.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Renteresultat genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2 overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.1.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Renteresultat genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3 overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.2 Risikoresultatet

2.1.4.2.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Risikoresultat genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1 overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.2.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Risikoresultat genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2 overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.2.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Risikoresultat genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3 overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.3 Administrationsresultatet

2.1.4.3.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Administrationsresultatet genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1 påvirker alene kollektiv bonuspotentiale hørende til denne gruppe. Administrationsresultatet finansieres af kollektivt bonuspotentiale.

2.1.4.3.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Administrationsresultatet genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2 påvirker alene kollektiv bonuspotentiale hørende til denne gruppe. Administrationsresultatet finansieres af kollektivt bonuspotentiale.

2.1.4.3.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Af administrationsresultatet genereret af forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3 overføres en del til opbygning af solvens i egenkapitalen. Det øvrige administrationsresultat overføres til kollektivt bonuspotentiale hørende til denne gruppe.

2.1.4.4 Pensionsafkastskat

2.1.4.4.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Det enkelte medlemskab belastes af pensionsafkastskat svarende til det investeringsafkast, der er tilskrevet medlemmets konti. Der tages højde for de gældende regler om friholdelse for pensionsafkastskat.

2.1.4.4.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

De forsikringsmæssige hensættelser til forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2 er tekniske hensættelser.

2.1.4.4.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Det enkelte medlemskab belastes af pensionsafkastskat svarende til det investeringsafkast, der er tilskrevet medlemmets konti. Der tages højde for de gældende regler om friholdelse for pensionsafkastskat, dog er hensættelser tilknyttet invalideydelse i investeringsgruppe 3 tekniske hensættelser.

2.1.5 Risikoforrentning

Der tilkommer egenkapitalen et tillæg, en risikoforrentning, for den risiko, som påhviler denne i forbindelse med selskabets drift af hver af investeringsgrupperne. Tillæggets størrelse er defineret i afsnit 2.1.5.1.1, 2.1.5.1.2 og 2.1.5.1.3. Forsikringstagernes del af det realiserede resultat reduceres tilsvarende. Såfremt årets realiserede resultat har en størrelse, der ikke muliggør, at egenkapitalen får den del af det realiserede resultat, som principperne tilsiger, udloddes tillægget helt eller delvis efter bestemmelserne i afsnit 2.1.5.2.1, 2.1.5.2.2 og 2.1.5.2.3.

2.1.5.1 Risikoforrentningens størrelse

2.1.5.1.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Risikoforrentningen fastsættes, så den afspejler den totale risiko, som påhviler egenkapitalen. Denne risiko omfatter især:

- › Risiko, der er knyttet til investeringsgruppens særlige forretningsmæssige grundlag. Investeringsgruppens forsikringer udgør en lukket bestand, der vil således ikke være tilgang af nye medlemmer. Hovedparten af forsikringerne i investeringsgruppen er aktuelle forsikringer, blandt de eventuelle forsikringer reguleres bidragsindbetalingerne af arbejdsmarkedet parter. Investeringsgruppens behov for solvenskapital vil være påvirket heraf. Investeringsgruppens placering i et selskab med status som arbejdsmarkedsrelateret livsforsikringsselskab betyder, at investeringsgruppen ikke reelt har mulighed for at få tilført solvenskapital ude fra, fordi hverken investeringsgruppen eller selskabet udlodder udbytte eller på anden måde kan give afkast til aktionærer.
- › Finansiell risiko, som er direkte proportional med størrelsen af livsforsikringshensættelserne.
- › Risiko for, at der konstateres underskud på de forskellige forsikringstekniske elementer, der ikke kan bæres direkte af forsikringstagerne, og som derfor påhviler egenkapitalen.
- › Administrationsmæssige risici, der er knyttet til uventet udvikling i forsikringsbestanden.

I alt fastsættes risikoforrentningen for investeringsgruppe 1 til 0,95 pct. af de retrospektive livsforsikringshensættelser ultimo året, da der vurderes at være en vis risiko for egenkapitalen.

Risikoforrentningen tilfalder egenkapitalen, idet der også tages hensyn til en eventuel skyggekonto.

2.1.5.1.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Risikoforrentningen fastsættes, så den afspejler den totale risiko, som påhviler egenkapitalen. Denne risiko omfatter især:

- › Risiko, der er knyttet til investeringsgruppens særlige forretningsmæssige grundlag. Investeringsgruppens forsikringer udgør en lukket bestand, der vil således ikke være tilgang af nye medlemmer. Investeringsgruppens behov for solvenskapital vil være påvirket heraf. Investeringsgruppens placering i et selskab med status som arbejdsmarkedsrelateret livsforsikringsselskab betyder, at investeringsgruppen ikke reelt har mulighed for at få tilført solvenskapital ude fra, fordi hverken investeringsgruppen eller selskabet udlodder udbytte eller på anden måde kan give afkast til aktionærer.
- › Finansiell risiko, som er direkte proportional med størrelsen af livsforsikringshensættelserne.
- › Risiko for, at der konstateres underskud på de forskellige forsikringstekniske elementer, der ikke kan bæres direkte af forsikringstagerne, og som derfor påhviler egenkapitalen.
- › Administrationsmæssige risici, der er knyttet til uventet udvikling i forsikringsbestanden.

I alt fastsættes risikoforrentningen for investeringsgruppe 2 til 0,25 pct. af de retrospektive livsforsikringshensættelser ultimo året, da der vurderes at være en vis risiko for egenkapitalen.

Risikoforrentningen tilfalder egenkapitalen, idet der også tages hensyn til en eventuel skyggekonto.

2.1.5.1.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Risikoforrentningen fastsættes, så den afspejler den totale risiko, som påhviler egenkapitalen.

Denne risiko omfatter især:

- › Risiko, der er knyttet til investeringsgruppens særlige forretningsmæssige grundlag. Investeringsgruppens forsikringer er arbejdsmarkedspensionsordninger, som er etableret som en del af kollektive overenskomster indgået af arbejdsmarkedets parter. Det indebærer især, at selskabet i praksis ikke selv regulerer hverken væksten i bidragsindbetalinger eller udviklingen i forsikringsbestand, der kan ændres som følge af beskæftigelsesforholdene indenfor og dækningsområdet af de overenskomster, som indeholder bestemmelser om indbetalinger til investeringsgruppen. Der er tale om en lukket bestand hovedsagelig bestående af aktuelle ordninger. Eneste tilgang til bestanden er ægtefælle pensionister efter eksisterende invalide- eller alderspensionister. Selskabets behov for solvenskapital vil være påvirket heraf. Solvenskravet vil også stige som følge af tilskrivning af kontorente.
- › På den anden side betyder investeringsgruppens placering i et selskab med status som arbejdsmarkedrelateret livsforsikringsaktieselskab, at investeringsgruppen ikke reelt har mulighed for at få tilført egenkapital udefra, fordi hverken investeringsgruppen eller selskabet udlodder udbytte eller på anden måde kan give afkast til aktionærer.
- › Finansiell risiko, som er direkte proportional med størrelsen af livsforsikringshensættelserne.
- › Risiko for, at der konstateres underskud på de forskellige forsikringstekniske elementer, der ikke kan bæres direkte af forsikringstagerne, og som derfor påhviler egenkapitalen. Den forsikringsmæssige risiko er tilnærmelsesvist proportional med livsforsikringshensættelserne.
- › Administrationsmæssige risici, der er knyttet til uventet udvikling i forsikringsbestanden, og som desuden omfatter forretningsmæssig risiko knyttet til selskabets aftaler med eksterne samarbejdspartnere.

I alt fastsættes risikoforrentningen for investeringsgruppe 3 til 0,4 pct. af de retrospektive livsforsikringshensættelser ultimo året.

Risikoforrentningen tilfalder egenkapitalen, idet der også tages hensyn til en eventuel skyggekonto.

2.1.5.2 Risikopolitik

2.1.5.2.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Selskabet har valgt at afdække betalingsstrømmene hørende til investeringsgruppe 1 samt hensætte til fremtidig administration.

2.1.5.2.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Selskabet har valgt at afdække betalingsstrømmene hørende til investeringsgruppe 2.

2.1.5.2.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Satserne for risiko er fastsat til den forsigtige side under hensyntagen til den betydelige usikkerhed, der er omkring udviklingen i dødelighed på det lange sigt. Selskabet har valgt at afdække betalingsstrømmene hørende til investeringsgruppe 3.

Da der er tale om en lukket bestand under afvikling, vil selskabet jævnlige tage stilling til behovet for genforsikring.

2.1.5.3 Særlige bestemmelser om udlodning af risikoforrentning

2.1.5.3.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Hvis det realiserede resultat for investeringsgruppen er positivt, og selskabet har trukket på bonuspotentiale på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen, reduceres investeringsgruppens realiserede resultat til egenkapital inklusiv skyggekonti samt investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale, mens værdien af bonuspotentialet på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen øges tilsvarende, begge dele dog højst i et omfang så trækkes på bonuspotentialet på fripolicydelser udlignes.

Hvis forsikringstagernes andel af det realiserede resultat er negativ efter eventuel reetablering af bonuspotentiale på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen og fradrag af risikoforrentning, øges årets overførsel til investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale til nul, idet forøgelsen maksimalt kan svare til den beregnede risikoforrentning efter 2.1.5.1.1. Årets overførsel fra investeringsgruppen til egenkapitalen reduceres tilsvarende. Forskellen mellem den andel af årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 1, der tilkommer egenkapitalen efter principperne i afsnit 4 i denne overskudspolitik, og den reducerede overførsel føres ikke på skyggekonto.

Hvis forsikringstagernes andel af det realiserede resultat er positiv efter eventuel reetablering af bonuspotentiale på fripolicydelser for investeringsgruppe 1 og fradrag af risikoforrentning, reduceres overførslen til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppen med værdien af skyggekontoen, idet overførslen dog maksimalt kan reduceres til nul. Værdien af skyggekontoen nedskrives forholdsmæssigt med den faktisk foretagne overførsel.

2.1.5.3.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Hvis det realiserede resultat for investeringsgruppen er positivt, og selskabet har trukket på bonuspotentiale på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen, reduceres investeringsgruppens realiseret resultat til egenkapital med skyggekonto samt investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale, mens værdien af bonuspotentialet på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen øges tilsvarende, begge dele dog højst i et omfang så trækkes på bonuspotentialet på fripolicydelser udlignes.

Hvis forsikringstagernes andel af det realiserede resultat er negativ efter eventuel reetablering af bonuspotentiale på fripolicyer hørende til investeringsgruppen og fradrag af risikoforrentning, øges årets overførsel til investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale til nul, idet forøgelsen maksimalt kan svare til den beregnede risikoforrentning efter 2.1.5.1.2. Årets overførsel fra investeringsgruppen til egenkapitalen reduceres tilsvarende. Forskellen mellem den andel af årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 2, der tilkommer egenkapitalen efter principperne i afsnit 4 i denne overskudspolitik, og den reducerede overførsel føres ikke på skyggekonto.

Hvis forsikringstagernes andel af det realiserede resultat er positiv efter eventuel reetablering af bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppe 2 og fradrag af risikoforrentning, reduceres overførslen til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppen med værdien af skyggekontoen, idet overførslen dog maksimalt kan reduceres til nul. Værdien af skyggekontiene nedskrives forholdsmæssigt med den faktisk foretagne overførsel.

2.1.5.3.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Hvis det realiserede resultat for investeringsgruppen er positivt, og selskabet har trukket på bonuspotentiale på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen, reduceres investeringsgruppens realiseret resultat til egenkapital med skyggekonto samt investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale, mens værdien af bonuspotentialet på fripolicydelser hørende til investeringsgruppen øges tilsvarende, begge dele dog højst i et omfang så trækkes på bonuspotentialet på fripolicydelser udlignes.

Hvis forsikringstagernes andel af det realiserede resultat er negativ efter eventuel reetablering af bonuspotentiale på fripolicyer hørende til investeringsgruppen og fradrag af risikoforrentning, øges årets overførsel til investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale til nul, idet forøgelsen maksimalt kan svare til den beregnede risikoforrentning efter afsnit 2.1.5.1.3. Årets overførsel fra investeringsgruppen til egenkapitalen reduceres tilsvarende. Forskellen mellem den andel af årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 3, der tilkommer egenkapitalen efter principperne i afsnit 4 i denne overskudspolitik, og den reducerede overførsel føres ikke på skyggekonto.

Hvis forsikringstagernes andel af det realiserede resultat er positiv efter eventuel reetablering af bonuspotentiale på fripolicyer hørende til investeringsgruppe 3 og fradrag af risikoforrentning, reduceres overførslen til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppen med værdien af skyggekontoen, idet overførslen dog maksimalt kan reduceres til nul. Værdien af skyggekontiene nedskrives forholdsmæssigt med den faktisk foretagne overførsel.

2.1.5.4 Katastrofeklausul

I selskabets forsikringsbetingelser findes en katastrofeklausul, der muliggør, at selskabet nedsætter ydelserne forholdsmæssigt, såfremt selskabets kapitalgrundlag kommer under det af bestyrelsen fastsatte kritiske niveau. Alle ydelser med oprindelse i selskabets gruppelevs-dækninger kan nedsættes, dette omfatter også løbende ydelser ved supplerende førtidspension, hvor skades tidspunktet ligger før katastrofe tidspunktet.

Det kritiske niveau for kapitalgrundlaget er fastsat til 2,2 mia. kr.

2.1.6 Bonuspotentiale på fripolicyer

2.1.6.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Hvis overførslen til kollektivt bonuspotentiale hørende til investeringsgruppe 1 i henhold til punkt 2.1.4 og 2.1.5 medfører, at investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale bliver negativt, sættes investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale til nul, og værdien af investeringsgruppens retrospektive livsforsikringshensættelser reduceres tilsvarende ved at nedsætte bonuspotentialet på fripolicyer hørende til investeringsgruppe 1.

Hvis forsikringstagernes andel af et negativt resultat ikke kan dækkes via træk på investeringsgruppe 1's kollektive bonuspotentiale eller træk på bonuspotentialet på fripolicyer hørende til investeringsgruppen, dækker egenkapitalen forskellen. Beløbet føres på skyggekonto. Der skelnes mellem skyggekonto vedrørende disse udlæg, og skyggekonto vedrørende manglende risikoforrentning.

Brug og genopbygning af bonuspotentiale på fripolicyer hørende til investeringsgruppe 1 fordeles mellem forsikringstagerne i investeringsgruppe 1 i forhold til størrelsen af den enkelte forsikringstagers retrospektive reserve.

2.1.6.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Hvis overførslen til kollektivt bonuspotentiale hørende til investeringsgruppe 2 i henhold til punkt 2.1.4 og 2.1.5 medfører, at investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale bliver negativt, sættes investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale til nul, og værdien af investeringsgruppens retrospektive livsforsikringshensættelser reduceres tilsvarende ved at nedsætte bonuspotentialet på fripolicyer hørende til investeringsgruppe 2.

Hvis forsikringstagernes andel af et negativt resultat ikke kan dækkes via træk på investeringsgruppe 2's kollektive bonuspotentiale eller træk på bonuspotentialet på fripolicyer hørende til investeringsgruppen, dækker egenkapitalen forskellen. Beløbet føres på skyggekonto. Der skel-

nes mellem skyggekonto vedrørende disse udlæg, og skyggekonto vedrørende manglende risikoforrentning.

Brug og genopbygning af bonuspotentiale på fripolicydelser på investeringsgruppe 2 fordeles mellem forsikringstagerne i investeringsgruppe 2 i forhold til størrelsen af den enkelte forsikringstagers retrospektive reserve.

2.1.6.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Hvis overførslen til kollektivt bonuspotentiale hørende til investeringsgruppe 3 i henhold til punkt 2.1.4 og 2.1.5 medfører, at investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale bliver negativt, sættes investeringsgruppens kollektive bonuspotentiale til nul, og værdien af investeringsgruppens retrospektive livsforsikringshensættelser reduceres tilsvarende ved at nedsætte bonuspotentialet på fripolicydelser hørende til investeringsgruppe 3.

Hvis forsikringstagernes andel af et negativt resultat ikke kan dækkes via træk på investeringsgruppe 3's kollektive bonuspotentiale eller træk på bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppen, dækker egenkapitalen forskellen. Beløbet føres på skyggekonto. Der skelnes mellem skyggekonto vedrørende disse udlæg, og skyggekonto vedrørende manglende risikoforrentning.

Brug og genopbygning af bonuspotentiale på fripolicydelser på investeringsgruppe 3 fordeles mellem forsikringstagerne i investeringsgruppe 3 i forhold til størrelsen af den enkelte forsikringstagers retrospektive reserve.

2.1.6.4 Tilbage betaling af skyggekonto vedrørende investeringsgruppe 1

Hvis forsikringstagernes andel af realiseret resultat tillader tilbagebetaling af skyggekonto, tilbagebetales først den del der vedrører egenkapitalens udlæg, jf. 2.1.6.1, herefter den del der vedrører manglende risikoforrentning.

2.1.6.5 Tilbage betaling af skyggekonto vedrørende investeringsgruppe 2

Hvis forsikringstagernes andel af realiseret resultat tillader tilbagebetaling af skyggekonto, tilbagebetales først den del der vedrører egenkapitalens udlæg, jf. 2.1.6.2, herefter den del der vedrører manglende risikoforrentning.

2.1.6.6 Tilbage betaling af skyggekonto vedrørende investeringsgruppe 3

Hvis forsikringstagernes andel af realiseret resultat tillader tilbagebetaling af skyggekonto, tilbagebetales først den del der vedrører egenkapitalens udlæg, jf. 2.1.6.3, herefter den del der vedrører manglende risikoforrentning.

2.1.7 Overførsel fra egenkapitalen til forsikringstagerne

2.1.7.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Selskabet kan vælge at overføre en større andel af årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 1 til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppe 1 end, hvad der følger efter punkterne 1.1.1 til 2.1.6. Herved vil egenkapitalens andel blive mindre. En sådan ekstraordinær overførsel vil enten blive anvendt til bonustilskrivning i det indeværende eller efterfølgende regnskabsår eller til genopbygning af bonuspotentiale på fripolicydelser på overførselstidspunktet. Den kan også have til formål at nedbringe egenkapitalens størrelse i forhold til livsforsikringshensættelserne på investeringsgruppe 1. Sådanne overførsler føres ikke på skyggekonto.

2.1.7.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Selskabet kan vælge at overføre en større andel af årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 2 til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppe 2 end, hvad der følger efter punkterne 1.1.1 til 2.1.6. Herved vil egenkapitalens andel blive mindre. En sådan ekstraordinær overførsel vil enten blive anvendt til bonustilskrivning i det indeværende eller efterfølgende regnskabsår eller til genopbygning af bonuspotentiale på fripolicydelser på overførselstidspunktet. Den kan også have til formål at nedbringe egenkapitalens størrelse i forhold til livsforsikringshensættelserne på investeringsgruppe 2. Sådanne overførsler føres ikke på skyggekonto.

2.1.7.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Selskabet kan vælge at overføre en større andel af årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 3 til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppe 3 end, hvad der følger efter punkterne 1.1.1 til 2.1.6. Herved vil egenkapitalens andel blive mindre. En sådan ekstraordinær overførsel vil enten blive anvendt til bonustilskrivning i det indeværende eller efterfølgende regnskabsår eller til genopbygning af bonuspotentiale på fripolicydelser på overførselstidspunktet. Den kan også have til formål at nedbringe egenkapitalens størrelse i forhold til livsforsikringshensættelserne på investeringsgruppe 3. Sådanne overførsler føres ikke på skyggekonto.

2.1.8 Fordeling mellem forsikringstagerne

2.1.8.1 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 1

Forsikringstagerne med ret til bonus tilskrives bonus i overensstemmelse med det anmeldte bonusregulativ for investeringsgruppe 1, såfremt dette vurderes at være i overensstemmelse med reglerne i § 21 i lov om finansiel virksomhed ud fra forsikringstagernes forhold set over en årrække og især ud fra forsikringstagernes andel af kollektivt bonuspotentiale efter overførsler efter punkterne 2.1.1 til 2.1.7.

Selskabet fastsætter normalt bonussatser årligt, jf. det anmeldte bonusregulativ. Kontorenten fastsættes med bagud virkende kraft.

2.1.8.2 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 2

Forsikringstagerne med ret til bonus tilskrives bonus i overensstemmelse med det anmeldte bonusregulativ for investeringsgruppe 2, såfremt dette vurderes at være i overensstemmelse med reglerne i § 21 i lov om finansiel virksomhed ud fra forsikringstagernes forhold set over en årrække og især ud fra forsikringstagernes andel af kollektivt bonuspotentiale efter overførsler efter punkterne 2.1.1 til 2.1.7..

Selskabet fastsætter normalt bonussatser årligt, jf. det anmeldte bonusregulativ ud fra forventninger til realiserede resultater, størrelsen af kollektivt bonuspotentiale samt krav til udligning af skyggekonto og genopbygning af bonuspotentiale. Selskabet er berettiget til at ændre bonussatserne i løbet af året.

Selskabet kan fastsætte rentesatser for det indeværende eller kommende år, som overstiger de rentesatser, der er fastsat i det anmeldte beregningsgrundlag, uanset at der er brugt af bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppe 2, såfremt investeringsgruppe 2's overdækning i det meget negative markedsscenarie (gult risikoscenarie), som defineret i "Vejledning til indberetningsskemaer til oplysning af kapitalforhold og risici i livs- og skadeforsikringsselskaber, tværgående pensionskasser og arbejdsskadeselskaber" efter anden anvendelse af sådanne positive bidrag, er ikke-negativt. Såfremt den heraf følgende rentetilskrivning ikke kan rummes i årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 2 og kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppe 2, reduceres bonuspotentialet på fripolicydelser for investere-

ringsgruppe 2 med det manglende beløb. Kan forskellen ikke rummes i bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppe 2, reduceres egenkapitalen. Der føres på skyggekonto for den del af forskellen, der skyldes tilskrivning af årets fastsatte forlods kontorente.

2.1.8.3 Forsikringer tilknyttet investeringsgruppe 3

Forsikringstagere med ret til bonus tilskrives bonus i overensstemmelse med det anmeldte bonusregulativ for investeringsgruppe 3, såfremt dette vurderes at være i overensstemmelse med reglerne i § 21 i lov om finansiel virksomhed ud fra forsikringstagernes forhold set over en årrække og især ud fra forsikringstagernes andel af kollektivt bonuspotentiale efter overførsler efter punkterne 2.1.1 til 2.1.7.

Selskabet fastsætter normalt bonussatser årligt, jf. det anmeldte bonusregulativ ud fra forventninger til realiserede resultater, størrelsen af kollektivt bonuspotentiale samt krav til udligning af skyggekonto og genopbygning af bonuspotentialer. Selskabet er berettiget til at ændre bonussatserne i løbet af året.

Selskabet kan fastsætte rentesatser for det indeværende eller kommende år, som overstiger de rentesatser, der er fastsat i det anmeldte beregningsgrundlag, uanset at der er brugt af bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppe 3, såfremt investeringsgruppe 3's overdækning i det meget negative markedsscenario (gult risikoscenario), som defineret i "Vejledning til indberetningsskemaer til oplysning af kapitalforhold og risici i livs- og skadeforsikringsselskaber, tværgående pensionskasser og arbejdsskadeselskaber" efter anden anvendelse af sådanne positive bidrag, er ikke-negativt. Såfremt den heraf følgende rentetilskrivning ikke kan rummes i årets realiserede resultat genereret af investeringsgruppe 3 og kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppe 3, reduceres bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppe 3 med det manglende beløb. Kan forskellen ikke rummes i bonuspotentialet på fripolicydelser for investeringsgruppe 3, reduceres egenkapitalen. Der føres på skyggekonto for den del af forskellen, der skyldes tilskrivning af årets fastsatte forlods kontorente.

2.1.9 Ugaranteret pensionisttillæg

2.1.9.1 Ugaranteret forhøjelse af udbetalinger fra opsparing til livsvarig alderspension

Bestyrelsen kan beslutte, at egenkapitalen finansierer en forhøjelse af udbetalinger fra opsparing til livsvarig alderspension på forsikringsklasse III. Dette sker i givet fald ved en af bestyrelsen besluttet procentvis forhøjelse af udbetalinger af løbende pensioner, overførsel til andet selskab eller ved varig emigration. Procentsatsen anmeldes løbende i satsbilaget til forsikringstekniskgrundlag for forsikringsklasse III. Dette tillæg bortfalder pr. 1. januar 2014.

2.2 Bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25 % forsikringsklasse I

2.2.1 Almindelige bestemmelser

Bonusregulativet omfatter alle forsikringer i PensionDanmark Pensionsforsikringsaktieselskab etableret i investeringsgruppe 2 og investeringsgruppe 3, defineret i overskudspolitikken.

Til bonusregulativet hører et bilag med en teknisk beskrivelse af bonus.

Bonusregulativet med tilhørende bilag gælder indtil anmeldelse af nyt regulativ.

Forsikringerne omfattet af dette bonusregulativ udgør to særskilte og adskilte investeringsgrupper, kaldet investeringsgruppe 2 og investeringsgruppe 3, med dertil knyttede aktiver.

Inden for investeringsgrupperne skelnes mellem seks forskellige grupper ved tildeling af kontorente, foreløbig kontorente og forlods kontorente:

- > Rentegrupper overført til forsikringsklasse III:
  - > Eventuelle medlemmer, inklusive opsparing til alderspension for aktuelle invalidepensionister, kaldet rentegruppe 1.
  - > Aktuelle alderspensionister med start af udbetaling efter 1. januar 2000, kaldet rentegruppe 2.
  - > Aktuelle invalidepensionister med start af udbetaling efter 1. januar 2009, kaldet rentegruppe 3.

- > Investeringsgruppe 2:
  - > Aktuelle invalidepensionister med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008, kaldet rentegruppe 4. Rentegruppe 4 anvender opgørelsesrenten. Opgørelsesrenten er anmeldt i satsbilag vedrørende teknisk grundlag for forsikringsklasse I.
  - > Aktuelle børnepensioner som følge af medlemmets død eller invaliditet med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008, kaldet rentegruppe 6. Rentegruppe 6 anvender opgørelsesrenten. Opgørelsesrenten er anmeldt i gældende satsbilag vedrørende teknisk grundlag for forsikringsklasse I.

- > Investeringsgruppe 3:
  - > Aktuelle alders- og invalidepensionister med start af udbetaling før 31. december 1999 og dertil knyttede ægtefælle- og børnepensionister, samt pensioner med udbetalingsstart efter skæringsdatoen men med rettigheder på regulativer fra før skæringsdatoen, kaldet rentegruppe 5. Rentegruppe 5 anvender udbetalingsrenten. Udbetalingsrenten er anmeldt i gældende satsbilag vedrørende bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25%, forsikringsklasse I.

De anmeldte satser til beregning og tildeling af bonus som følge af kontorente er efter individuel PAL satser. Den anmeldte sats for pensionisttillæg er før individuel PAL. Det tilstræbes at overgangen til individuel PAL ikke har betydning for de udbetalte ydelser og det enkelte medlems depot.

2.2.2 Beregning og tildeling af bonusbeløbet

Bonusbeløbet tildeles dels som en tilskrivning på medlemmets konto i form af en kontorente ved årets udgang, og dels i form af et ugaranteret pensionisttillæg svarende til en forhøjelse af udbetalingerne fra den løbende pension.

Bonusbeløbet regnes ved udgangen af året med udgangspunkt i medlemmets konto, jf. teknisk grundlag for forsikringsklasse I.

2.2.3 Risikopræmier

Risikopræmierne vedrørende overlevelsessandsynligheder på løbende alderspensioner fastsættes løbende på basis af erfaringer vedrørende dødelighed. Risikopræmierne fastsættes tæt på det forventede resultat med tillæg af et passende bidrag til selskabets konsolidering.

For aktuelle invalidepensionister er risikopræmierne fastsat med en margen, som erfaringsmæssigt har generet et risikooverskud.

Det konstaterede risikoresultat, som alene vedrører risikopræmier vedrørende dødelighed overføres til kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppen.

Da dødsrisikoen er negativ for medlemmerne, udloddes ikke risikobonus til forsikringer omfattet af dette bonusregulativ.

2.2.4 Omkostningssatser

Der udloddes ikke omkostningsbonus til forsikringer omfattet af dette bonusregulativ, ud over hvad der følger af afsnit 2.2.6.

2.2.5 Kontorente

Kontorenten for et givet år fastsættes ultimo året.

Kontorenten i et givet år kan ikke fastsættes lavere end den forlods kontorente, der er fastsat for året.

Det opgøres årligt hvor stor en andel af det enkelt medlems konto, der er friholdt for pensionsafkastskat.

Den anmeldte kontorente er angivet efter individuel PAL.

2.2.6 Tillæg til aktuelle pensioner

Den løbende udbetaling for aktuelle livrenter samt udbetaling af opsparingen til løbende alderspension ved konvertering, overførsel efter reglerne i de fælles aftaler om overførsel af depoter i forbindelse med jobskifte eller virksomhedsoverdragelse/omdannelse og genkøb ved emigration øges med pensionisttillæg. I forbindelse med overførsel af depoter eller genkøb er det nettoreserven, jf. teknisk grundlag for forsikringsklasse I, der øges med pensionisttillæg. Den løbende udbetaling for aktuelle invalidepensionister, ægtefællepensionister samt børnepensionister øges med pensionisttillæg, hvis dækningerne er oprettet på det forsikringstekniske grundlag for forsikringer under forsikringsklasse I (omfatter ikke risikoforsikringer etableret på selskabets gruppelivsgrundlag).

Satsen for pensionisttillægget fastsættes løbende og er ugaranteret. Udgifterne til pensionisttillægget finansieres af egenkapitalen.

Der gives kun pensionisttillæg til udbetalinger fra ordninger i investeringsgruppe 3.

2.2.7 Prognoserente

Prognoserenten fastsættes, så den afspejler selskabets langsigtede forventninger til investeringsafkastet efter inflation og skat. Prognoserenten anvendes til udarbejdelse af beregningseksempler på størrelsen af den forventede alderspension for aktuelle invalidepensionister i rentegruppe 5.

Der udarbejdes kun beregningseksempler for ordninger i investeringsgruppe 3.

2.2.8 Forlods kontorente

Forlods kontorente fastsættes ved begyndelsen af det år, som den vedrører, og kan ikke senere i året nedsættes. Forlods kontorente fastsættes, så den afspejler et forsigtigt skøn over årets investeringsafkast efter skat.

2.2.9 Udbetalingsrenten

Udbetalingsrenten fastsættes løbende, så den afspejler selskabets langsigtede forventninger til investeringsafkastet efter inflation og skat. Udbetalingsrenten anvendes til beregning af den løbende udbetaling for pensioner i rentegruppe 5.

2.2.10 Fastsættelse af satser

De i bonusregulativet omtalte satser fastsættes af selskabet og træder i kraft efter anmeldelse til Finanstilsynet.

Satserne er gældende indtil andet anmeldes og fremgår af Satsbilag for forsikringsklasse I og af Bonussatser for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25%, forsikringsklasse I.

2.2.11 Ikrafttræden

Dette bonusregulativ træder i kraft 31. december 2011 med virkning for regnskabsåret 2011, og erstatter tidligere bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtagen forsikringer tegnet på P66 4,25%, forsikringsklasse I.

2.2.12 Teknisk beskrivelse til bonusregulativ

2.2.12.1 Reserven

Reserven ved en periodes udgang beregnes på følgende måde:

Reserven, ultimo	=	Reserven, primo
	+	Indbetalte bidrag, indskud og overførte beløb
	-	Udbetalte forsikringsydelse inkl. pensionisttillæg efter individuel PAL
	-	Omkostningsfradrag
	+	andel af underskud på omkostning vedrørende investeringsgruppen
	-	andel af underskud på omkostning vedrørende investeringsgruppen efter individuel PAL
	-	Risikopræmier
	+	andel af underskud på risiko vedrørende investeringsgruppen
	-	andel af underskud på risiko vedrørende investeringsgruppen efter individuel PAL
	+	Kontorente efter individuel PAL
	+	Pensionisttillæg før individuel PAL
	-	Individuel PAL af pensionisttillæg
	-	Individuel PAL af andel af underskud på omkostninger og risiko

Endvidere adderes reservespring ved indtruffen død, alderspensionering eller invaliditet/tilkendelse af bidragsfritagelse.

Reserven opgøres ultimo hver måned.

Hensættelserne til invalideydelser hørende under rentegruppe 4 og 5 anses for at være tekniske hensættelser, jf. § 8, stk. 4 i Pensionsafkastbeskatningsloven af 19. december 2007.

2.2.12.2 Udbetalte forsikringsydelser

Alle forsikringsydelser udbetales månedligt forud.

I tilfælde af at en eller flere af satserne, der har betydning for størrelsen af den udbetalte pension, først fastsættes, efter månedens pension er udbetalt, reberegnes reserven med anvendelse af de korrekte satser og den faktiske udbetaling. Kommende forsikringsydelser beregnes med udgangspunkt i den nye ultimo reserve.

I tilfælde af bagudrettede ændringer i indbetalte bidrag, indskud eller overførte beløb reberegnes reserven med indregning af de ændrede indbetalinger og de faktiske udbetalinger, kommende forsikringsydelser beregnes med udgangspunkt i den nye ultimo reserve.

2.2.12.3 Kontorenten

Kontorenten fastlægges som en rentesats $i^{Kontorente}$ p.a.

Opsparing foretaget før 1. januar 1983 er friholdt for realrenteafgift fastlægges som en rentesats $i^{Kontorente\ friholdt\ for\ afgift}$ p.a. ved endelig forrentning.

Fra og med regnskabsåret 2010 anmeldes $i^{Kontorente\ friholdt\ for\ afgift}$ ikke, da friholdelsen regnes individuelt.

Bonusbeløbet hørende til kontorenten beregnes og anvendes ultimo året.

Satsen $i^{Kontorente}$ fastsættes ultimo året for indeværende år.

Forrentning for delperioder fastlægges som en rentesats $i^{Foreløbig\ kontorente}$ p.a.

I forbindelse med udtrædelse eller overgang fra invalide- til alderspension inden for rentegruppe 5 beregnes og anvendes den foreløbige kontorente på afgangstidspunktet for delperioden.

Satsen $i^{Foreløbig\ kontorente}$ fastsættes ultimo året for det kommende år, og kan ændres i løbet af året for den resterende del af året.

2.2.12.4 Pensionisttillæg

Pensionisttillægget udloddes ved at forhøje udbetalingen med et tillæg på $i^{pensionisttillæg}$ pct. for forsikringer under udbetaling herunder pensioner, der udbetales som en engangssum ved pensionering, overførsel samt genkøb ved emigration. Den anmeldte sats er før træk af individuel PAL.

Satsen $i^{pensionisttillæg}$ fastsættes ultimo året for det kommende år og kan ændres i løbet af året for den resterende del af året.

Kun udbetalinger fra ordninger i investeringsgruppe 3 forhøjes med pensionisttillæg.

Pensionisttillægget finansieres af egenkapitalen og er ugaranteret.

2.2.12.5 Prognoserenten

Prognoserenten anvendes til beregning af størrelsen af den forventede alderspension for invalidepensionister i rentegruppe 5. Ved beregningen indgår prognoserenten i de i teknisk grundlag anmeldte grundformer.

$i^{Prognoser}$ fastsættes ultimo året for det kommende år, og kan ændres i løbet af året for den resterende del af året.

Prognoserenten anvendes kun i investeringsgruppe 3.

2.2.12.6 Forlods kontorente

Forlods kontorente er en rente, som fastsættes ved begyndelsen af det år, som den vedrører, og som ikke senere kan nedsættes. Den fastsatte kontorente ultimo året kan ikke fastsættes lavere end den primo året fastsatte forlods kontorente. Dermed lægger forlods kontorente en bund under den rente, som vil blive tilskrevet medlemmernes depoter ultimo året.

$i^{\text{Forlods kontorente}}$ fastsættes ultimo året for det kommende år, og kan ikke ændres i løbet af året.

2.2.12.7 Udbetalingsrenten

Udbetalingsrenten anvendes til beregning af størrelsen af den løbende udbetaling i rentegruppe 5. Ved beregningen indgår Udbetalingsrenten i de i teknisk grundlag anmeldte grundformer.

$i^{\text{Udbetaling}}$ fastsættes ultimo året for det kommende år, og kan ændres i løbet af året for den resterende del af året.

2.3 Bonusregulativ for forsikringer tegnet på grundlaget P66 4,25%, forsikringsklasse I

2.3.1 Almindelige bestemmelser

Bonusregulativet omfatter alle forsikringer i PensionDanmark Pensionsforsikringsaktieselskab i investeringsgruppe 1 defineret i overskudspolitikken.

Til bonusregulativet hører et bilag med en teknisk beskrivelse af bonus.

Bonusregulativet med tilhørende bilag gælder indtil anmeldelse af nyt regulativ.

Forsikringerne omfattet af dette bonusregulativ udgør en særskilt bonusgruppe, kaldet investeringsgruppe 1, med dertil knyttede aktiver.

De anmeldte satser til beregning og tildeling af bonus som følge af kontorente og pensionisttillæg er efter PAL satser. Det tilstræbes at overgangen til individuel PAL ikke har betydning for de udbetalte ydelser og det enkelte medlems depot.

2.3.2 Beregning og tildeling af bonusbeløbet

Bonusbeløbet tildeles dels som en tilskrivning på medlemmets konto i form af en kontorente ved årets udgang, eller i løbet af året i form af en foreløbig kontorente i forbindelse med udtrædelse eller overgang til pensionering.

Bonusbeløbet regnes ved udgangen af hver måned med udgangspunkt i medlemmets konto og den månedlige pensionsudbetaling.

De anmeldte satser til beregning og tildeling af bonus som følge af kontorente er efter individuel PAL satser. Den anmeldte sats for pensionisttillæg er før individuel PAL. Det tilstræbes at overgangen til individuel PAL ikke har betydning for de udbetalte ydelser og det enkelte medlems depot.

2.3.3 Risikopræmier

Risikopræmier beregnes på grundlaget P66 4,25%.

2.3.4 Omkostningsatser

Der opkræves ikke administration på forsikringerne. I stedet er der afsat en administrationshensættelse til finansiering af fremtidig administration. Hensættelsen er beregnet ud fra antallet af medlemmer og den forventede restlevetid, såfremt hensættelsen viser sig ikke at være stor nok, dækker kollektivt bonuspotentiale for investeringsgruppe 1.

2.3.5 Kontorente

Kontorenten for et givet år fastsættes ultimo året. Den foreløbige kontorente benyttes for medlemmer, der udtræder eller overgår til pensionering i løbet af året, og kan ændres løbende.

Kontorenten i et givet år kan ikke fastsættes lavere end 4,25 % efter PAL. Medlemmet friholdes for PAL svarende til den forholdsmæssige andel af depotet, der er friholdt.

2.3.6 Tillæg til aktuelle pensioner

Den løbende udbetaling af pension forhøjes med satsen pensionisttillæg.

Satsen for pensionisttillægget fastsættes løbende og er ugaranteret. Selskabet har hensat til pensionisttillægget.

2.3.7 Prognoserente

Der beregnes ikke prognoser for forsikringer i investeringsgruppe 1. De oplyste pensioner er beregnet på P66 4,25%.

2.3.8 Forlods kontorente

Anvendes ikke.

2.3.9 Udbetalingsrenten

Udbetalingsrenten er fastsat til 4,25 pct. efter PAL.

2.3.10 Fastsættelse af satser

De i bonusregulativet omtalte satser fastsættes af selskabet og træder i kraft efter anmeldelse til Finanstilsynet.

Satserne er gældende indtil andet anmeldes og fremgår af Satsbilag for forsikringsklasse I og af Bonussatser for forsikringer tegnet på grundlaget P66 4,25%, forsikringsklasse I.

2.3.11 Ikrafttræden

Dette bonusregulativ træder i kraft 1. januar 2010 med virkning for regnskabsåret 2009, og erstatter bonusregulativ for forsikringer på P66 4,25%, forsikringsklasse I, af 27. januar 2009.

2.3.12 Teknisk beskrivelse

2.3.12.1 Reserven

Reserven ved en periodes udgang beregnes på følgende måde:

Reserven, ultimo	=	Reserven, primo
	+	Indbetalte bidrag, indskud og overførte beløb
	-	Udbetalte forsikringsydelse inkl. pensionisttillæg efter PAL
	-	Omkostningsfradrag
	-	Risikopræmier
	+	Kontorente efter PAL
	+	Pensionisttillæg før PAL
	-	Individuel PAL af pensionisttillæg

Endvidere adderes reservespring ved indtruffen død, alderspensionering eller invaliditet/tilkendelse af bidragsfritagelse.

Reserven opgøres ultimo hver måned.

2.3.12.2 Kontorenten

Kontorenten fastlægges som en rentesats $i^{\text{Kontorente}}$ p.a.

Opsparing foretaget før 1. januar 1983 er friholdt for realrenteafgift fastlægges som en rentesats $i^{\text{Kontorente friholdt for afgift}}$ p.a. ved endelig forrentning.

Bonusbeløbet hørende til kontorenten beregnes og anvendes ultimo året.

Satserne $i^{\text{Kontorente}}$ og $i^{\text{Kontorente friholdt for afgift}}$ fastsættes ultimo året for indeværende år.

Forrentning for delperioder fastlægges som en rentesats $i^{\text{Foreløbig kontorente}}$ p.a.

I forbindelse med udtrædelse eller overgang til aktuel beregnes og anvendes den foreløbige kontorente på afgangstidspunktet for delperioden.

Satsen $i^{\text{Foreløbig kontorente}}$ fastsættes ultimo året for det kommende år, og kan ændres i løbet af året for den resterende del af året.

2.3.12.3 Pensionisttillæg

Pensionisttillægget udloddes ved at forhøje udbetalingen med et tillæg på $i^{\text{pensionisttillæg}}$ pct. for forsikringer under udbetaling herunder pensioner, der udbetales som en engangssum ved pensionering, overførsel samt genkøb ved emigration. Den anmeldte sats er før individuel PAL.

Satsen $i^{\text{pensionisttillæg}}$ fastsættes ultimo året for det kommende år og kan ændres i løbet af året for den resterende del af året.

2.3.12.4 Prognoserenten

Selskabet regner ikke prognoser. De oplyste pensioner er beregnet på P66 4,25%.

2.3.12.5 Forlods kontorente

Forlods kontorente er en rente, som fastsættes ved begyndelsen af det år, som den vedrører, og som ikke senere kan nedsættes. Den fastsatte kontorente ultimo året kan ikke fastsættes lavere end den primo året fastsatte forlods kontorente. Dermed lægger forlods kontorente en bund under den rente, som vil blive tilskrevet medlemmernes depoter ultimo året.

2.3.12.6 Udbetalingsrenten

Udbetalingsrenten anvendes til beregning af størrelsen af den løbende alderspensionsudbetaling på aktuelle forsikringer. Ved beregningen indgår Udbetalingsrenten i de i teknisk grundlag anmeldte grundformer.

2.4 Bonusregulativ for forsikringer tegnet på grundlaget HTS Pension 2000 Gruppeliv

2.4.1 Generelt

Dette bonusregulativ omfatter alle aftaler under gruppelivsordningen, med mindre andet skriftligt er aftalt.

Bonusregulativet omfatter afsnit 2.4.2 vedrørende beregning af årets resultat, som er et anmeldelsespligtigt afsnit i henhold til Lov om Finansiell virksomhed, samt afsnit 2.4.3, der omhandler anvendelsen af årets resultat i form af bonus. Sidstnævnte afsnit er ikke anmeldelsespligtigt, men er indskrevet i bonusregulativet af hensyn til helheden.

2.4.2 Beregning af årets resultat

2.4.2.1 Beregning af årets resultat

For hvert kalenderår foretages der en opgørelse af indtægter og udgifter under gruppelivsordningen i det pågældende år.

Resultatet udgøres af

- > de opkrævede gruppelivspræmier
- > afkast af gruppelivsbonusansættelsen
- > risikoresultat løbende livsbetingede pensioner på forsikringsklasse III
- > resultat af sundhedsordningen
- > resultat af Hurtig Diagnose
- > afkast af erstatningsansættelserne
- > de udbetalte engangssummer
- > ansættelser til pensioner (skadesansættelser, sker på forsikringsklasse III)
- > omkostningsbidrag
- > ændring i erstatningsansættelser
- > opkrævede solvensbidrag

2.4.2.2 Satser

Satsen for den opkrævede forsikringspræmie samt satsen for omkostningsbidraget fremgår af gældende satsbilag vedrørende teknisk grundlag for Gruppeliv.

2.4.3 Tilbagebetaling af overskud

Gruppelivsbonusansættelsen udgøres af summen af de tidligere års resultater. Gruppelivsbonusansættelsen tilhører de forsikrede, og kan ikke være negativ. Bonus udloddes solidarisk gennem en forholdsmæssig reduktion af de opkrævede forsikringspræmier (bruttoopræmier), dog således at hver gruppelivsdækning behandles adskilt.

Den opkrævede præmie (bruttoopræmien) fastsættes ud fra den beregnede præmie (nettopræmien) med et tillæg, der afspejler tidligere årsresultater og selskabets forventninger til fremtiden.

Både brutto- og nettopræmien anmeldes i satsbilag til teknisk grundlag. Bruttoopræmien kan ændres ved anmeldelse til Finanstilsynet.

2.5 Bonusregulativ for tidligere medlemmer af Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark

2.5.1 Omfattede

I bonusudlodningen deltager tidligere medlemmer af Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark (PKAD), og omfatter kun pensionsrettigheder, som er overført til PKS Pension i forbindelse med overdragelsen af PKAD til PKS Pension pr. 1. januar 2004, som efterfølgende er fusioneret ind i HTS Pension i forbindelse med fusionen af PKS Pension og HTS Pension pr. 1. januar 2005.

2.5.2 Regulering

2.5.2.1 Metode 1

Pensionerne reguleres hvert år pr. 1. januar med 2 pct., jf. dog afsnit 2.5.2.2. Reguleringen 1. januar 2004 sker på baggrund af den udbetalte pension pr. 1. juli 2003.

2.5.2.2 Metode 2

For medlemmer, der har valgt ikke at overgå til regulering efter afsnit 2.5.2.1, reguleres pensionerne hvert år den 1. januar på baggrund af den stedfundne procentvise lønstigning for ansatte i staten (StK). Reguleringen kan ikke være negativ.

2.5.3 Status

Bonusregulativet er uændret fra 1. januar 2004 i forhold til det tidligere gældende bonusregulativ, der blev vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling for Pensionskassen for Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark den 15. november 2003 og gældende fra samme dato.

3 Satser

3.1 Satser vedrørende teknisk grundlag for forsikringsklasse I

Anmeldelse af satsbilag for forsikringsklasse I med ikrafttræden 1. december 2013 og indtil andet anmeldes. Satsbilaget erstatter tidligere satsbilag.

3.1.1 Risikoelementer

3.1.1.1 Basisdødelighed før og efter alderspensionering

μ_x^d betegner dødsintensitet før og efter alderspensionering: $\mu_x^d = a^d + 10^{b^d + c^d \cdot x - 10}$

Periode / Parameter	a^d	b^d	c^d
01.01.2011 – indtil andet anmeldes	0	5,2288699	0,0442143

3.1.1.2 Basisdødelighed for risikoforsikringer ved død

$\mu_{x,t}^{f^d}$ betegner dødsintensiteten anvendt for risikoforsikringer med udbetaling ved død i år t.

Intensiteten beregnes som angivet i det forsikringstekniske grundlag til livsforsikringsklasse I, og er tabelleret i bilag 1 til satsbilaget.

For aldre over *ALDER* beregnes intensiteten lineært som $\mu_{x,t}^{f^d} = (ax + z)(1 + s)$.

År t	b	a	S	ALDER	a	Z
2012	1	0,03	0	85	0	0
2011	0,5	0,03	0	65	0	0

Til PensionDanmarks lærlingeprodukt anvendes:

År t	x_{L1}	x_{L2}
2012	20	25
2011	20	25

3.1.1.3 Anvendt dødelighed for invalidepensionister

μ_x^{id} betegner dødsintensitet for invalidepensionister:

$$\mu_x^{id} = a^{id} + 10^{b^{id} + c^{id} \cdot X - 10}$$

Periode / Parameter	a ^{id}	b ^{id}	c ^{id}
01.01.2001 – indtil andet anmeldes	0,0074	7,0280	0,0153

3.1.1.4 Intensitet for kritisk sygdom

$\mu_{x,t}^{ks}$ betegner intensiteten for diagnosticering af en kritisk sygdom anvendt i år t.

Intensiteten beregnes som angivet i det forsikringstekniske grundlag til livsforsikringsklasse I, og er tabelleret i bilag 2 til satsbilaget.

For aldre over *ALDER* beregnes intensiteten lineært som $\mu_{x,t}^{ks} = (ax + z)(1 + s)$.

År t	b	a	S	ALDER	a	Z
2012	1	0,03	0	65	0	0
2011	0,25	0,03	0	65	0	0

Til PensionDanmarks lærlingeprodukt anvendes:

År t	x_{L1}	x_{L2}
2012	20	25
2011	20	25

3.1.1.5 Basisinvaliditet i forbindelse med arbejdsevnekriteriet

$\mu_{x,t}^{ai,aek}$ betegner intensiteten for overgang fra aktiv til invalid efter arbejdsevnekriteriet i år t.

Intensiteten beregnes som angivet i det forsikringstekniske grundlag til livsforsikringsklasse I og er tabelleret i bilag 3 til satsbilaget. I forbindelse med aktualisering hensættes på forsikringsklasse III med en opgørelsesrente som angivet i satsbilaget til forsikringsklasse III.

For aldre over *ALDER* beregnes intensiteten lineært som $\mu_{x,t}^{ai,aek} = (ax + z)(1 + s)$.

År t	B	a	S	ALDER	a	Z
2012	1	0,03	0	62	0	0
2011	0,25	0,03	0	62	0	0

Til PensionDanmarks lærlingeprodukt anvendes:

År t	x_{L1}	x_{L2}
2012	20	25
2011	20	25

3.1.2 Rente

3.1.2.1 Opgørelsesrente

Opgørelsesrenten, $i^{\text{Opgørelsesrente}}$ p.a., finder kun anvendelse for risikopassiver og aktuelle risikoforsikringer under udbetaling, med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008.

Periode / Sats	$i^{\text{Opgørelsesrente}}$
01.01.2001 – indtil andet anmeldes	1,50 pct.

Fra 1. januar 2010 er opgørelsesrenten efter individuel PAL.

3.1.3 Grundlag

3.1.3.1 Reserve for eventuelle forsikringsdele

Forrentning af indbetalinger sker per ultimo perioden plus x_d .

Periode / Sats	x_d
01.01.2001 – indtil andet anmeldes	10 dage

3.1.4 Omkostninger

3.1.4.1 Belastning af indbetaling

Bidrag og indskud eksklusiv AMB belastes med OMK1.

Periode / Sats	OMK1
01.12.2013 – indtil andet anmeldes	0 pct.
01.01.2002 – 30.11.2013	5,0 pct.

3.1.4.2 Belastning af forsikring

Forsikringen belastes med OMK2 pr. måned. Hvilende medlemmer belastes dog med OMKH2 pr måned.

Fra anmeldelsen af 21. maj 2009 anmeldes OMK2 og OMK2H i gældende satsbilag for forsikringsklasse III.

3.1.4.3 Hvilende medlemskab

Ved overgang til hvilende medlemskab opgøres medlemmets samlede reserve. Såfremt medlemmets samlede reserve ved overgang eller senere bliver mindre end UDG1, udbetales udtrædelsesgodtgørelsen kontant til medlemmet og medlemskabet ophører, dog udbetales beløb under UDG2 ikke.

Fra anmeldelsen af 21. maj 2009 opgøres medlemmets samlede reserve på forsikringsklasse III. UDG1 og UDG2 anmeldes herefter i gældende satsbilag for forsikringsklasse III.

3.1.4.4 Udtrædelsesgodtgørelse

Udtrædelsesgodtgørelsen udgør nettoreserven, jf. tekniskgrundlag, tillagt pensionisttillæg. Faktoren k er et kursværn, der anmeldes til Finanstilsynet og er gældende indtil fremsendelse af ny anmeldelse.

Periode / Sats	k
30.09.2008 – indtil andet anmeldes	$\frac{\sum_i (\text{Reserver}_i - M \text{Vhensættelser}_i)}{\sum_i \text{Reserver}_i}$
01.06.2005 – 29.09.2008	0 pct.

3.1.5 Bilag 1

$\mu_{x,2012}^d$ gældende for alle medlemmer af PensionDanmark:

x	PensionDanmark
20	0,000320254
21	0,000359773
22	0,000393113
23	0,000419592
24	0,000439697
25	0,000454968
26	0,000467718
27	0,000480607
28	0,000496108
29	0,000515986
30	0,000540958
31	0,00057069
32	0,00060418
33	0,000640358
34	0,000678666
35	0,000719426
36	0,000763911
37	0,000814181
38	0,000872783
39	0,000942421
40	0,001025675
41	0,00112481
42	0,00124166
43	0,001377593
44	0,001533537
45	0,001710046
46	0,001907425
47	0,00212588
48	0,002365703
49	0,002627504
50	0,002912528
51	0,003223087
52	0,003563134
53	0,003938843
54	0,004359013
55	0,004834918
56	0,005379272
57	0,006004004
58	0,006716797
59	0,007516728
60	0,00839011
61	0,009308691
62	0,010233131
63	0,011123522
64	0,011954843

3.1.6 Bilag 2

$\mu_{x,2012}^{ks}$ gældende for alle medlemmer af PensionDanmark:

x	PensionDanmark
20	0,000483575
21	0,000549507
22	0,000616463
23	0,000684199
24	0,000753132
25	0,000824354
26	0,000899474
27	0,000980305
28	0,001068462
29	0,001164975
30	0,001270059
31	0,001383196
32	0,001503589
33	0,001630897
34	0,001765986
35	0,001911354
36	0,002071021
37	0,002249923
38	0,00245308
39	0,002684984
40	0,00294951
41	0,003250425
42	0,00359224
43	0,003980873
44	0,004423616
45	0,004928166
46	0,005500981
47	0,006145632
48	0,006861949
49	0,007646486
50	0,008494193
51	0,009400445
52	0,01036228
53	0,011377984
54	0,012444986
55	0,013556923
56	0,014701228
57	0,015858441
58	0,017003743
59	0,018110272
60	0,019153101
61	0,020112573
62	0,020976158
63	0,021738649
64	0,022401123

3.1.7 Bilag 3

$\mu_{x,2012}^{ai,aek}$ gældende for alle medlemmer af PensionDanmark:

X	PensionDanmark	medlemmer med forhøjet risiko	medlemmer på funktionær-lignende overenskomst
20	0,000104462	0,000108267	0,000112646
21	0,000121372	0,000131772	0,000137089
22	0,000138917	0,000159537	0,000165244
23	0,00015728	0,000192034	0,000197
24	0,000177101	0,000229345	0,000231771
25	0,000199711	0,000271039	0,000268569
26	0,000227402	0,00031624	0,000306322
27	0,000263696	0,000363937	0,000344364
28	0,000313561	0,000413525	0,00038291
29	0,000383355	0,000465452	0,000423321
30	0,000480108	0,000521873	0,000467995
31	0,00060962	0,000587189	0,000519828
32	0,000773496	0,000668433	0,000581214
33	0,000966654	0,000775388	0,000652628
34	0,001177787	0,000920098	0,00073121
35	0,001393538	0,001115128	0,000810461
36	0,001603806	0,001369919	0,000882458
37	0,001804729	0,001685869	0,000942478
38	0,001998312	0,002053115	0,000993065
39	0,002190195	0,002452808	0,001043901
40	0,00238739	0,002864933	0,00110751
41	0,002596874	0,003276399	0,001194282
42	0,002825158	0,003684055	0,001309778
43	0,003078588	0,004092355	0,001454681
44	0,003364087	0,00450924	0,001626333
45	0,003689974	0,004943438	0,001820679
46	0,004066479	0,005404003	0,002033685
47	0,004505468	0,005900973	0,002261842
48	0,005018858	0,006445195	0,00250198
49	0,005615061	0,007045402	0,002750931
50	0,006292884	0,007701448	0,003005304
51	0,00703312	0,008394415	0,003261107
52	0,007790426	0,009077503	0,003512645
53	0,0084917	0,009675334	0,003750625
54	0,009048242	0,010099226	0,003960411
55	0,009382068	0,010276902	0,004122251
56	0,009453509	0,010180655	0,004214919
57	0,009272022	0,009834772	0,004222137
58	0,008884406	0,009298812	0,0041386
59	0,008351763	0,008641412	0,003972025
60	0,007730398	0,007920985	0,003740177
61	0,007063265	0,007178798	0,003465086
62	N/A	N/A	0,003167663
63	N/A	N/A	0,002864598
64	N/A	N/A	0,002567575

3.2 Satser vedrørende bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25%, forsikringsklasse I

Anmeldelse af satsbilag vedrørende bonusregulativ for forsikringer under kontribution undtaget forsikringer tegnet på P66 4,25%, forsikringsklasse I med virkning for regnskabsåret 2014 og indtil andet anmeldes. Satsbilaget erstatter tidligere satsbilag.

3.2.1 Kontorente

Rentegruppe 4

Periode / Sats	<i>i</i> Kontorente
01.01.2014 – indtil andet anmeldes	2,0 pct.

Rentegruppe 5

Periode / Sats	<i>i</i> Kontorente
01.01.2014 – indtil andet anmeldes	4,0 pct.

Rentegruppe 6

Periode / Sats	<i>i</i> Kontorente
01.01.2014 – indtil andet anmeldes	2,0 pct.

Fra 1. juli 2009 tilhører rentegruppe 4 og rentegruppe 6 investeringsgruppe 2, mens rentegruppe 5 tilhører investeringsgruppe 3.

Kontorenten er angivet efter individuel PAL.

3.2.2 Pensionisttillæg

Periode	<i>i</i> Pensionisttillæg
01.01.2014- indtil andet anmeldes	0 pct.

Pensionisttillæg tillægges kun udbetalinger fra investeringsgruppe 3 og er et ugaranteret tillæg.

Det anmeldte pensionisttillæg er før individuel PAL.

3.2.3 Prognoserente og udbetalingsrente

Periode / Sats	i Prognose	i Udbetaling
01.01.2001 – indtil andet anmeldes	2,5 pct.	2,5 pct.

Prognoserenten anvendes kun i forbindelse med investeringsgruppe 3.

Udbetalingsrenten anvendes i forbindelse med investeringsgruppe 3, rentegruppe 5.

3.3 Satser vedrørende bonusregulativ for forsikringer på grundlaget P66 4,25%, forsikringsklasse I

Anmeldelse af satsbilag vedrørende bonusregulativ for forsikringer på grundlaget P66 4,25%, forsikringsklasse I, med ikrafttræden 1. januar 2015 med virkning for regnskabsåret 2014 og indtil andet anmeldes.

3.3.1 Kontorente

Periode / Sats	i Kontorente
01.01.2013 – indtil andet anmeldes	4,25 pct.

Kontorenten angivet efter individuel PAL.

3.3.2 Pensionistbonus

For policer i det tidligere PFC gælder følgende satser:

Periode / Sats	i Pensionistillæg
01.01.2012 – indtil andet anmeldes	8,26446 pct.

For policer i det tidligere APK gælder følgende satser:

Periode / Sats	i Pensionistillæg
01.01.2001 – indtil andet anmeldes	0 pct.

De anmeldte pensionistillæg er før individuel PAL.

3.3.3 Foreløbig kontorente

Periode / Sats	i Foreløbigkontorente
01.01.2010 – indtil andet anmeldes	4,25 pct.

Den foreløbige kontorente efter individuel PAL. Efter overgang til individuel PAL regnes forrentning friholdt for afgift individuelt.

3.4 Satser vedrørende teknisk grundlag for forsikringsklasse III

Anmeldelse af satsbilag for forsikringsklasse III med ikrafttræden 1. januar 2015 og indtil andet anmeldes. Satsbilaget erstatter tidligere satsbilag.

3.4.1 Risikoelementer

3.4.1.1 Basisdødelighed før og efter alderspensionering

$\mu(x, 2012)$ betegner den nuværende dødsintensitet før og efter alderspensionering og er angivet i nedenstående afsnit som den nuværende dødelighed.

3.4.1.2 Basisdødelig før og efter alderspensionering

Den nuværende dødsintensitet, $\mu(x, 2012)$, før og efter alderspensionering og er givet ved:

Alder	$\mu(x, 2012)$	Alder	$\mu(x, 2012)$	Alder	$\mu(x, 2012)$
0	0,0002605	37	0,0004920	74	0,0245359
1	0,0002605	38	0,0005593	75	0,0274538
2	0,0002350	39	0,0006453	76	0,0308700
3	0,0001964	40	0,0006802	77	0,0347982
4	0,0001756	41	0,0007823	78	0,0392874
5	0,0001600	42	0,0008819	79	0,0443760
6	0,0001464	43	0,0009797	80	0,0500538
7	0,0001364	44	0,0010825	81	0,0564308
8	0,0001307	45	0,0012015	82	0,0633612
9	0,0001294	46	0,0013568	83	0,0707609
10	0,0001285	47	0,0015538	84	0,0790044
11	0,0001273	48	0,0017794	85	0,0882839
12	0,0001286	49	0,0020279	86	0,0989058
13	0,0001348	50	0,0022918	87	0,1112859
14	0,0001509	51	0,0025653	88	0,1253028
15	0,0001786	52	0,0028656	89	0,1407899
16	0,0002156	53	0,0032206	90	0,1578997
17	0,0002606	54	0,0036294	91	0,1765384
18	0,0003087	55	0,0041963	92	0,1965874
19	0,0003547	56	0,0046637	93	0,2182408
20	0,0003967	57	0,0051138	94	0,2414427
21	0,0004289	58	0,0055379	95	0,2659756
22	0,0004428	59	0,0059734	96	0,2918534
23	0,0004348	60	0,0071587	97	0,3190556
24	0,0004046	61	0,0076918	98	0,3474325
25	0,0003596	62	0,0082700	99	0,3767993
26	0,0003134	63	0,0089254	100	0,4069393
27	0,0002795	64	0,0096601	101	0,4386684
28	0,0002673	65	0,0105225	102	0,4718527
29	0,0002775	66	0,0115088	103	0,5052827
30	0,0003013	67	0,0126011	104	0,5386682
31	0,0003313	68	0,0138085	105	0,5717202
32	0,0003603	69	0,0151267	106	0,6041609
33	0,0003814	70	0,0165601	107	0,6359545
34	0,0003972	71	0,0181391	108	0,6670869
35	0,0004163	72	0,0199473	109	0,6970886
36	0,0004456	73	0,0220615	110	0,5373430

Levetidsforbedringerne, $R(x)$, er givet ved:

Alder	$R(x)$	Alder	$R(x)$	Alder	$R(x)$
0	0,0382775	37	0,0257753	74	0,0149046
1	0,0401631	38	0,0249566	75	0,0142299
2	0,0424525	39	0,0236863	76	0,0137281
3	0,0464605	40	0,0225173	77	0,0132921
4	0,0495881	41	0,0215505	78	0,0128060
5	0,0521771	42	0,0204685	79	0,0123108
6	0,0540161	43	0,0195908	80	0,0117109
7	0,0546949	44	0,0190837	81	0,0112071
8	0,0533140	45	0,0183850	82	0,0106589
9	0,0522360	46	0,0178006	83	0,0100901
10	0,0514227	47	0,0175041	84	0,0094375
11	0,0479185	48	0,0172000	85	0,0088172
12	0,0450553	49	0,0169046	86	0,0081908
13	0,0417816	50	0,0166294	87	0,0075220
14	0,0370937	51	0,0165502	88	0,0068045
15	0,0325333	52	0,0165368	89	0,0060886
16	0,0298537	53	0,0167153	90	0,0053533
17	0,0267424	54	0,0172416	91	0,0046286
18	0,0246732	55	0,0177712	92	0,0040905
19	0,0240639	56	0,0183048	93	0,0036476
20	0,0237661	57	0,0189696	94	0,0033139
21	0,0236637	58	0,0195181	95	0,0030201
22	0,0238860	59	0,0198882	96	0,0027655
23	0,0240180	60	0,0201604	97	0,0024400
24	0,0246245	61	0,0203381	98	0,0021458
25	0,0254904	62	0,0203410	99	0,0019446
26	0,0264891	63	0,0203251	100	0,0017977
27	0,0274019	64	0,0202289	101	0,0017227
28	0,0279809	65	0,0199755	102	0,0016644
29	0,0284183	66	0,0196242	103	0,0016160
30	0,0288299	67	0,0192267	104	0,0014732
31	0,0292874	68	0,0187429	105	0,0013178
32	0,0292928	69	0,0181568	106	0,0011747
33	0,0290126	70	0,0174314	107	0,0010429
34	0,0283810	71	0,0168104	108	0,0009827
35	0,0276195	72	0,0160991	109	0,0009469
36	0,0266526	73	0,0154605	110	0,0009168

3.4.1.3 Anvendt dødelighed for invalidepensionister

μ_x^{id} betegner dødsintensitet for invalidepensionister:

$$\mu_x^{id} = a^{id} + 10^{b^{id} + c^{id} \cdot X - 10}$$

Periode / Parameter	a^{id}	b^{id}	c^{id}
01.01.2001 – indtil andet anmeldes	0,0074	7,0280	0,0153

3.4.1.4 Basisinvaliditet

Der tegnes ikke forsikringsdækning med invaliderisiko på beregningsgrundlaget.

3.4.2 Rente

Alle renter er angivet efter individuel PAL med mindre andet er angivet.

3.4.2.1 Prognoserenter

Rentesats	Navn/anvendelse	Periode	Alder (år)	Sats (pct.)
i_P^E	Prognoserente (real) før pensionering for livsvarig alderspension	01.01.2013 – indtil andet anmeldes	0-58	1,75
i_P^E	Prognoserente (real) før pensionering for livsvarig alderspension	01.01.2015 – indtil andet anmeldes	59-120	Den danske swaprentekurve af 20. november 2014 med fradrag af 15,3 pct. PAL
i_P^A	Prognoserente (real) efter pensionering for livsvarig alderspension.	01.01.2014 - indtil andet anmeldes	0-58	1,75
i_P^A	Prognoserente (real) efter pensionering for livsvarig alderspension.	01.01.2015 – indtil andet anmeldes	59-120	Den danske swaprentekurve af 20. november 2014 med fradrag af 15,3 pct. PAL
i_P^R	Prognoserente (real) for rate- og kapitalpensioner (både før og efter pensionering)	01.01.2013 – indtil andet anmeldes	Alle	1,75

3.4.2.2 Rentesatser til fastsættelse af pensioner

Rentesats	Navn/anvendelse	Periode	Alder (år)	Sats (pct.)
i^A	Forudsat afkast for alderspensionister ved beregning af livsvarig alderspension	01.01.2015 - indtil andet anmeldes	Alle	Den danske swaprentekurve af 20. november 2014 med fradrag af 15,3 pct. PAL
i^R	Forudsat afkast for alderspensionister ved beregning af ratepension	01.01.2001 - indtil andet anmeldes	Alle	2,5

3.4.2.3 Rentesatser til beregning af hensættelser

Rentesats	Navn/anvendelse	Periode	Alder	Sats (pct.)
i^{IP}	Forudsat afkast for invalidepensionister	01.03.2010 - indtil andet anmeldes	Alle	1,9

3.4.2.4 Regulering

Rentesats	Navn/anvendelse	Periode	Alder	Sats (pct.)
s^*	Regulering af livsvarig alderspension under udbetaling	01.01.2015 - indtil andet anmeldes	Alle	0,5
s	Regulering af løbende ydelser ved supplerende førtidspension	01.01.2013 - indtil andet anmeldes	Alle	0,5

3.4.3 Grundlag

3.4.3.1 Reserve for eventuelle forsikringsdele

Forrentning af indbetalinger sker per indbetalingsdato.

Forrentning af indbetalinger sker per ultimo perioden plus x_d .

Periode / Sats	x_d
01.01.2001 - indtil andet anmeldes	1 dag

3.4.4 Omkostninger

3.4.4.1 Belastning af indbetaling

Indbetalinger eksklusiv AMB belastes med OMK1%.

For indbetalinger til kapital- og ratepension:

Periode / Sats	OMK1%
01.01.2003 – indtil andet anmeldes	0 pct.

For indbetalinger til livsvarig alderspension og den supplerende arbejdsmarkedspension:

Periode / Sats	OMK1%
01.12.2013 – indtil andet anmeldes	0 pct.
01.06.2009 – 30.11.2013	5 pct.

For indbetalinger til PensionDanmarks lærlinge produkt:

Periode / Sats	OMK1%
01.03.2011 – indtil andet anmeldes	0 pct.

3.4.4.2 Belastning af forsikring

Forsikringen belastes med OMK2 pr. måned. Hvilende medlemmer belastes dog med OMKH2 pr måned. Medlemmer med PensionDanmarks lærlinge produkt betaler OMKL2 pr. måned.

Periode / Sats	OMK2	OMKH2	OMKL2
01.01.2015 – indtil andet anmeldes	28 kr.	28 kr.	5 kr.

3.4.4.3 Belastning af depot

Depotet belastes med OMK3% p.a.

Periode / Sats	OMK3%
01.01.2014 – indtil andet anmeldes	0,070 pct.

3.4.4.3.1 Belastning af depot vedrørende den obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordning placeret i internt forvaltede puljer pr. måned

Periode / Sats	OMK4
01.03.2003 – indtil andet anmeldes	0 kr.

3.4.4.3.2 *Belastning af depot vedrørende den obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordning placeret i eksternt forvaltede puljer pr. måned*

Periode / Sats	OMK4
01.03.2003 – indtil andet anmeldes	8 kr.

3.4.4.3.3 *Belastning af SP-depot*

Periode / Sats	OMK4
01.11.2011 – indtil andet anmeldes	0

3.4.4.3.4 *Belastning af øvrige depoter*

Periode / Sats	OMK4
01.11.2011 – indtil andet anmeldes	0 kr.

I forbindelse med handler betales OMK5% af det handlede beløb. Ved handler, som udelukkende vedrører internt forvaltede puljer, er OMK5% dog 0.

Periode / Sats	OMK5%
01.03.2003 – indtil andet anmeldes	0,10 pct.

I forbindelse med handler betales et fast gebyr OMK6. Ved handler, som udelukkende vedrører internt forvaltede puljer, er OMK6 dog 0.

3.4.4.3.5 *Belastning af depot vedrørende den obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordning*

Periode / Sats	OMK6
01.03.2003 – indtil andet anmeldes	0 kr.

3.4.4.3.6 *Belastning af øvrige depoter*

Periode / Sats	OMK6
01.12.2004 – indtil andet anmeldes	0 kr.

3.4.4.4 Hvilende medlemskab

Ved overgang til hvilende medlemskab opgøres medlemmets samlede reserve. Såfremt medlemmets samlede reserve ved overgang eller senere bliver mindre end UDG1, udbetales udtrædelsesgodtgørelsen kontant til medlemmet og medlemskabet ophører, dog udbetales beløb under UDG2 ikke.

Periode / Sats	UDG1	UDG2
01.01.2007 – indtil andet anmeldes	5.000 kr.	100 kr.

3.4.4.5 Udtrædelsesgodtgørelse

For reserver vedrørende private supplerende indbetalinger udgør udtrædelsesgodtgørelsen reserven fratrukket GEBYR kr.

Periode / Sats	GEBYR
01.12.2004 – indtil andet anmeldes	0 kr.

3.4.4.6 Ugaranteret tillæg til udbetalinger

Udbetalinger der vedrører opsparing til livsvarig alderspension tillægges satsen PENSIONISTTILLÆG.

Periode / Sats	PENSIONISTTILLÆG
01.01.2014 – indtil andet anmeldes	0 pct.

Dog tillægges udbetalinger som følge af afsnit 3.4.4.4 ikke PENSIONISTTILLÆG.

PENSIONISTTILLÆG er et ugaranteret tillæg finansieret af egenkapitalen, der er defineret i selskabets overskudspolitik. Fra 01.01.2010 er satsen PENSIONISTTILLÆG før træk af individuel PAL.

3.5 Satser vedrørende teknisk grundlag for Gruppeliv

Anmeldelse af satsbilag for gruppelivsforsikring med ikrafttræden 1. januar 2015 og indtil andet anmeldes. Satsbilaget erstatter tidligere satsbilag.

3.5.1 Rente

For risikopensioner med start af udbetaling i perioden 1. januar 2000 til 31. december 2008 anvendes den i teknisk grundlag for forsikringsklasse I anmeldte opgørelsesrente. For risikopensioner med start af udbetaling efter 1. januar 2009 anvendes den i teknisk grundlag for forsikringsklasse III definerede rentesats, i^{IP} , til beregning af reserven ved aktualisering.

3.5.2 Estimeret pris, nettopræmien n

Den estimerede pris, n , er resultatet af seneste risikoanalyse.

Dækning	Pris pr. krone dækning
Dødsfaldssum	π^d 0,00232
Sum ved førtidspension	π^{is} 0,00253

Sum ved visse kritiske sygdomme	π^{ks}	0,00661
Løbende supplerende førtidspension	π^{li}	0,02990
Opsparingssikring	π^{os}, π^{osf}	0,02990 hhv. 0,01196

For følgende kombination af medlemsgrupper og dækninger er resultatet dog:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Løbende supplerende førtidspension og opsparingssikring, medlemmer med individuel dækning	π^{li}	0,02277
Sum ved førtidspension, medlemmer med individuel dækning	π^{is}	0,00206
Løbende supplerende førtidspension og opsparingssikring, overenskomster med øget risiko	π^{li}	0,04229
Sum ved førtidspension, overenskomster med øget risiko	π^{is}	0,00422

For medlemmer med PensionDanmark lærlingeprodukt gælder dog følgende estimerede pris:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Dødsfaldssum	π^d	0,000417
Sum ved førtidspension	π^{is}	0,000145
Sum ved visse kritiske sygdomme	π^{ks}	0,000705
Løbende supplerende førtidspension	π^{li}	0,000145

3.5.3 Opkrævet pris, bruttopræmien π_{brutto}

Den opkrævede pris, π_{brutto} , er den pris pr. krone dækning, der opkræves hos medlemmerne.

Priser gældende for alle medlemmer undtagen de medlemsgrupper, hvis priser er angivet i de efterfølgende tabeller:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Dødsfaldssum	π_{brutto}^d	0,00230
Sum ved førtidspension	π_{brutto}^i	0,00264
Sum ved visse kritiske sygdomme	π_{brutto}^{ks}	0,00660
Løbende supplerende førtidspension	π_{brutto}^{li}	0,02374
Opsparingssikring	π_{brutto}^{os}	0,02374
Opsparingssikring ved fleksjob	π_{brutto}^{osf}	0,00950

For medlemmer med individuel dækning under funktionærlignende overenskomster samt medlemmer under funktionærlignende overenskomster, der vurderes at have tilsvarende risiko, gælder følgende priser:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Sum ved førtidspension	π_{brutto}^d	0,00216
Løbende supplerende førtidspension	π_{brutto}^{li}	0,023
Opsparingssikring	π_{brutto}^{os}	0,023
Opsparingssikring ved fleksjob	π_{brutto}^{osf}	0,00734

For overenskomstområder med øget risiko gælder følgende priser:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Sum ved førtidspension	π_{brutto}^i	0,00362
Løbende supplerende førtidspension	π_{brutto}^i	0,03453
Opsparingssikring	π_{brutto}^{os}	0,03453
Opsparingssikring ved fleksjob	π_{brutto}^{osf}	0,01381

For medlemmer med PensionDanmarks lærlingeprodukt gælder følgende priser:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Dødsfaldssum	π_{brutto}^d	0,00028
Sum ved førtidspension	π_{brutto}^i	0,00015
Sum ved visse kritiske sygdomme	π_{brutto}^{ks}	0,00055
Løbende supplerende førtidspension	π_{brutto}^{li}	0,00363

For togchauffører med dækningen Loss of Licens gælder:

Dækning		Pris pr. krone dækning
Sum ved visse kritiske sygdomme	$\pi_{erhverv,brutto}^i$	0,003

3.5.4 Solvensbidrag

Gruppelivsordningen bidrager til solvenskravet.

Gruppe	Solvensbidrag
Alle medlemmer og dækninger	0,2 pct.

3.6 Satser vedrørende markedsværdigrundlaget

Anmeldelse af satsbilag for opgørelse af livsforsikringshensættelser under forsikringsklasse I til markedsværdi gældende indtil andet anmeldes.

3.6.1 Risikoelementer

3.6.1.1 Dødelighed

PensionDanmark anvender modeldødeligheden som defineret af Finanstilsynet i brev af 9. december 2010.

Dødeligheden er givet ved

$$\bar{\mu}^d(x, i, k) = \bar{\mu}(x, i, k) (\exp(a_{40,k}r_{40} + a_{60,k}r_{60} + a_{80,k}r_{80})) (1 - R(x, k))^{i-2012}$$

hvor

$\bar{\mu}$ er Finanstilsynets benchmarkdødelighed.

x er alder

i er kalenderåret

k er køn

R er Finanstilsynets benchmark for forventet fremtidig levetidsforbedringer.

3.6.1.1.1 Dødelighed for aktive

Faktorerne $a_{40,k}$, $a_{60,k}$, $a_{80,k}$ estimeres årligt på basis af Finanstilsynets offentliggjorte benchmark.

Periode/Parameter	$a_{40,kvinde}$	$a_{60,kvinde}$	$a_{80,kvinde}$
31.12.2014 – indtil andet anmeldes	-0,0911	0,2266	0,0603

Periode/Parameter	$a_{40,mand}$	$a_{60,mand}$	$a_{80,mand}$
31.12.2014 – indtil andet anmeldes	0,1225	0,2002	0,2106

3.6.1.1.2 Dødelighed for ikke-aktive

Faktorerne $a_{40,k}$, $a_{60,k}$, $a_{80,k}$ estimeres årligt på basis af Finanstilsynets offentliggjorte benchmark.

Periode/Parameter	$a_{40,kvinde}$	$a_{60,kvinde}$	$a_{80,kvinde}$
31.12.2014 – indtil andet anmeldes	1,4776	0,7966	0,4411

Periode/Parameter	$a_{40,mand}$	$a_{60,mand}$	$a_{80,mand}$
31.12.2014 – indtil andet anmeldes	1,1812	1,1147	0,4748

3.6.1.1.3 Invaliditet

Invaliditeten for en x årig er givet ved $\mu_x^i = a^i + 10^{b+c \cdot x - 10}$

Periode/Parameter	a	b	c
31.12.2010	-0,0002100	6,39142	0,02590

3.6.1.1.4 Beregningsprincip for opgørelse af ægtefællehensættelse

Opgørelsen af hensættelser til ægtefællepensioner sker i lighed med selskabets øvrige hensættelser på sandsynlighedsvægtede cashflows.

3.6.2 Renter

3.6.2.1 Diskonteringsrente

Diskonteringsrenten finder anvendelse ved beregning af nutidsværdien af betalingsstrømme. Betalingsstrømme omfatter ydelser, præmier og omkostninger.

Diskonteringsrenten opgøres jf. § 66 stk. 4, 3) som beskrevet i bilag 8 til Regnskabsbekendtgørelsen og hentes fra Finanstilsynets hjemmeside.

3.6.2.2 Forudsat reguleringssats for tilsagnsmedlemmer af den tidligere Arbejderbevægelsens Pensionskasse (APK)

Periode / reguleringssats	Lønregulering	Pristalsregulering
31.12.2006 – indtil andet anmeldes	2 pct.	2 pct.

3.6.3 Omkostninger

Der indregnes omk^{MV} i opgørelsen af hensættelser:

Periode/Gruppe	For medlemmer tegnet på P66 4,25%	For øvrige medlemmer
01.02.2011 – indtil andet anmeldes	396 kr.	401 kr.

Satsen omk^{MV} indeholder et sikkerhedstillæg $Risk^{Omk}$:

Periode / Årlig sats	$Risk^{Omk}$
31.12.2008 – indtil andet anmeldes	5,00 kr.

3.6.4 Begrænsningsintensiteter

Intensiteternes brug fremgår af Bekendtgørelse om livsforsikringssekskabers og tværgående pensionskassers årsregnskaber.

3.6.4.1 Genkøb ifølge §66, stk.1, pkt. 2

Genkøb omfatter overførsler til andre pensionsinstitutter samt konvertering af opsparingen i forbindelse med ophør af indbetaling af aftalte bidrag.

Tillægget θ er et solidarisk tillæg, der beregnes som en andel, p^θ , af summen af de retrospektive hensættelser, $V^R = \sum V_x^R$:

$$\theta = p^\theta \cdot V^R$$

Periode / Parameter	p^θ
31.12.2001 – indtil andet anmeldes	0,0

3.6.4.2 Genkøb ifølge §66, stk. 5

Genkøb omfatter overførsler til andre pensionsinstitutter samt konvertering af opsparingen i forbindelse med hvilende medlemskab, hvor depotet ligger under den anmeldte bagatelgrænse.

Tillægget ϑ er et solidarisk tillæg, der beregnes som en andel, p^ϑ , af forskellen mellem den retrospektive hensættelse og værdien af den retrospektive hensættelse,

$$\vartheta = p^\vartheta \cdot \max(0; (V^R - \bar{V}^R))$$

Periode / Parameter	p^ϑ
30.06.2005 – indtil andet anmeldes	anvendes ikke

4 Selskabets principper for genforsikring

Selskabet modtager ikke genforsikring. Bestyrelsen tager årligt stilling til om selskabet har behov for at afgive genforsikring.

5 Regler for oplysninger, som de forsikringssøgende skal afgive til bedømmelse af risikoforholdene

5.1 Forsikringer tegnet under forsikringsklasse I

Selskabets bestand på forsikringsklasse I er en bestand under afvikling, og der optages ikke nye medlemmer. Eneste tilgang består af ægtefællepensionister efter alders- og invalidepensionister.

5.2 Forsikringer tegnet under forsikringsklasse III

For forsikringsklasse III gælder, at forsikringstagerne optages i ordningen uden helbredsbedømmelse.

6 Regler, hvorefter pensionsordninger med løbende udbetalinger tegnet eller aftalt som obligatoriske ordninger i et forsikringsselskab eller pensionskasse kan overføres fra eller til selskabet i forbindelse med overgang til anden ansættelse eller i forbindelse med virksomhedsoverdragelse eller virksomhedsomdannelse

PensionDanmark har tilsluttet sig den gennem Forsikring og Pension formidlede Aftale om overførsel af pensionsordninger mellem selskaber i forbindelse med en arbejdstagers overgang til anden ansættelse (obligatoriske og frivillige ordninger).

I tilfælde af jobskifte, hvor ovenstående regler ikke måtte finde anvendelse, gælder de overførselsregler, der er gengivet i Finanstilsynets beretning for 1988, bilag 2, side 12-15.

PensionDanmark har tilsluttet sig den gennem Forsikring og Pension formidlede Aftale om pensionsoverførsel ved virksomhedsomdannelser m.v.